

అది వర్షారంభ దినం. సాయంకాల మయింది. విష్ణువురం మంది మంధారణానికి వెళ్ళి మార్గంలో ఒక యువకుడు గుర్రం పైనే సవారి అయి, ఒంటరిగా ప్రయాణిస్తున్నాడు. అతను వెళ్ళి ప్రాంతం ఒక అంతు లేని మైదానం. త్వరలో ఛీకటి పడిపోతుందన్న ఉద్దేశంతో ఆ యువకుడు గుర్రాన్ని మరింత వెగంగా నడిపించాడు.

అతను మైదానాన్ని దాటి సరికి మార్పు కన్పించింది. మేఘాలు కచ్చిన అకాశాన్ని చీకట్లు ఆవరించాయి.

త్వరలోనే గుర్రానికి దారి కనిపించకుండా పోయింది. మధ్య మధ్య అకాశాన వచ్చే మెరుపుల కాంతితో అతను దారి

మానుకుంటూ ముందుకు పోగాడు. పరిశోధించి పేదలకల్లా ఉధృతంగా గాలి విడిచింది. దానితోపాటు వాన కూడా పోయి. యువకుడు తానై గుర్రాన్ని సతవరేక, కళ్ళెం విడిచేసి, గుర్రాన్ని దాని అధ్య ప్రకారం పోనిచ్చాడు.

కొంత దూరం అలాపోగా గుర్రం కఠిని రాతిగట్టులాటి దేటి తగిలింది. అంతలోనే మెరుపు మెరిసి, యువకుడికి తెల్లని క్లుప్తం ఏదో కనిపించింది. అతను గుర్రం దిగి చూసి సరికి, గుర్రం కాల్కి తగిలిందని రాతి మెట్లని తెలిసింది. అతను గుర్రాన్ని అక్కలి వదిలి, ఎక్కడన్నా అశ్రయం చొరుకుట లేమోనని మెట్లెక్కి ముందుకు వెళ్ళాడు.

అంతకుముందు భట్టాచార్యులు

మళ్ళీ మరుపు మందు, దాని కాంతిలో ఆకలిని ఎదురుగా ఉన్న ఆంధ్రమందిరం కనిపించింది. అతనికి తెల్లగా కనిపించిన కట్టడం అదే.

మందిరానికి గల చిన్నద్వారం దాటింది ఉన్నది. అతను చేతిలో తలుపులు తడిచి, ఎవరో వాటిని లోపలి మంచే గడియపెట్టారని గ్రహించి, "ఈ విశ్వవారణాశ్రమలో ఈ నిమిషంలో ఎవరు దాన్నిని ఉంచారు?" అని అస్పృహపడ్డాడు.

పర్వం జలంగా మారుతున్నది. అందుచేత అతడు మందిరం తలుపు మీద దబిదా బాదాడు. కాని లోపలి ఉన్నవాళ్ళు

అతనిని గుర్తించలేదు.

పచ్చి తలుపు తెరవలేదు. కాలిలో కప్పి తలుపులు విరగ్గడమన్న ఆలోచన మన్నించి గాని, అది అవసరమవుతున్నప్పుడు, చేత్తోనే మదింక గట్టగా బాదాడు. అ దెబ్బలలో లోపలి గడియ దిగి పడిపోయింది. తలుపులు తెరుచుకున్నాయి, యువకుడు లోపలి ప్రవేశించాడు. లోపలి నుంచే హిస్సరంలో అస్పష్టంగా ఒక శబ్దం వచ్చింది. అయితే తలుపులు తెరవగానే గాలి లోపలి ప్రవేశించి, మందిరంలో మెదులు మెదులు మంటున్న దీపం కాస్త ఆరిపోవటంతో మందిరం అంతరాల మధ్యనై అతనికి ఎటువూ కనిపించలేదు.

అతను మందిరంలోని దేవుడికి పడు స్కారం చేసి, "లోపలి ఎవరు?" అని గట్టింది ప్రశ్నించారు. ఆ ప్రశ్నకు సమాధానం కాలేదు గాని అశ్రరణాలు చేసి కిరిగిస్తూనే ఉన్నాడని మూత్రం వెన వెచ్చింది.

యువకుడు తలుపులను మూసేసి, చాటికి చేర గింబిది విరిచి, "లోపలి ఉంటే వాళ్ళు తెచ్చి మూట క్రథగా విసిరి. నేను కత్తి చేతబిడ్డ మందిరద్వారం పక్క విక్రంతి చెమటుంటున్నాను. లోపలి ఉన్నారీ పురుషులై ఉండి, వా విక్రంతికి భంగం కలిగిందాడో అందుకు తగ్గ ఫలితం కప్పక

చందమామ

ఊండుతాడు. లోపలి ఉన్నది స్త్రీ అయి ఉంటే సుఖంగా విశ్రమించవచ్చు, నా వల్ల ఎలాంటి ప్రమాదమూ జరగదు," అన్నాడు.

కొంచెం సేపట్లో లోపలి నుంచి ఒక స్త్రీ కంకం మృదువైనా, "కను రెపదు?" అని అడిగింది.

అతను ఆ కంకానికి, ప్రశ్నకూ అశ్చర్య పడి, "నే నెవరో తెలుసుకున్నందు వల్ల ఏమిటి ప్రయోజనం?" అన్నాడు.

"మేం చాలా భయంలో ఉన్నాం," అని అనే కంకం అవా నిచ్చింది.

"నే వెక యువకుణ్ణి. మీ రెవరో తెలుసుకో కుంటా నే వెవరో చెప్పుటానికి వీల్లేదు. నా వల్ల మీ కెలాంటి విఘ్నంగానీ, కష్టంగానీ కలగదు. ఆ భయం మీ కేమీ అవసరం లేదు," అన్నా డతను.

"మీ మాటలు మాకు ధైర్యాన్నిచ్చాయి. ఇంతకు ముందు ప్రాణా లరచేత పట్టుకుని ఉన్నాం. సంధ్యాసమయాన మేము ఈ నైలే శ్వరావయంలో కిష్టణ్ణి పూజించ వచ్చాం. పూజ పూర్తి అవుతుండగానే పెద్దగా గాలి వాన వచ్చింది. మా పరివారమూ, వాహనాలూ మమ్ము చదిచి ఎదో పోయాయి. మే విక్రమ చిక్కుపడిపోయాం," అన్నది స్త్రీ కంకం.

"చివరించకండి. ఈ రాత్రికి అక్కడే విశ్రమించండి. తెల్లవారి మెమ్మల్ని పిలిచి పిలిచి చెబుస్తాను," అన్నాడు యువకుడు.

"నైలేశ్వరుడు మీకు శుభా రిద్దు గా!" అన్నవా స్త్రీ.

అర్ధరాత్రి గడిచిపోతే గాలివాన నిలిచి పోయింది. యువకుడు లోపలి ఉన్న సుమంజీ, వాను వమిక గ్రామానికి వెళ్ళి దిశం వెస్తానని, వాను వచ్చేదాకా వాడు ధైర్యంగా ఉంచాలని అన్నాడు. లోగడ అతనిలో మాల్లాడిన స్త్రీ, దీపం కోసం పిలిచే దూరం వెళ్ళ సవసరంలేదని, అలయాన్ని కనిపెట్టుకుని ఉండే మనిషి ఇల్లు రంగు

చందమామ

లోనే ఉన్నవని, అరణ్య మధ్యంలో నివసిస్తాడు గనక అతని ఇంట్లో అగ్నివీరకలా లెవ్వరూ ఉంటాయని అన్నది.

యువకుడు మందిరంలో నుంచి బయటికి వెళ్ళాడు. బయట వెన్నెల కాస్తన్నది. అ వెన్నెల కాంతిలో మందిరానికి వడివంతో కావలా కాపి వాడి కుదరించి నినివరించాడు. యువకుడు అక్కడికి వెళ్ళి కావలావాణ్ణి బెప్పాడు. కాని వాడు వెంటనే తలుపు తెరిచి బానికి భయపడ్డాడు. తలుపు నందుల్లో నుంచి యువకుణ్ణి పీకిగా చూసి, యువకుడిస్తా నన్ను ఇంగారు వాణాం ద్రోశాహంతో తలుపు తెరిచి, దీపం వెలిగించాడు.

యువకుడా దీపంతో మందిరానికి తిరిగి వచ్చాడు. మందిరం లోపల పాంఠానికి చేనివ శవదీపం ఉన్నది. దాని వెనుకగా బద్దయి న్ని యున్నాడు. వారిలో ఒకరి పేరు యోగిని. అను దీపం చూస్తూనే, మితి మునుగుతో నేనా తన యువాన్ని పంపిస్తున్నాను. కాని అమె ధరించిన దుస్త్రీలా, రత్నాలు పొదిగిన శిరోభూషణమూ, అతర సగకట్టూ చూస్తే అమె గొప్ప పరానికి చెందిపట్టు తెలుస్తూనే ఉన్నది.

రెండవ స్త్రీకి ముస్తైఅయిదు పంపత్తు ఛాంబడవచ్చు. అమె ధరించిన ముస్తైలు అంత మేనంగా లేవు. అందుచేత అమె మొదటి అమ్మాయికి పరిచారిత అయి ఉంటుందని, కేవలమూ పరిచారితలాగా కనబడటం ఇష్టంలేక, అంతకంటే ఉచ్చగా కనబడే యుక్తిస్తున్నదని యువకు డనుకున్నాడు. ఒక చిత్ర మేమంటే ఇద్దరూ బంగారీ స్త్రీల లాగుండికి, వెదిభూషణలలో పగ్గిమ దేశానికి చెందిన పాండుస్త్రీల లాగున్నారు.

కాంతి అంతటా వదలటంగా దీపాన్ని ఒకచోట ఉంచి, యువకుడు అ ఇద్దరు స్త్రీల కెదురుగా నిలబడ్డాడు. దాని వెంటకు దులో స్త్రీ లిద్దరూ అతన్ని లాగా చూచు

అతని పడుపు నరదైతయను మించడు. నుదిది. బాగా ఎక్కుగా ఉన్నాడు. అబాకు బాకున్న. ధాతి వికారంగా ఉంది. కరచర నాలు బలిష్ఠంగా ఉన్నాయి. మనెనె చూడ ముచ్చటగా ఉన్నాడు. భగవగలాటే కరర ద్దాయ. లేక చిగురుటాకుల రంగు గల దుచ్చటా ధరించి ఉన్నాడు. అతనిలో గాన పుత్ర కళ ఉట్టి పడుతున్నది. అతని నరు ముకు ఒకటో పహ కత్తి పేళ్ళాడుతున్నది. ఒక దెలిలో వాది మొన గల బల్లెం ఉంది. అతని కది మీద కంసాగా, అందులో వజ్రం పొదిగిన తురాయి ఉన్నాయి. చెప్ప లకు ముక్కాటి కిగ్గాభరణాలు, మెడలో రత్నహారమూ ఉన్నాయి.

అతనికి, అ ప్తంకూ కూడా వరస్వరం పరిచయం చేస్తురోవారిన్న కుతూహలం పుట్టుకొన్నది. అతని నుగిసగా తన కుతూహలాన్ని విడుదలపెట్టతూ, "మీరు గొప్ప అళ్ళకు చెందిన అంతుపురకాలతనని తెలుస్తూనే ఉన్నది. కాని మీమ్మల్ని గురించి వివరాలడగటానికి కొంచెం జంకుగా ఉన్నది. ఎందుకెవకంసే, నే నెవలో మీరు చెప్పటానికి కొన్ని అటంకాలున్నాయి. మీ కలాటి అటంకాలు ఉండవు గనక మీ వివరాలు విన్న గోరుతున్నాను," అన్నాడు.

పరిచారిక లాగా కనిపించే అమె, "ప్రతి తమను గురించి ఏమి చెప్పేమంటారు? రహస్యంగా ఉండటమే వారికి పురుషు. వారి కొక వృత్తి లేదు. ఎవరి పేరు చెప్పి వారు పరిచయం కలిగిస్తారు? తమ భర్తల పేర్లు కూడా వేట ఉచ్చరించరాదాయె," అన్నది.

యువకు డేమీ మాట్లాడలేదు. అతని మనసు నవ్వయోవని మీద భగ్గుమయించి. అమె తన పరిచారిక వెనక ముని, లాంఛెంగా మెలిముకుగు తొంగించి, కవర ధ్యానంతో యువకుణ్ణి చూస్తున్నది. అతను కూడా తన దృష్టిని ఒకసారి అమె కేని తిప్పి, మళ్ళీ చాన్త పక్కకు తిప్పలేక

చందమామ

పోయాడు. అటువంటి అందగత్తెను అతను ఎన్నడూ చూసి ఉండలేదు. వా రిద్దరూ ఒకరినొకరు చూసుకోవటంలో చాలా ఆనందం అనుభవించారు.

తానెన్నో మాటలు యువకు లేమీ అనక పోవటంతో పరిచారిక కు ఎత్తి చూసి, తన సఖికి ఆ యువకుడికి మధ్య చూపు తెలియజేయగ జరిగిందంటూ చూడటం, ఆ అమ్మాయి చెవిలో, "సోబ్రాత్తు ఇప్పుడే సన్నిధిలో నిద్రియేందరమా ఏం?" అన్నది రహస్యంగా.

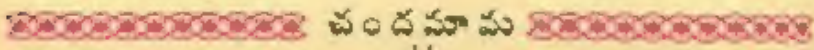
ఆ అమ్మాయి అమెను గట్టిగా గిల్లి, "చాల్లే, ఊరుకో!" అన్నది.

ఈ ప్రణయం ముదరకముందే ఆ యువకుణ్ణి అతని వారిదే పంపియ్యటం మంచి దని, లేకపోతే ప్రేమపాశంలో దిక్కుకున్న తన సఖికి లాభ తప్ప ఏమీ ఉండదని అనుకుని ఆ స్త్రీ అతనితో, "ఇయ్యో, గాలివాన మాకు పెద్ద పంకలు తెచ్చి పెట్టండి. అది తగ్గిపోయింది గనక, ఆ మేము పెద్దిగా నడుచుకుంటూ ఇందరి పోవచ్చు." అన్నది.

"వివాహి నేనూ నా గమ్మస్తానె వెళ్ళి పోవాలి. కాని మీ సఖిని రక్షణ లేకుండా వెళ్ళివివ్వటం నా కెంత మాత్రమూ అర్థం లేదు. అందుచేత నేను మిమ్మల్ని మీరింటి చాకా దిగబెడతాను," అన్నాడు యువకుడు.

"మీకు మా సైన్ ఎంత దయ! కాని మీరు మీ పని మీద వెళ్ళిపోవలసిందని నా ప్రార్థన. కృతజ్ఞత లేక ఈ మాట అంటున్నా ననుకోవద్దు. స్త్రీలం కామలరేఖ మా గురించి అడుగుడుగునా అనుమానాలే నయంచాలాయి. మీరు మా వలన వచ్చే మీ బెడతాలే అనుకోండి, మా ప్రభువుగారు అంటే ఈ ఆమోయి తండ్రిగారు, ఈ అపి రాత్రివెళి ఎవరి వెంట వచ్చారని అడిగితే, ఈమె ఏమని జవాబు చెబుతుంది?" అన్నది పరిచారిక.

చందమామ

యువకు డొక్క కిలుం అలోచించి,
 "మానసింహ సుహృదాబ్బా కొడుకైన బగత
 సింహుడి వెంట వచ్చానని చెబుతుంటే,"
 అన్నాడు. అత నా మాట అనే వరికి అస్త్ర
 చిట్టచు ముందరం పైన విడుగు వడ్డంతగా
 నుంగారు వడ్డారు. అద్దరూ చచ్చిన లెచి నెరి
 బడ్డారు. వరివారిక వీర కొంగు కంచానికి
 చుట్టుకుని, ఆ యువకుడి కాళ్ళకు
 వందనం చేసి, చేతులు కట్టికుని నిలబడి,
 "యువరాజా, తెలియక అవరాదం చేశాం.
 మన్నించండి," అన్నది.

జగతసింహుడు చిరునవ్వు నవ్వి, "మీరు
 చేసిన అపరాధా చేతి కడిస్తానుగాని,
 మీ చెడయం చెప్పకపోతే ముటుకు తప్పక
 దండిస్తాను," అన్నాడు.

నేవయోవది రసికత్వంతో కూడిన
 ధైర్యంతో, చిరునవ్వు నవ్వుతూ, "మీ రే
 దయన ఇచ్చివా సంతోషంగా స్వీకరి
 స్తాను," అన్నది.

"మీ చెంట వచ్చి ఇల్లు చేరుస్తాను. అలా
 చేయను," అన్నాడు యువరాజా.

ఇంతలో బయట గుర్రారెక్కెచి వచ్చి
 డియింది. అతను చచ్చిన ముందరం వెలు
 వరికి వచ్చి, నూరు గుర్రాలపై రాజపుత్ర
 యోధులు పస్తా ఉండటం చూశాడు.

వారతని వరివారయే. అతను యుద్ధ
 సంబంధమైన వని మీద విష్ణుపురానికి వెళ్ళి
 ఈ పరివారంతో కంద్రె పర్వకు తిరిగివస్తూ,
 మార్గ మధ్యంలో వారి నుంచి చేరయాడు.
 వారివ్వు దళన్న తిరిగి కలుసుకున్నాడు.
 అతను "ధిర్తి చక్రవర్తికి జై!" అని శేక
 వేయగానే ఆస్తికులలో ఒకడు అతని పేరు
 పానికి వచ్చి, "తమ కోసం తెగ వెంకాం
 అ ముద్రిచెట్టు దగ్గర మీ గుర్రం కనిపిం
 చింది," అన్నాడు.

"దగ్గర గ్రామానికి వెళ్ళి శిండు
 మేనాలూ బొయాలూ తేవటానికి ఇద్దరిని
 అక్కడ ఉంచి, మిగిలివ వాళ్ళను

చందమామ

ముందుకు సాగమను," అన్నాడు జగత్ సింహం నా అక్కనుడితో. యువరాజులెందు మేనాలు తెన్నువ్వులు తెలిసి రాజవృత్త యోధులలో కొందరాళ్ళర్హవద్దాడు, కొందరు పొక్కురాకాను.

అలావుగా వ్రజయ్యచ్చది మహారాజవో, "విమలా, నన్ను రాజకుమారుడికి కొందుకు మరిచయం చెయ్యలేదు?" అని అడిగింది.

"ఎందుకు చెయ్యలేదో మీ నాన్నగారి నిద్రకు చెబుతాను," అన్నది విమల.

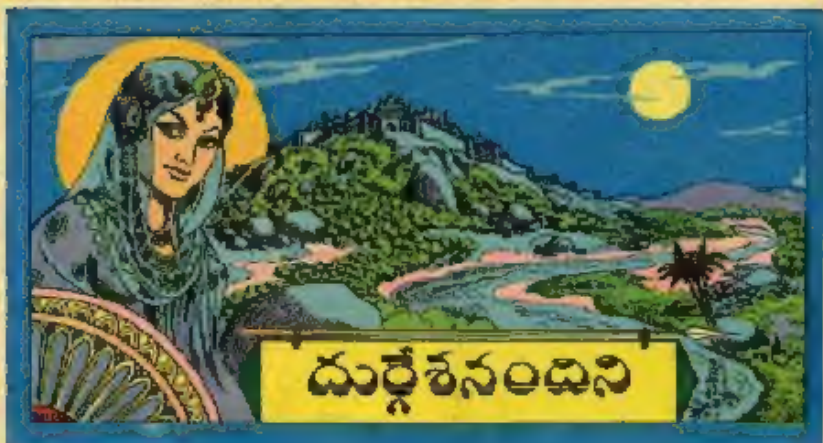
మేనాటి కోసం వెళ్ళిన వారు తిరిగి రాక ముందే ఆ స్త్రీల వాహనాలూ, దరిజనమునవ్వారు దాగిన చూచిన వెళ్ళినవారు ముందరంలోకి వచ్చి, "ఎవరో రక్షణ భటులూ, మేనాలూ రావటం చూశాను. బయటికి వచ్చి, వారంతా మీ వారనేమో చూశుకొండి," అని స్త్రీలతో అన్నారు. ఎదుల బయటికి వచ్చిచూసి, "అవచ్చేది మా పరి వారమే!" అన్నది.

"అయితే నే నిక్కడ ఉండి వాళ్ళందరికీ కనిపించటం మంచిది కాదు. నేను మీ కిక్కడ కనబడనన్న సంగతి ఒక వారం రోజులపాటు ఎవరికి చెప్పవద్దు. నా స్వయంబో మీ సభి భూమి విలివిపోయి గావి అమెను గురించి ఏమీ తెలుసుకోలేక పోయాను," అన్నాడు జగత్ సింహం.

"యువరాజా, నే నామెను గురించి చెప్పకపోవటానికి కారణం ఉన్నది. తెలుసుకోవాలన్న గుతూహలం అలాగే ఉంటే పక్షంలో అవాళ్ళకు వదిలొస్తే రోజున మీది కలుసుకోమన్న బోధ వచ్చి కలుసుకుని బునా చెబుతాను," అన్నది విమల.

అతను కొంచెం అలోచించి, "అ రోజున జక్కడే కలుసుకుందాం. అది జరగని పక్షంలో అక మన మెన్నడూ కలుసుకోలేం!" అన్నాడు. అతను వనయోగిని పంక మరొక్కసారి చూపి, గుర్రాన్నెక్కి వెళ్ళి పోయాడు. —(అంతావుంది)

2

[రాజా మనసందుడి కడునైన జగతసింహుడు విష్ణుపురం నుంచి మంచారానికి వెళ్ళి మార్గంలో అగ్రారాధుడై ఒంటరిగా ప్రయాణిస్తూ, గాలి వానలో చిక్కి, చివరికి శైలశ్రేణులారాయం చేరుకుని, అక్కడ ఒక కుదినే రాత్రినే నివసించుచున్నాడు. అది సాధారణ వాతావరణమేనా సరియయి చెబుతున్నాడు. అయినప్పటికీ అతనికి ప్రేమ విద్యుదింది. రా నెవరో అ స్త్రీలకు తెలిపాడు గాని, వారిని గురించి అతను తెలుసుకోలేక పోయాడు. నదిగా పదిపాడు రోజులకు అనే శైలశ్రేణులాయానికి వస్తే తన నల్లి వృక్షంకు చెబుకొనని విషయ అతనికి మాట ఇచ్చిన మీదుల ఎవరి దారిన వారు వెళ్ళి పోయారు.]

జిగతసింహుడు వంగదేశానికి ఎందుకు వచ్చాడో, ఆ ప్రాంతంలో ఒంటరిగా ఎందుకు తిరుగుతున్నాడో తెలుసుకోవాలంటే ఆ నాటి వంగదేశపు రాజుకీయారు కుద్ధంగా అయినా తెలుసుకోవాలి. రాజా వంగదేశాన్ని విజానులే పాలించాడు. కాని, దాష్టాదీభావ్ అనే ముస్లిం ముకు నింహుడ్ని కట్టా తేవినట్లుగా అక్కడను కన్పించి, యుద్ధం తెచ్చి పెట్టుకున్నాడు. అఖియాల్ తల్లి ఎగురవేసిన కరువాక అక్కరు సేనాపతి అయిన ముసల్మాన్

అంతింశువ చక్రవర్త్యుడు

అతన్ని పిలిచి రాజ్యధర్మములు చెప్పాడు. దాడుడిజాన్ వంగదేశాన్ని ముగలులు తమ చేసిన నవరివారంగా పరిస్థితు సాయి అక్కడ తం దాడుకున్నాడు.

ఈవిధంగా ఉత్కలదేశంలో స్థిరపడి సాయిని పతానులను అక్కడి నుంచి కడి లించటం మొగలులకు కష్టమయ్యింది. అయితే చివర కెలాగో వారు ఉత్కలాన్ని తమ ఆధీనంలోకి తీసుకురాగలిగారు.

ఇది ఇలా ఉండగా మరొక ఉద్యమం వచ్చిపడింది. వంగదేశంలో భూమి వన్ను పేషాలు చెయ్యటానికి అక్కరు ఒక ప్రజా తిరు జారి చేశాడు. ఇది వంగదేశపు

జాగిర్దార్లలోనూ, జమిందార్లలోనూ తీవ్ర మైన అసంతృప్తిని, ద్వేషాన్ని రెచ్చగొట్టింది. వారు సాయకులై రాజవిద్రోహం చెయ్య దానికి సంసిద్ధులైనారు.

ఉత్కలంలో అయిగి పడి ఉన్న పేషా ముంబయి అవతాళం దొరికింది. కరీబా జాన్ అనేవాడు తిరుగుబాటుకు వాడుకర్తల వహించాడు. మిర్జాపూర్ అతని అధీనం లోకి వచ్చింది.

అక్కరు వమర్లుడు, పరిష్కారం కలవాడు. పరిపాలనా నిర్వహణలో రాజప్రభులనే పిచ్చాటు చేశాడు. వారిలో మానసింహుడు ముఖ్యుడు. ఆయన అక్కరు కుమారుడైన నల్లిమేకు జావమరిది. ఆ మానసింహుణ్ణి అక్కరు వంగ బీహారు దోబాటు కావాలి కారీగా నియమించి పంపాడు.

మానసింహుడు పొట్నాకు వచ్చి అక్కడి చిక్కులు వేగిచేసి, ఉత్కల దేశాన్ని బయలదోబాటె పోతూ, తన ప్రతినిధిగా నయ్యుద్దీజాన్ అనే వాణ్ణి నియమించాడు. తరువాత ఒకసారి మానసింహుడు దేశాన్ని బయలచే ప్రయత్నంలో తన పేదకో పేద వర్తమాననగరానికి వెళుతూ, నైన్యంకో పేద అక్కడికి వచ్చి తనను కలుసుకో వలసిందని నయ్యుద్దీజాన్ కు కబురు చేశాడు.

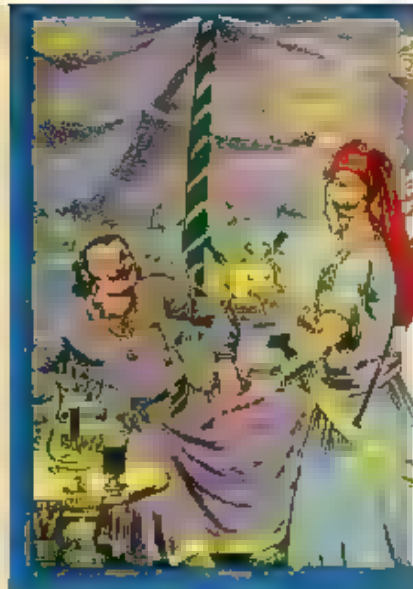
చంద్రమామ

నానీ నెయ్యదొబ్బెనీ నైవ్యాన్ని ఆయనకుం చెప్పడానికి వ్యవధి కాదాననీ, అంతటో ఏర్పాటు పట్టేస్తాయనీ, పర్వాకాలం గడిచినాక పేసతో వచ్చి చెరుతాననీ అతను దూత ద్వారా మానసింహుడికి కలుగు చేశాడు. మానసింహుడు చేపిడి తీశ, దారుశక్తుర తీరావ ఇదియ పిర్వాటు చెప్పనునది, సమ్మద తాన రాక కెయ్యదొబ్బెనీ అందిపోయాడు.

సమ్మదదొబ్బెనీ తాత్యారాన్ని మానసింహుడొబ్బెనీ పిల్చుకుంటాడు. అతను ముంబారణ ప్రాంతానికి పేసతో వచ్చి, మనవర ప్రాంతా లను కొల్ల గొట్ట బోతుకొసాగాడు.

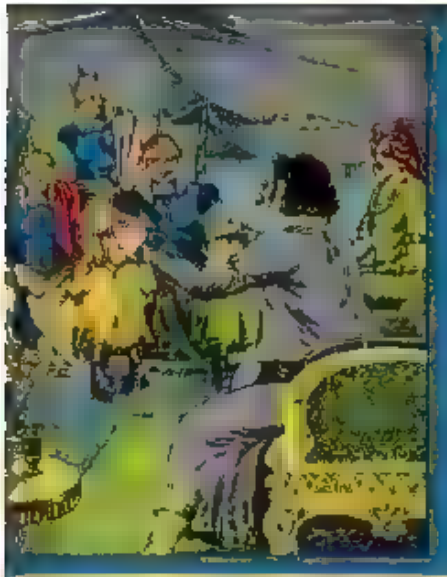
ఈ వార్త విని మానసింహుడు కలవర పడ్డాడు. శత్రువులం అతనికి కుంపాపించి తానికి ఎవరైనా వందితే తానుంటుందని ఆయన అనుకున్నాడు. ఆయన వెంట ఉంటున్న ఆయన కుమారుడు బగత సింహుడు అందుకు సెర్త వడ్డాడు. మాన సింహుడు అదివి వెంట మునిగింద అక్కెక యోడూ నెచ్చి నంపాడు. బగతసింహుడు శత్రువులం అతనికి శక్తురతోనె నంపాడిం దాడు. అతను ఈ విధంగా పని ముగించు కుచి తన తండ్రి వద్దకు తిరిగి సామెతున్నతే నైతేశ్వర ముదిరంబో స్త్రీలను కలు స తోవటం జరిగింది.

బగతసింహుడు నైతేశ్వర ముదిరం మంచి అయిలుదెరి, నైనిక కలిరాన్ని తడు కుచి తన తండ్రి అయిన మానసింహ మహారాజాకు పరామలను గురించి ఈ విష రాలు తెలిపాడు.

“ధరపుర గ్రామానికి వమీయలో వీలా ములు తమ నైనిక కలిరం ఏర్పాటు చేసు కున్నారు. అక్కడ యోబై వేం మంది నైనికు లున్నారు. వారు అక్కరి మనర గ్రామానను కొల్ల గొట్టి దోమకుడున్నారు. అక్కరి దక్కచా కొలలు నిర్మించుకుచి యుభేచ్చగా అ ప్రాంతాల తమ అధికారాన్ని చూపుతున్నారు.”

ప్రతిపక్షములు చందమామ

పెదానుల ఈ విజ్ఞాపణను అరికట్టా
లనె ఉద్దేశంతో మానసింహా మహారాజా
తన సైనికాధికారులతో సహాచేత వారిని
వారిలో అలా అన్నారు :

‘గ్రామం తరువాత గ్రామం, వరగణా
తరువాత వరగణా థిల్లీ చక్రవర్తి అధీశం
సేరించి వారి పోతున్నాయి. పదానులను
ఎలాగైనా అం ంలావ నా ఉద్దేశం. వారితో
యెద్దానికి కలసి, వారిని కోవలలో నుంచి
తరచు చెయ్యగల బలం కునుకు లేదు.
నయ్యగద్ భాన్ వచ్చేదాకా యెద్దానికి వూను
కోవలం మంచిది కాదు. ఈ బోధగా మనం
బుద్ధివంతులైన సామంతికి కొన్ని సార్లు సైన్

మంచి, చకాను దళాంను అదుపులో ఉండే
లాగు చేస్తే బాగుంటుందని నాకు తెలిస్తే.’

ఈ సైన్ చేయడానికి జగత్ సెంటాకు నిర్ణ
పడ్డారు. వది వేల పేదల వెళ్ళి, శతదా
భానను పెప్పర్లెల నది దాటి వెళ్ళియు
చెయ్యగలమని అతను ప్రతిజ్ఞ చేశాడు.

జగత్ సెంటాకు విష్ణుపురం నుంచి జవనా
నాడుకు వెయ్యాడని తెల్సాడు. అ మర్నా
నకి కొంచెం దక్షిణంగా మందారం గ్రామం
ఉన్నది. జగత్ సెంటాకు మందిరంలో
కలుసుకున్న ప్రలు అ నగరానికి చెందివారి.

దామోదర వది అ వనరం మీదగా
ప్రవహించేది. అది పెద్ద మల్లుపు తిగిన
చేట ముక్కలాకారం గల భూభాగం ఒక
పత్తయిన దుగ్గం ఉండేది. వది అమర్నాపు
రెండు వక్కలా ఉలిపి ప్రవహించేది.
ఈ దుగ్గాన్ని జయధరసింహు తన పుతూ
యోడుడు జాగీరుగా పొందాడు. ఈ కథ
జరిగే కాలానికి ఆ కోట జయధరసింహుని
వారమిదైన వీరేంద్రసింహునికిది.

వీరేంద్రసింహుడు యువకులై ఉండగా
అతనికి, అతని శంఖుధికి ఒక్క కుం వనేది
కాదు. వీరేంద్రసింహుని కోసం తుర్రి ఒక
కన్యను నిశ్చయించాడు. ఆమె కూడా ఒక
జమీందారు కూతురు. మంచి అందగత్తె.

***** పల్లవ మూ ము *****

అమె తల్లి తల్లెడలకు ఏక సంతానం కాని విరేంద్రసింహాడు పంపంధాన్ని వదులు కున్న ఒక అనాథ స్త్రీని పెళ్ళాడాడు.

మునలి జమిందారుకు కోపం వచ్చి, కొడుకును ఇంటి నుండి వెళ్ళగొట్టాడు. యువకుడైన విరేంద్రసింహుడు పైకిత మృత్యు అపరిచింపబడినది ధిల్లీకి బయలుదేరాడు. ఆ పరమందులో అతని భార్య గర్భవతిగా ఉండటంచేత అత నామెను వెంట తీసుకు పోత తల్లి దగ్గరనే ఉంచి వెళ్ళాడు.

కొడుకుడు ఇంటి నుంచి బయటపడింది నాక యిసలి జమిందారు పుత్రవియోగంతో బాధ పడ్డాడు. ఎంత ప్రయత్నించినా కొడుకు కాద తలించెడు. అందుచేత అయన తన కోడలిని పుట్టించి మంచి తన ఇంటికి తెచ్చు కున్నాడు అమె ఒక ఆడ శిశువును కలి, కొన్నాళ్ళ అనంతరం చేరిపోయింది.

విరేంద్రసింహుడు ధిల్లీ పోతుంటే అను పరిణా రాజపుత్ర సేవలో చేరి, త్వరలోనే ముని పదవి సంపాదించుకుని, కొద్ది సమయ త్వరాలంటూ దండయా, ధిల్లీ గడించాడు. తరువాత అతను తన తల్లికి మరణ వార్త విని స్పృహనాశితికి వచ్చా, ధిల్లీ నుంచి తన వెంట విమల అనే స్త్రీని, జరిరాను హిందూ అనే సన్యాసిని తీసుకు వచ్చాడు.

విమల ఇంటి వదులు చూసేది, కష్టం ఉంచి విరేంద్రసింహాడు కుమార్తె పెట్టి పోతలు చేస్తూ ఉండేది. అమె చేసే పనులు దానిలు చేసేవే అయినప్పటికీ, అమెను కేవల పరిధాతికగా ఎవరూ చూసేవాడు కాదు, ఇంటి మనిషిలాగే గౌరవించేవాడు. కొంచెం పయను ముడిపిరిప్పేటికీ అమె బాల అందంగా ఉండేది. సతయకనంలో అమె అపారధాను సౌందర్యవతి అయి ఉండవలసివచ్చింది.

అమె నమయజ్ఞులూ, మాట పాటకం చూస్తే నవ్వుకొరం గల కులంలో పుట్టిన వారలాగా కనిపించేది.

వీరేందుడి వెంట వచ్చిన సకాసి అధిరామస్వామి కొండలో ఎల్లప్పుడూ ఉంటే వాడు కాదు ఒకటి, రెండు వెంటలు ముందరలు దుర్గంలో ఉంటే, ఒకటి రెండు నెలలు దేశ సుఖాలం వెళ్ళేవాడు. అధిరామస్వామి వీరేందుడి దీక్ష గురువని అందరూ అనుకునేవాడు. వారిద్దరూ ఒకరినొకరి గౌరవించుకునే వారు. వీరిద్దరూ దోస్త్రా వీరేం దళింహుడు అధిరామస్వామి సలహా ప్రకారమే నడిచేవాడు. వెదురా, అధిరామస్వామి కాక, అస్సామ అనే దాసీ కూడా తిల్లి నుంచి వీరేంద్ర నిలహుని వెంట వచ్చింది.

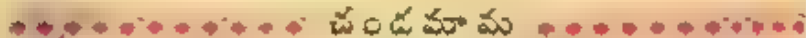

తిలోత్తమా, వెదురా వైతేశ్వరమండలం నుంచి మందారానికి తిరిగి వచ్చిన మాట వారుగు రోజుల తరువాత ఒకనాడు వీరేంద్ర నిలహుడు తన వధాభవనంలో కూర్చుని ఉండగా అక్కడికి అధిరామస్వామి వచ్చాడు. వీరేందుడు గొరవగా రెండు నిలవాడి సమస్కారం చేసి, అయిన కొద్దరాసనం చూపాడు.

ఇద్దరూ ఎవరి అవసారమై వారు కూర్చున్నాక అధిరామస్వామి, "వరాసుంకా, మొగలులకూ ఘోర యుద్ధం జరిగి బొతున్నది. ఆ పండర్భుంలో ఏమే చెప్పు దలిచావు?" అని అడిగాడు.

"శతవులను నా బాపి అంటే తిడిస్తాను," అన్నాడు వీరేందుడు.

"వీరు ఉపదగిన ఘోర అపాస్త, కాని నీ దగ్గర ఉండే సేన మొయ్యమందీ కదా, రక్షించి సైన్యం గల శతవు వెదా యిస్తావు? అటు మొగలులూ, అటు పరామయా కూడా బలవంతులే. అందులో ఏదో ఒక వశం నీకు సహాయం చేస్తేమని రిందీ పక్షాన్ని జయించలేవు. రెండు పక్షాలూ శత్రువు కావటంకలలా ఒక పక్షాన్ని నుంచి చేతుకోవటం క్షేమం కద!" అని అధిరామస్వామి అన్నాడు.

"ఏ వకాన చేరమని మీ అబ్బ?" అని విరేంద్రుడు అడిగాడు.

"మితే ధర్మ స్త్రీతో జడూ! ధర్మం ఉన్న వకాన్ని అవలంబించు. రాజ్యభోగం మహా పాపం గనుక రాజు ఏకాన్ని అవలంబించు," అన్నాడు అభిరామస్వామి.

"ఎవరు రాజు? మొగలయూ, పరా సేనూ కూడా రాజ్యం కొనమే గదా బొబ్బాద బోలున్నారు?" అన్నాడు విరేంద్రుడు.

"కర్మశిలువైన అక్కర్లు పాడుపాడు రాజు," అని అభిరామస్వామి చెప్పాడు.

ఈ మాట వినిగానే విరేంద్రుడి ముఖాన కేవలమూ, చిరాకూ కనిపించాయి. కళ్ళు ఎర్రబడ్డాయి. అతను అభిరామస్వామితో, "స్వామి, మీ ఆశీర్వాదం ఉన్నట్లుంటే అ మానసింబండి రేక్షంతో పా చేతులు కడు త్తుంటాను," అన్నాడు.

"పాడుపాడు అశ్రయించమన్నాను గానీ, మానసింబంట్లు అశ్రయించమనలేదు. శాంతించు, బో బొ బ్రేకంతో అత్కీ పోచి లెక్క కోకు. మానసింబాడు సేకు చేసిన అపరాధానికి తప్పక కడిచ వలసిందే కాని అక్కర్లు వకాన యుద్ధం చేయటం భయంకరం నీ అభిప్రాయం మేమిది?" అన్నాడు అభిరామస్వామి.

అక్కర్లు వక్షం అవలంబించి హాన నింపండి కింద యుద్ధం చేయవలసి కష్ట అని తనకు సా-ధ్యం కాదని విశిష్టతబోధించాడు. తనకు పరాసులతోనే చేరాని ఉన్నట్లు కూడా బయట పెట్టాడు.

ఈ మాట విని అభిరామస్వామి కన్నీడు కార్చాడు. అది చూసి కంఠాలపిడి ఏరేంద్ర నింపాడు అనడం మీది మంచి లేదు, అను సకు కమాటలు చెప్పికున్నాయి. కర్తవ్యం అల్లాపించమన్నాడు.

అభిరామస్వామి తన కాలువతో కళ్ళు తుడుచుకుని, "పాకు నీ వైన కన్నకూడా నీ కుమార్తె నైన అభిమానం బాగు. అది

***** చందమామ *****

వలన నామె జాతకాన్ని గురించాను. మొగ
లాయి సేనాపతి పల్లె ఆమెకు గొప్ప క్షం
శభగపెట్టెను. ముగలులను పురులుగా
చేసుకుంటే ఆ అవధ తప్పి పోవచ్చు.
అందుకే వారి వక్షం తెరచున్నాను.
వీ కుమార్తె చివరకు అయిటపెట్టె సెమ్మ
కాదించ దలచలేదు. కాని ఆమె ఈ కష్టం
తప్పదు గనకనే వీకు వరకామరి వక్షం
కావాలన్న దృఢవంకల్పం ఏర్పడిం
దేమో!" అన్నాడు.

అయిన రేచి వెళ్ళి పోదోకూ, 'ద్వారం
వద్ద కతలాఖాన దూత వేచి ఉన్నాడు.
అతల్లి అచి ఉంచమని ద్వారపాలకుడికి
చెప్పాను. నేను చెప్పవలసిందీ చెప్పేశాను
గనుక, ఆ దూతను యిక్కడికి పిలిపించి
అతనికి చెప్పవలసిన సమాధానం చెప్పి
వంపెయ్యి." అన్నాడు.

"ప్రాప్తి, నా అభిప్రాయం మార్పు
కున్నాను. మానసింహుడి రింద కూడా వని

లేస్తాను. ఆ దూతను లోపలికి మంపని
ద్వారపాలకుడితో చెప్పండి," అన్నాడు
వీరేంద్రసింహుడు.

కొద్ది పేవల్లో కతలాఖాన దూత వచ్చి
వీరేంద్రసింహుడి కొక తేలి అచ్చాడు.
అందులో ఇలా ఉన్నది:

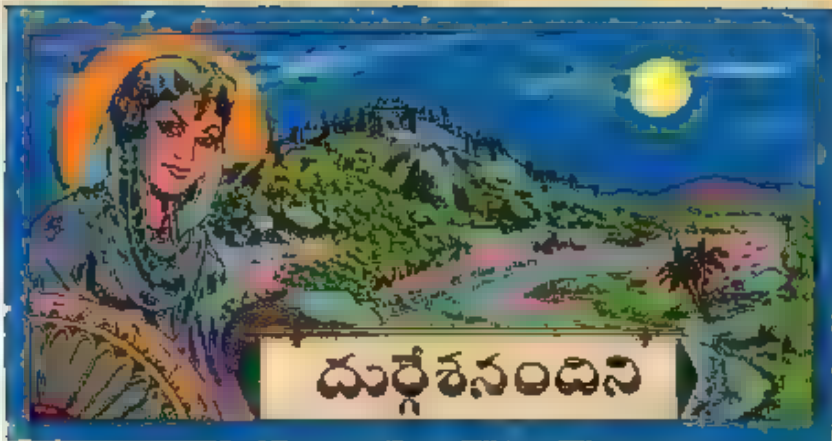
"వీరేంద్రసింహా, వెయ్యిమంది అశ్వ
సైనికులనూ, అయిదు వేల అంగరక్షకా
లనూ పలాను శిబిరానికి పంపిండు. లేక
పోతే వా సైనికులు అరచై వేల మంది
మందారణ దుర్గంపై దాడి చేయగలరు—
కతలాఖాన."

వీరేంద్రసింహుడు ఉత్తరం చూపుకుని
దూతతో, "నేనను వంపిస్తానని ఏ సయ
వుతో చెప్పు!" అన్నాడు. దూత వెంటనే
వెళ్ళిపోయాడు.

ఆ సభా భవనంలో జరిగిన సభావణ
లన్నిటినీ వినుచి చాటు నుంచి వివర్తి.

—(అంక ౪౦)

4

[illegible]

“శ్రీ వేదం మార్చుకుని వెళ్ళు.” అని
ఇలా తనను విమర్శించు రహస్యంగా పలికి
■ పది.

“మరేమీ భయంలేదు,” అంటూ విమల
తల్లిత్తమ గర్భ నుంచే వీర్యోదసంహతి
గలిగి చెల్వగది

అతడు వరుకుని ఉన్నాడు. ఒక దాని
అతనికి కాళ్ళు పట్టించున్నది. మరొకది
ఎదురుతున్నది. ఏమిట అతని ముఖానికి

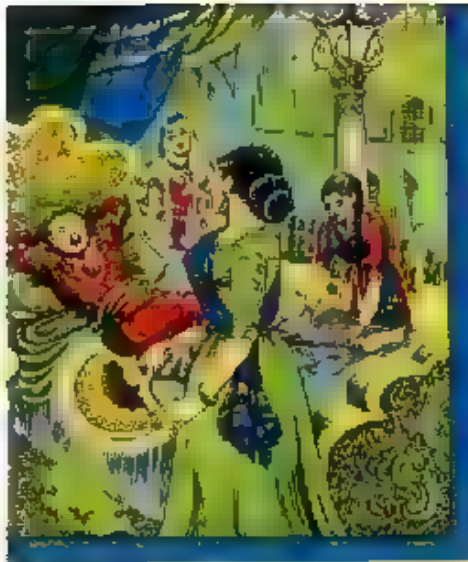
నమిలంగా వెళ్ళి "చెప్పండి, ఏమిటి
కేటపు?" అన్నది.

అతను తన ఎక్కి అపె ముస్తాబు చేసి
అక్కర్లుంది. "ఎక్కడిక" పని మీద బయలు
దేరివచ్చిందే?" అన్నాడు.

"పెళ్ళం నా కంటే పెద్దదా?" అని విన్నవించుకొంది.

"తిలోతము ఎలా ఉంది?"

[illegible]

'అమ్మనీ వెళ్ళి తిలోత్తమను తీసు
కొంటుంది. అంతకంటా మళ్ళీ విడుదలకా
య్యదు.' అన్నాను చిరస్మృతంవలన.
అమ్మనీ మళ్ళా కంటపెనె బయలుదేరింది.

రైతులకి ఉండమని చిమర అమ్మనీని
పైకి తోసింది. చిరస్మృతంవలన వెంక
టాసిలో, 'మళ్ళీ తొమ్మరం పద్మవెయ్యి,'
అని అమ్మను కూడా పంపెను, "చిమర,
ఎందుకైతే ఇలా మున్నాబయ్యివు?"
అని అడిగాడు.

"చిరస్మృతం నాకు ఎది ఉన్నది."

'అ మని చిమర' రాకు తెలుసుకోవాలని
ఉన్నది."

"అయితే చెనంది. నే వెళ్ళా న్నను
చిమరగమం కొరకు పోతున్నాను."

"యమరాజు వద్దకా?"

"మనవి కాకుండాదే?"

"అలాంటి మనవి అంతా పుట్టలేదే!"

"అమ్మను తప్పి!" అంటూ చిమర
చిమరాన లేచి వెళ్ళిపోయింది.

అమ్మ తన కోసం బయటపడి వేచి ఉన్న
అమ్మనీతో, "చిరస్మృతం చిమర
అన్నది.

"అలాంటి నీ అమ్మను మన పిల్ల
చిమరను అమ్మతో అనుకున్నావే." అన్నది
అమ్మనీ.

"అలాంటి వెళ్ళా మున్నానైనా మన పిల్ల
చాలా దూరం వెళ్ళాలి. ఈ రాత్రినేక
ఒంటరిగా వెళ్ళలేను. తోడు తీసుకు పోతా
మంటే మళ్ళీ తప్పి వెళ్ళరా నమ్మరగన
వాళ్ళు లేరు. అమ్మను, వెనక నీకు తెలిసిన
వారెవరైనా చిరస్మృతం మన సుఖించేదా
రంటావా?" అన్నది చిమర.

"చిమరమండ అమ్మనున్నావు?"

"కుమార అగతనింపకుండు పిమ్మ మా
దనంబు"

"అంత అద్భుతమా?"

"నిండుకు కాగూడదు?"

చందమామ

"యూవరాజు నన్ను తప్పక గుర్తించాడు."

"అయితే నా వెంట నువ్వు రావట్టు. ఎలాగవ్వా? ఒంటరిగా పోలేనే?" అంటూ ఎవర ఆలోచనలో ఉంది. ఆస్కాని నరణం చెండు అట్టం పెట్టుకుని వచ్చిపోగింది.

"ఎమిటలా నిలో తువ్వు నవ్వుకుని వచ్చివావు?" అని ఎమిట అడిగింది.

'బంగారు తోడి దిగ్గజా కువ్వాడె. అతన్ని నీ వెంట ఉన్నకుపోతే?"

"నుంచి ఆలోచన! నువ్వే రసక రాజాను ఉన్నకు పోతాను," అన్నది ఎమిట.

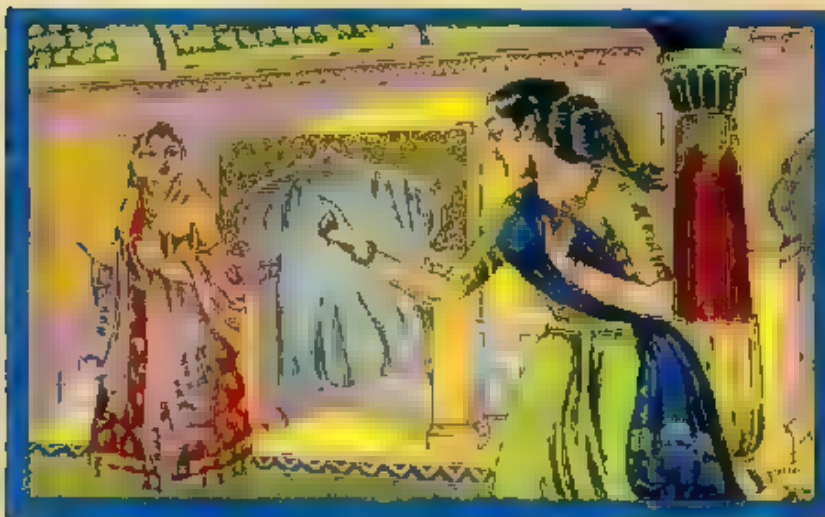
"ఇంకా నయం! నేను వేళాకోళాని తప్పాను."

"వేళాకోళం కాదు. మూర్ఖులకు నీది తెలిదు. అందుచేత వాళ్ళు పట్ల ఎలాంటి ప్రమాదమూ ఉండదు. కానీ శ్రావ్యుడు అసలూ తేడా."

"అదంతా నాకు వదిలిపెట్టెయ్యి. నువ్వు వ్యాధికి బోగిర వేచి ఉన్నావంటి అన్న నీ భగిని పంపురాను," అంటూ ఆస్కాని చెల్లెంవి

ఆస్కాని దిగ్గజాది అందరి వచ్చేసరికి తయ్యం గడియివేసి ఉన్నది. "ఓ మహారాజా!" అని ఆస్కాని కేక చేసింది.

ఒకటికి రెండు కేకలు పెట్టినా లోపలి నుంచి బయటకువచ్చి, అది తలుపు సమర్థ

నుంచి చూస్తే "కలకరావా" భోంచేస్తూ ఉండటం కనిపించింది. అందుకే ఆ బ్రాహ్మణుడు పలకలేదు.

"ఈ బ్రాహ్మణుడు నాతో మాట్లాడి మళ్ళీ భోజనం చెయ్యడా? చూస్తావా?" అనుకుని అప్పాని గట్టిగా పిరిచింది.

దిగ్గజాడు "ఊ!" అన్నాడు

"లోపల ఇంజనీవో ఉన్నాడే! భోంచేస్తూ మాట్లాడావుగానూ, బ్రాహ్మణా? అందరితోటి చలుతానుడుకు!" అన్నది అప్పాని.

దిగ్గజాడు కంగారుగా చుట్టూ కలయ జూసి, ఏదయో దొరని నిద్రారేపు చేతుకుని భోజనం చేయటాగాడు.

~~~~~

"అది మాదిగది. అది వాకు తినును. అరే మాట్లాడి మళ్ళీ తింటున్నా?" అన్నది అప్పాని.

దిగ్గజాడు కంగారుపడి, "నే నేవుడు మాట్లాడానా?" అన్నాడు.

అప్పాని కిరిరా నవ్వి, "జరి మాట్లాక లంకాదేమిది?" అన్నది.

"జడూర్ల ఇవ్వె జెలా భోంచేడి?" అన్నాడు దిగ్గజాడు.

"అయితే తలుపు తెయ్యి," అన్నది అప్పాని తలుపు నుంచుటో నుంచి ఇంకా చూస్తూ దిగ్గజాడు నిజంగానే అన్నం ముందు నుంచి లేస్తూండటం చూసి అయి, "లేవకు, లేవకు, భోజనం పూర్తిచెయ్యి," అన్నది.

"మాట్లాడేశాను, మరి భోంచెయ్యిను," అన్నాడు దిగ్గజాడు.

"భోజనం చెయ్యకపోతే నాదిదే లెక్క!"

"రాను, రాను! బ్రాహ్మణ్ణులు ఉండి మాట్లాడినాక మళ్ళీ భోజనమా?"

"అలా అయితే నే పోతున్నాను. ఇంక ఒక ముక్కా ఎవరయి చెబుచామితున్నాను. అంకా పోయింది. నే పోతున్నాను,"

"వడ్డు, వడ్డు, అప్పాని. మీరలా కోసి గింజుకోకు. ఇదుగో తింటున్నాను," అంటూ దిగ్గజాడు రెండు, మూడు ముక్కలు పట్టి

~~~~~ చందమామ ~~~~~

పెట్టుకున్నాడట లేదో, అమ్మనీ, "వాడే, లేని తలుపు తెరు," అన్నది

"ఇంకో మూడు నాలుగు ముద్దులున్నాయి. వాటిని చూడండి."

"తలుపు తీస్తే బా ముట్టాడు. కూ ఏన్నా పని అందరికీ చెప్పి ఉన్నావా?"

దీనిచూడు అమ్మల ముందు నుంచి లేచి, బెయ్యం, మూడి కడుక్కుని తలుపు తెరిచారు. అమ్మనీ తోచిరికి రాగానే, కులత్తి, "అయ్యా పా వరదే దేవీ!" అన్నాడు.

"నింక చక్కని కవిత్వం! ఇందుకేగదా ఏళ్ళ రసకరాలని పేరు పెట్టాను." అన్నది అమ్మనీ.

"అమ్మ, ఏమిట నికేషం? ఈ మధ్య మధ్య బొత్తిగా కనిపించటమే లేదు." అన్నాడు కిరణ్.

"అలా, కంఠం నిండా అన్నం అలాగే అందిపోయిందే! భోజనం పూర్తి చెయ్యి, తరవాత మాట్లాడుకుందాం," అన్నది అమ్మనీ.

"కిరణ్ పూర్తి చేసి రోజానుగదా."

"ఉదాహరణ ఉంటావేమిటి?"

"మొట్టమొదట? మధ్య కాండక తో నన్ను లేపగొట్టావు." ఇంకటి ఏమిట గదాగదా అక్కడికి వచ్చింది.

అమె దిగ్గజుల్లి భోజనం పూర్తి చెయ్యమన్నది. తరువు కాది ఉన్న దిగ్గజులు సంకేతంగా భోజనం పూర్తి చేశారు.

"రహితరాణా, అవాళ నికో చాలా ముఖ్యమైన పని ఉన్నది," అన్నది ఏమిల.

"ఏమిటిది?" అన్నాడు దిగ్గజులు.

"మేమిద్దరమూ అంటే ని కిచ్చేమే గదా? మే మెందుకు వచ్చామో తెలుసా?" అన్నది ఏమిల.

"మేము నీకో లేదా పోరా లదుకు ఉన్నాం," అన్నది అమ్మనీ.

బ్రాహ్మణుడే శైశ్వుడైపోయి, "నవ్వులు" అన్నారు.

చందమామ పత్రిక

'అదే, పెండ్లి. నేను ముసాఫరుని పంపిస్తాను. లేదా?' అన్నది విసురు.

మరియు ఇది జరిగింది.

'మరియు మళ్ళీ ఎప్పుడు తిరిగి వస్తాను?' అన్నది విసురు.

లేదా ముసాఫరుని పంపిస్తాను. లేదా? అన్నది విసురు.

మరియు ఇది జరిగింది.

కొంత దూరం వెళ్ళిన అమ్మాయి, "మీరు నేనును ఉంచండి. నేను వెళ్ళిన నుండి నేను కలుసుకుంటాను," అని వాళ్ళను పిలిచి తిప్పుగా అంటికి పోయింది.

మరియు కొంత దూరం వెళ్ళిన అమ్మాయి, "మీరు నేనును ఉంచండి. నేను వెళ్ళిన నుండి నేను కలుసుకుంటాను," అని వాళ్ళను పిలిచి తిప్పుగా అంటికి పోయింది.

"నీరు ఉంటికి వెళ్ళిపోయింది. రాలేక పోయింది కాబట్టి," అన్నది విసురు ముందు నడుసు.

అదేమో ముందరం దాటాను. విసురు చాలా చురుకుగా నడుస్తున్నది. అంత కంటే అంతరాలం దాటి అవుతున్నది. ఎక్కడా అనుసంభావం లేదు.

విసురు దిగజారిపో, "నీరు దయాని అంటికి వెళ్ళిపోయింది? ఈ మార్గాన వెళ్ళిపోయింది."

చంద్రమౌళి

కొంత దూరం వెళ్ళిన అమ్మాయి, "మీరు నేనును ఉంచండి. నేను వెళ్ళిన నుండి నేను కలుసుకుంటాను," అని వాళ్ళను పిలిచి తిప్పుగా అంటికి పోయింది.

మరియు కొంత దూరం వెళ్ళిన అమ్మాయి, "మీరు నేనును ఉంచండి. నేను వెళ్ళిన నుండి నేను కలుసుకుంటాను," అని వాళ్ళను పిలిచి తిప్పుగా అంటికి పోయింది.

"నీరు ఉంటికి వెళ్ళిపోయింది. రాలేక పోయింది కాబట్టి," అన్నది విసురు ముందు నడుసు. అదేమో ముందరం దాటాను. విసురు చాలా చురుకుగా నడుస్తున్నది. అంత కంటే అంతరాలం దాటి అవుతున్నది. ఎక్కడా అనుసంభావం లేదు. విసురు దిగజారిపో, "నీరు దయాని అంటికి వెళ్ళిపోయింది? ఈ మార్గాన వెళ్ళిపోయింది."

పాట ఎంటూ ముందు నడుస్తున్న వెనుల కోంగు గుంజవట్టయి, వెనక్కు తిరిగి, "ఏమయిందీ?" అన్నది.

దిగ్గజుడు హాస్యాపూర్వకం, "అదుగదుగే!" అంటూ ఒక చెన్నిపోతున్న గుర్రం తేసి చూపాడు. ఆ గుర్రుని నేక్కుగా బయటగొలిచి, తేసి వెసి ఉన్నది.

విమల వ్యాకుల మనస్సుతో వేగంగా ముందుకు సాగింది వారిద్దరూ సుమారు అరకోసు నడిచిన మిదట వారి కోరి సైన్కుడి తలపాగా తనవిడిచి.

అంతలో చంద్రబోధయి ముందుది విమల అవ్వమనమ్మరాల్సి ఉండటం చూపి దిగ్గజుడు, "ఏమి మాట్లాడాలి?" అన్నాడు.

"దారి వెంటది గుర్రాల చెక్కుల గుర్తులు చూశావా? నీ కేసులా అర్థమవుతున్నదా?" "లేదు."

"చచ్చివే గుర్రం, సైన్కుడి తలపాగా, గుర్రాల చెక్కుల గుర్తులు—ఏమీ బోధ

పడలేదా? ఎందుకూ గొన్నడగడం?" అన్నది విమల. అంతలో వేటమేతు సైన్కురమిదర గొప్పరం కలుపుకుంది అక చి జాబ్ తన వెంట ఉండనివ్వ నవనరం లేదనుకుని విమల అకవిని భయంకరమైన భూకలం కళలు చెప్పింది. దిగ్గజు డవి చివ్వి కలిపి మందారణ దుర్గం తేసి వారి కత్తుకొట్టి పరుగు పోయి.

విమల మందర ద్వారాన్ని సమీపించి, ద్వారం తొలపించి గదియిచ్చి అంతటం గ్రహించి, తలుపు మీద కొట్టింది.

లోపలి నుంచి గుంభరంగా, "ఏవయి?" అనడం వెనివించింది.

"కరిసి ఉన్న అదదాన్ని." అన్నది విమల తన దైర్ఘ్యాన్ని చెక్కుబట్టి.

ద్వారం తెరుచుకున్నది. ముందరం దీపం వెలుగుతున్నది. కత్తి చేతకుల సైన్కుడి ఉన్న దిర్ఘచిహ్నం విమల గుర్తుపడి. అకమ జగతమయింది. (కాంక పూడి)

నెయ్యకూ, వియకూ, కొయలూ, ఇతర
అనేకానెకా సులభములతో తరలు పడుతున్నాయి.
వేరని అయిష్టానికి నమి పైనుంచి చల్లని
గాలి వీచున్నది.

తిలోత్తమ వడపాతెళ్ళ వయసు గల
జాతిక, గొప్ప పొందవ్వరాక, ఆమె శరీరం
అతి కొడిచివున్నది. ఆమె పిడి చూడటం
లేదు; ఏమీ వినుటం లేదు; ఆమె ఛాన
ఏక్కడో ఉన్నది.

కంచె పెనబడి దాకిన దిమ్మ తెచ్చి
గదిలో ఉంచి వెళ్ళిపోయింది. తిలోత్తమ
తన అలోచనలను తట్టపెట్టి, ఒక పుస్తకం
తీసుకుని, చదవడానికి దీపం ముందు

కూర్చున్నది. ఆ పుస్తకం కాదంటుంటే, అమెను
నలస్కృతం వచ్చును, అభిరామిస్తామి
పద్య నేర్చుకున్నది. కొంచెం నేర్చి ఎని,
ఆ పైవ సాగక అమె ఆ పుస్తకాన్ని అవకం
పెట్టి మరొక పుస్తకం తెచ్చుకున్నది అని
వాచకదత్త అమె దాన్ని అవకంపెట్టి గీతా
గోవిందం తీసుకున్నది. ఆమె దాన్ని కూడా
మూసిపెట్టి వేళ్ళమీద కూర్చుని తిరిగి
అలోచనలో పడింది.

ఆమె అలోచిస్తున్నది. జాగతసంహస్తి
గురించి...

నిమిషా అభిరామిస్తామి అని శ్రీశ్రీ
గృహానికి వెళ్ళి, తిలోత్తమా తామ సత్య
రాయంలో జగతసంహస్తి తెలుసుకున్న
ఉదంతమంతా వర్ణించి అయినతో చెప్పి,
"అది అరిగి వచ్చానుగా రోజాయుంది.
జగతసంహస్తి తెరిగి ఆ అలలులలో కలుచు
కుని తిలోత్తమ ఎవరో చెప్పకరిచి
ఉన్నది," అన్నది.

"అలాగా అంతలా గిరిమి కిరాయి
విభ్రయించుకున్నావు?" అని అభిరామి
చెప్పింది అదిగాదు.

"ఈ విషయంలో తమరు అలోచించి
తగిన సలహా ఇస్తారనే మీ వద్దకు వచ్చాను,"
అన్నది విమల.

"నేరే, అయితే ఆ విషయం పూర్తిగా మరచిపోతున్నావని నా నలభా!" అన్నాడు అధిరామస్వామి.

ఏమిట కళ్ళనీళ్ళు పెటుకున్నా, 'తిలోత్తమణి ఏం దాం చూచాను? ఆ బల్ల నేం చెయ్యను?' అన్నది.

"ఏమిటా, తిలోత్తమ పృథ్వీయంలో ప్రేమానురాగాలు మొలకెత్తాయా?" అని అధిరామస్వామి అడిగాడు.

ఏమిట కంఠం నెవు తటవటాయించి, "సామీ, మీతో ఏమని చెప్పింది? ఈ పత్తాలుగు రోజులుగా ఆ పిల్ల అయోధ్యా రాజులు అరిచే మార్చిగా ఉంటున్నది. అయి వేలవన్నె. చక్కగా అన్ని గుర్తించ లేనంతగా మారిపోయాయి. అయి పూర్వ యంలో ప్రేమానురాగాలు అంటుంటుంటున్నాయిగా, క్రమంగా కృత్రిమం చెందుతున్నాయి కూడా," అన్నది.

అధిరామస్వామి నవ్వి, "మీ అదేమి చెప్పిందా అంటే ప్రేమ అనగానే దాన్ని గురించి కాస్తాంతం వేస్తా. దానికి మార్చి ఉండవట్టు చూస్తూఉంటారు. తిలోత్తమ వని పిల్ల. మున్నె కాస్త చలించినా, అతర విషయంలో పడితే బలతపించుట్టు కప్పక మరచిపోతుంది," అన్నాడు.

ఏమిట అందుకు నమ్మకం కలేదు. తిలోత్తమ ఈ రెండు వారాల కాలంలో ఏలా మారిపోయిందో, నిద్రాహారాల లేక ఏలా స్థిరమైపోయిందో అధిరామస్వామి కామి వివరంగా చెప్పింది.

అంతా విని అధిరామస్వామి, "అద బాళ్ళ విషయం చెప్పలేం. కానీ ఏం చెయ్యాలి? మర్యాదనుంచు కలెల కూడా మునుమునుగా లేదు," అన్నాడు.

"ఆ భయం చెకనే నేను తిలోత్తమ స్థితిని గురించి దాని ఉంచాను. అయి ఏలానా అది ఆ అగతనందనునికి కూడా చెప్పలేదు అప్పుడు చిరైతరంగులు

చందమామ

మహానాథునితో స్నేహం చేసుకోవటానికి నిర్ణయించుకుంటే, అగతవంతునితో అర్థాధునిగా ఎదురుచూడటంలేదు?" అన్నది విమర్శ.

“మామనంబుమీదికి వివాహానికి అంగీకరిస్తాడని నీవెవరికి?” అని అధిరామస్వామి అడిగాడు.

“ఎందుకు అంగీకరించదు? యువరాజు అనుకూలంగానే ఉన్నాడు కదా?” అన్నది విమర్శ.

“అగతవంతుని మాత్రం విరేంద్రునినింబాది ఉమాదేవి పెళ్ళాడటానికి ఏమున్నాడు? అంటావని నీవెందు కనుకున్నావు?” అన్నాడు అధిరామస్వామి.

“కాకి, కుబ్జ, గౌరవాచకు లిందు సమావేశమైన వంశాలే. జయధరసింహాది పూర్వీకులు ఎందువలన కన్యలకి ఇచ్చా?” అన్నది విమర్శ.

“యము వలనలీ వృద్ధుడ చిటికెడు మొగళాయాళ అందువులు ఇంది కోవలన్న కుందా?” అని అధిరామస్వామి అడిగాడు.

విమర్శ అధిరామస్వామి కేసి స్మరణం చేస్తూ, “ఎందుకు కాదా? ఎందుకంటే కన్న హినువంకమేమున్నది?” అన్నది.

ఈ మాట వింటూనే అధిరామస్వామి కళ్ళు నివ్వలు రాలుస్తూ, “సావిత్రిదాన, నీ దాదాగ్యాన్ని ఇంతా మరచి పోయా?”

పో, నా ఎడమ నుంచి అవకలికి పో!" అని కళేరంగా అన్నాడు.

జిగతపించాడు తన కుండ్లి వద్ద పెరిచి తినుకుని, సైన్యంతో బయలుదేరి పోయాక అతను చేసిన చాచాచి చర్యలకు పరాసు సైన్యం గతగడ బాడిపోయింది. పరాసులు కుంగి పోయాడు. బుగటపించాడు అయిదు వేల సైన్యతో యాత్ర చేరి సైన్యం గల కలబా భానను సువర్ణరేఖా నదిని దాటించి తరిమి వేస్తానని ప్రతిజ్ఞ చేసి ఉన్నాడు. ఆ ప్రతిజ్ఞ నివారే అవకాశా లింకా ఏర్పడితేదు, అయిదవ్యటికి రెండు వారాల కాలంలో

అతను తన సైనికులతో సహా చూపిన కౌర్య చైర్య పరాక్రమాలను గురించి చెని తుల పించాడు. "పరవాలెదు, నా కెదుకు రాక పుత్రుల పూర్వపు కిర్తి ప్రతిష్ఠలను తిరిగి పుంజుకాదు!" అనుకున్నాడు.

యాత్ర చేరి సైన్యాన్ని అయిదు వేల సైన్యతో ఎదిరించి పారాడి వెళ్ళాడు సైన్యం కావని ఒగతనింపాడికి తెలుసు; అందువల్ల అపజయమూ, మరణమూ తప్పి మరొక ఫలితం ఉండదు. అందుచేత అతని కౌత్త యుద్ధ తంక్రం అవలంబించాడు. అతను తన పేనెయొక్క జనాని విమోక్షమూ బయట నిడికుండా ఉంచాడు.

అలా సైనికులు ఏ కమాన్, ఎటు నుంచి ఆకస్మాత్తుగా వచ్చి ఆమె పై ఎర్రది క్షుర వ్రం కేసుకత్తెమూ తెలిపేది కాదు. అకస్మాత్తు సైనికులను అనేక ఎన్నెన్నడలాలుగా విభజించి, వాటిని చట్టపైనే అరెస్టు అరేస్తూ, వర్తక శుపాలలోనూ, మెటల్ మిదా, పల్లాం లోనూ వాటి ఉంచాడు. అతనికి అనేక మంది గూఢచారులు ఉండవలసి. వారు తమ తమ నిమిషాను వింటే వాటిచిత్తంలో వే ను తిరిగివారు.

జగత్తును చూసేసరికిన ఈ యుద్ధ తులకం పట్ల పరాసు సైనికులు అసంతృప్తిగా ఉన్నారు. వారి సేనలు పెద్ద తంగా

దులో పదిహేయాయి. అది చూసే పరాసు సేనా నాయకుడు క్షురపులలో నిమ్మల యుద్ధం ఎలాగైనా జరిగేలాగు చూశాని యుద్ధించాడు. కాని ఈ ప్రయత్నాలను అగతనింపారు కాక సాగివియ్యలేదు. తమ ప్రియకులు నాశనమయ్యారన్న వార్తలు శతబాబాపేక్ష విచపకులూ చేరేవి. ఈమె మని లేదు. ఉద్వాహ్ను మని లేదు, పాము కాచమని లేదు. ఎవ్వడు చూసినా డువ్వు క్షలే, చిట్టనెలరకు పరాసు సైనికులు తమ గోమలను దాని బురుజుల రాదానికి ప్రియచిని పరిస్థితి పర్చిపింది. అక్కడ వారికి అపారం అందుక అందా బాదా ముగ్ధం పెడమిలదించి

పరామలు అధీనంలో ఉండి : పాలె లలో తిరిగి కొంత నెలకొని, అవి తన పలు బడికిందికి పన్నువ్వాయని తెలిపి నింకేందం మానసలనుచు తన కుమారుల్ని అభిని దిస్తూ, మరి పది వెల సేనను భూకా పుష్క తన్నట్లు ఉత్తరం రాశాడు

పాతలంబులూ రానికి జవాబు వాదా అధికంగా సేన రావలసి ఉంటుందేమని, అది పట్ల సేనలు రాకపోయిపన్నులకి, ఉన్న అయిదు వేల సేనతోనే తన ప్రత్యేక పరి విల్లకులూపిసి తులకరి తెలియజేశాడు.

శం ద మూ ను

తిలోత్తమ తల వంచుకుని, అర్పణమైన గొంతుతో, "అయితే మరి దేనికి—అయితే మరి దేనికి—?" అన్నది.

"దేనికిమిటి? అనాథ బాధన అతన్ని కలుసుకుని, నీ వెవరో చెబుకొనని మాట అద్దాను. అంతమాత్రాన బాధలేమిచ్చింది? నేను బాప్తి చేబో చెప్పినా, అతడు తేసిదేచ చేయకపో! ఒకవేళ అతనికి నీ పైన నిజం గానే ప్రేమ ఉన్నదేమిటో?"

విమల మాట పూర్తి చేసేలోపుగా తిలోత్తమ అమె నెలకొని కూసి, "నీ మాటలు వింటుంటే నాకు ఏకాగ్రత వస్తుంది. పొదలిస్తే నీ యింట్లో వచ్చిన లోపలి పో, కాని నన్ను గురించి ఎవరితోనూ ఏమీ చెప్పనవసరం లేదు," అన్నది.

"అలాటి బాధవి శాంత చెన్న పయన్ను లోనే ప్రేమ నముద్రలో ఎందుకు పడి పోయావు?" అని విమల నవ్వుతూ అడిగింది.

"పో, పో! నీ మాట లెని నేను వినను," అన్నది తిలోత్తమ.

"నలే అయితే నేను పోనేలను," అన్నది విమల.

తిలోత్తమ తల వంచుకుని, "నిన్ను," అన్నది. విమల గట్టిగా నవ్వి, "నరే, నకు కున్నాను. నేను తిరిగి వచ్చేదాకా నిశ్చ విడదపోకు," అన్నది.

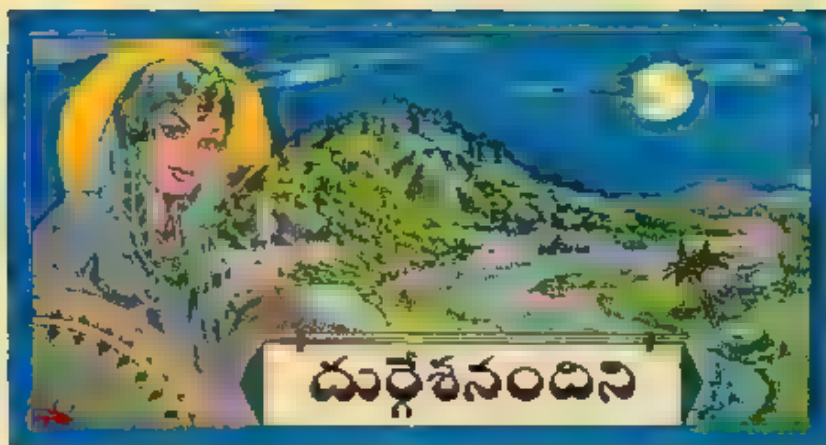
పోవాలంటే ముటుకు నిద్ర రాకట్ట అన్నట్లుగా తిలోత్తమ నిద్రించి పిమ్మట ఒక తెలిగి తిలోత్తమ శుభం మీద పో, సిండ్ చేబో అమె గర్భం పట్టుకుని అమె చెక్కిలి ముద్దు పెట్టుకున్నది.

ఎక్కడోయిఉన్నాయి విమల కళ్ళ నీల తిరగటం తిలోత్తమ గమనించింది.

విమల తిలోత్తమ గది ద్వారం దాకా వెళ్ళిపోతే, అప్పటి ఎదురు వచ్చి అమెతో, "బాబుగారు విలుస్తున్నాడు," అన్నది.

—(అంతా వుంది)

5

[దుర్గేశనందిని తిలోత్తమా, మనసిందమహారాజు కొడుకు జగత్తులహరుడు నైలకంఠ మంగిరిలో కలుసుకున్నప్పుడు మువరవా అనెవరో చెప్పుకున్నాడు. అది తిలోత్తమ పేరు అన్నదిమీరు అని యజమానురాలి వివరాలు అందిన తెలివైనది వినగానే బాబలు పుట్టిన కోరింది తులోత్తమ అనే పేరును విషయాలు స్వయంగా తెలుసుకున్నది. ఒకటి. తిలోత్తమ యజమానాను గానగా పెరిగిపోయింది. రెండు. పొర్రుల వివాహాని దుర్గేశనందిని పేర్కొనడంవలన ఒక్కకాదు. అయినప్పటికీ విమల అను యజమానా కిష్టపడాలి పంజాబులోపనిన నైలకంఠ మందిరానికి గృహీతర దయచేసి వెళ్ళింది.]

విమల మందరం ప్రవేశించి, చిత్రాంజలి పిడుకకదానిని రెండు పాదాలపై పుచ్చుకుని, లేచి వెళ్ళి నైలకంఠుని పాదాలకు పంపనం చేసి, యజమానా పక్షకు వచ్చి పడువల్లించింది.

కొద్దిసేపు నిద్రించి సంతాపము ఎలా ప్రారంభించాలో తెలియలేదు, అయితే అలాటి

విషయాల్లో పెద్దపాత్రురాలైన విమల, "యజమానా, నైలకంఠుని అనుగ్రహం పొందా మీరే మి దర్శన భాగ్యం కలిగింది. అంత రాత్రివేళ అంటుంటూ వస్తూ వాడిలో ప్రాణా లభించే అట్టుకుని వెళ్ళాను. మీరు కవివింశాక మనస్సుకు కాస్త కైకొని వచ్చింది," అన్నది.

అంకితము వద్దపాఠ్యాదు

"జందరూ కేమమా?" అని యువరాజు అడిగాడు. అతనికి తిలోత్తమ పై సజ్జమైన గాడానురాగు ఉన్నదీ తెలియక గోరిచిమరి, "అ కేమం కోవమే కైలేళ్ళువుల్లు దప్పించ వచ్చాను. కైలేళ్ళువులు మీ పూజలకు అనుగ్రహించినట్లు వా కర్మ మయింది. నా పూజలు గ్రహించకు. తమ కలవైతే నేను వెళ్ళవస్తాను," అన్నది.

"చెళ్ళరా! కానీ ఒక్కతెచ్చా చెళ్ళుటా నావ్యంకాదు. నేను వెంట వెచ్చి దిగబడ తాను," అన్నారు జగతసంహారు.

"ఒంటరిగా చెళ్ళుటం ఎందుకు భావ్యం కాదు?" అని విమల అడిగింది.

"దారిలో వెచ్చి అపాయాలైనా కలగ వచ్చు," అన్నారు యువరాజు.

"అలా అయితే నేను మానసింహ కుమారాజు వద్దకు వెళ్ళి, 'తమిది సేనాపతిగా వియమించిన వారి అధీనంలో స్త్రీలకు క్షేమం లెకుండా ఉంటున్నది; శత్రువులకు అదుపులో ఉంచే దక్షత అయినకు లేదు,' అని చెబుతాను," అన్నది విమల గడుసుగా.

యువరాజు విరగబడి నవ్వి, "దేవతలకి తప్పలేదు, మనుష్యులన్న తరవాత శత్రువు లుండరా? అదాపారమకు శిష్యుడి లింగం. జాగ్రత్త తవన్ను చెనుకునేటప్పుడు తన శత్రువైన మన్మథుల్లు భస్మం చేసేటటు అ మన్మథుడే ఒక వకం లోకం క్రితం అ శివుడి మందిరంలోనే జొరబడి పర్వ ఉపద్రవం కలిగించేశాడు," అన్నారు.

"అంత ఉపద్రవానికి నుం అయిన వా రెవరు?"

"సేనాపతి."

"మహారాజా, అలాటి అసహకృతైన విషయాన్ని ఎవరు నమ్ముతాడు?"

"నాకు పొక్కిల పెద్దంగా ఉన్నది."

"ఎవరా పొక్కి?"

"నా ప్రేమకు విమలే సాక్షి!" అన్నారు యువరాజు జగతసంహారు.

చందమామ

"విమల మి రమకున్నట్టు పాకిగా ఉండదు."

"అదీ వంభవమే. విమంటే ఇన్నివ మాటలకెట్టుకని మనవి నామది సొక్కిం ఎలా చెబుతుంది?" అన్నాడు యువరాజు.

"నేనెం మాట అచ్చావో కాస్త జ్ఞాపకం చెయ్యమని ప్రార్థన," అన్నది విమల.

"మీ యజమానురాలి వరచయం."

విమల భలోక్తి భోరణి పెడిదిపెట్టి గంభీరంగా. "యువరాజా, వరచయం చెయ్యటానికి అంకుగా ఉన్నది. అమెను గురించి తెలుసుకున్నాక మీకు ఏమైనా బాధ కలిగితే?" అన్నది.

జగత్తెంపొరుగు కూడా వెలుకారపు భోరణి విన్నవించి. "నిజం తెలుసుకోవటం వల్ల నాకు బాధ కలగదానికీ తగిన కారణం ఉన్నదా, ఏమలా?" అని అడిగాడు.

"ఉన్నది"

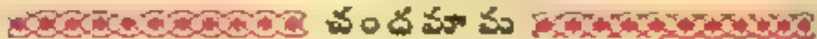
జగత్తెంపొరుగు కొంచెంసేపు ఆలోచించి. "ఎవైతే అయింది, చెప్తూ. నే నివ్వకు పొందుతున్న బాధ కన్న హెచ్చు బాధ కలిగించే కారణం ఏదీ ఉండటోయ్. ఏమలా, కానీ నేను నెన్ను అక్కడ కలుసుకున్నది సరదా కోసం కాదు. ఈ పదిహేను రోజులుగా నేను సదుము చాల్చి ఎరగను." అన్నాడు.

ఆ మాట చెప్పి వెలుకునేటందుకే విమల అంతసేపూ చాటక మోసింది. కాని అప్పుడీ అసలు సంగతి అయిది పెట్టక అతన్ని కమిల్లలో పెట్టింది. చివర కతను, "ఎవ్వు, విమలా, మీ చెలివి కలుసుకోవాలంటే ఎక్కడికి వెళ్ళాలి?" అని అడిగాడు.

"మందారణి దుర్గానికి వెళ్ళాలి. తిలోత్తమ చీరేశ్రవణంమంది రూహిన్యే" అన్నది విమల.

ఈ మాట విన్నానే జగత్తెంపొరుగు కాని వర్తం కాదు నేనినట్టుయింది. అని నేటి కత్తి కింద పడిపోయింది. అతను దీర్ఘంగా నిట్టూర్చి. "నీ మాట నిజం! తిలోత్తమ

ఎన్నటికీ నాది కాదు. వెను యుద్ధరంగానికి పోయి నా కోరికను క్షతు రక్షతో కడిగేసు కుంటాను," అన్నాడు.

అతివి సెరాళ విప్రుహరిను చూసి ఎమరి, "యవరాజా, నేను కేమెచా పతి ఫలం ఉంటే విడింట్ దాన్ని తిలోక్రమకు అప్పగిన వారవు వీరే!" అన్నది.

ఈ మాటలతో, అతని మనసులో అశ చిగిరింది. అతను విమరితో, "వీమినా ఇవాళ నా మనసు వికలంగా ఉన్నది. ఏదొక్కటి చేయకుంటాను, చెయ్యగలవా? నిన్న వెళ్ళి మీ పతికి నా సన్నిధికి చెప్పి, ఒక్కసారి—ఒకే ఒక్కసారి— నాకామె

దర్శన భాగ్యం కలిగించమని చెప్ప గలవా?" అన్నాడు.

"దానికి మా పతి ఏమంటుందో తమకు తెలిసే దిలా?" అని విమరి అడిగింది.

"మాకు మాచికి నిన్ను శ్రమ పెట్టటం నా కేమి బాగా లేదు. కాని ఇంకొక్క సారి ఈ మందిరానికి వచ్చి నన్ను కలుసు కున్నట్టుంటే నేను ఎప్పటికీ చూడటం ఉంటాను. అగతసంహాది మంచి నీకు అందుకు గాను ప్రత్యుపకారం లభింపజే పోదు!" అన్నాడతను.

విమరి అ పని మూతం తన పల్లి కడసి, దాం చాలా భయమని, యుద్ధ పరిస్థితి కూడా

ఉంటున్నదని, మాట ఇచ్చామని గదా అని ఈ పానికి వచ్చానని అన్నది.

"ప్రమాదం ఇంతదాని నీకు తోచే పక్షంలో వెను నీ వెంట మంటారేణి దుర్గానికి వస్తాను. నేను అనుకూలమైన చోట వెలి ఉంటాను. ఏమి వెళ్ళి బాబు తిసుకురా!" అన్నాడు జగతసింహుడు.

విమల సంజీవంతో, "అయితే పదండి," అన్నది బా రిద్దరూ మందిరంలోనుంచి వెలికి రావోయే నమయంలో బయట ఉడుగుల చప్పుడుంది. జగతసింహు డాక్కుర్యపడి, "నీ వెంట మరెవరైనా వచ్చారా?" అని అడిగాడు.

"లేదే!" అన్న చామె

"అయితే ఆ చప్పుడు చేసిన వెంట! బయట నుంచి ఎవరో కుస పంపులు విన్నారని నాకు తోస్తుంది," అంటూ అతను బుడబడి వచ్చి, చుట్టూ కలయకాడు, కాని ఎవరూ కానరాలేదు.

ఆ ఇద్దరూ పైలేళ్ళరుడికి నమస్కరించి మందారవాని కేసి కొంతదూరం పడినాకే యువరాజు, "నా కొక విషయం తేస్తున్నది చెబితే నీ వేమంటావో మరి," అన్నాడు.

"ఏమిటది?" అని విమల అడిగింది.

"నిన్న పరిచారికపు కాళాలవని నా మనస్సులో అనిపిస్తున్నది."

"మీ కలా అనుమాన మిందుకు కలిగింది?"

"చిరేంద్రసింహుడి కుమార్తె అంబర రాజా కోడలు కాబోయింది. అందు కొక విగ్రహ కారణం ఉన్నది. ఆ కారణం పరిచారికకు తెలియటం సాధ్యం కాదు. చిరేంద్ర తెలిసింది?"

విమల దీర్ఘకాల తీసుకుని విచార పర్వరంతో, "మీ అనుమానం సబబు. నేను చరిత్రాధికారి కాదు, అధ్యాపకాధికారి వదిలినా దాగా ఉంటున్నాను," అన్నది.

ఈ ప్రస్తావన అమెకు బాధాకరమని గ్రహించి జగతసింహుడు దేమి అనలేదు.

~~~~~

విమల తనకు కానీ, "యువరాజా, నేను నా చిరమమంజా చెబుతాను, కాని ఇప్పుడు కాదు. అదేమిటా తప్పదు? మన వెనక ఎవరో పట్టుకున్నట్లున్నది," అన్నది.

వెనక నుంచి అడుగులు చుట్టూ వినబడింది. ఎవరో గుప్త గుప్త బాధులవృత్తు కూడా వినబడింది. అప్పుడే వారు మందీరం నుంచి ఒక మైలుదూరం వచ్చి ఉంటారు.

"మనవి ఎవరో వెంటాడి వస్తున్నాడు" అంటూ జగతసింహుడు ముందుకు పోగా వారు చిన్నగా మాట్లాడుకుంటూ కేగి సత్య పోగాను.

వారు కుంభారాజునికి చేరినదికొకరాత్రి అయింది. "కంత రాత్రివేళ భుజంలోకి ఎలా ప్రవేశిస్తావు?" అని రాజకుమారుడు విమల సడిగాడు.

"అ భయమేమీ లేదు. ఆ శిరశ్చూచి చిన్న మామకునే అంత మంచి బయలు చేరానో," అన్నది విమల.

కథలూ యుద్ధం వెనుక తక్కువ అన్న భావించి తొలిలో ప్రవేశించాడు.

"ఈ తొలి కూడా విద్యవే వ్యయం కాదు. మీరు నా వెంట దుర్గంలోకి రండి," అన్నది విమల.

~~~~~ చందమామ ~~~~~

జగతసింహుడు కొంచెం ఆలోచించి,
"నే నలా చెప్పటం ఉచితం కాదు, దుర్గ
కుడి అనుమతి లేకుండా నే నెలా దుర్గం
లోకి అడుగు ఎత్తేది?" అన్నాడు. అంతర
ధానుమామయైన తాను అలా దుర్గంలో
ప్రవేశించడం బాధకరమని చెప్పి వెళ్లి అని
లతనీగి అనిపించింది.

"నేను వెంట ఉండి తీసుకుపోతున్నాను
కదా?" అన్నది విమల.

"కాని నీకు నన్ను దుర్గంలోకి తీసుకు
పోయే అధికారం ఉన్నదా? పరిచారికవని
తక్కువ చేసి ఈ మేటా అడుగుతున్నా
ననుకోవద్దు," అన్నాడు యువరాజు.

విమల కొంచెం సెలవొందినా, "నా
దుర్గ అధికారం ఏమిటో తెలుసుకోకుండా
నా వెంట రాలేరా?" అని అడిగింది.

"ఎంతమాత్రం రాలేను," అన్నాడతడు.

విమల అతని చెవిలో ఎదో రహస్యంగా
చెప్పింది.

"వద!" అన్నాడతను.

ఇంతలో బోటలోని ఎండుకాకులపై
ఎవరో నడుస్తున్న ధ్వని అయింది.

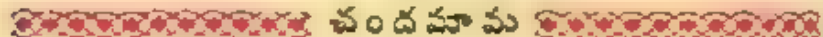
"అయ్యో చుక్క!" అన్నది విమల.

"కొంచెంపక్కదే ఉండు. నేను వెళ్ళి
చూసి వస్తాను," అని అతడు కత్తి దూసి

ధ్వని వినిపించిన వెళ్ళి వెళ్ళాడు. అతని
కళ్ళలా ఎవరూ కనిపించలేదు. దామ
లేక మామిడి తోటలా అడవిలాగా సెగి
ఉన్నది. అందులో ఎంత మంది అయినా
దాగవచ్చు.

జగతసింహుడు కత్తి చేత పట్టుకుని ఒక
చెక్కెత్తాడు. దానిపై నుంచి అతను మట్టా
కలయ జూసిన మిదల అతని దృష్టి ఆసెరి
కన్న ఎక్కువగా ఉన్న ఒక చెట్టుపై పడింది.
దాని పైన అర్ధం మమమలు దాగి
ఉన్నాయి. వెన్నెలలో వారి తంపాగాలు
మాత్రమే కనిపిస్తున్నాయి. అత వా వెట్టును
చక్కగా గుర్తు పెట్టుకుని, కా వెక్కిరిస్తూ

మంచి దీగి వచ్చి, విమలకు తాను చూసి
పది చెప్పి, "అప్పుడు రెండు బల్లలు బుంబి
బాగుండును," అన్నాడు.

"ఎందుకు?" అన్నది విమల.

'వాళ్ళవరో తెలుసుకోవడానికి పరిష్కరి
అనుమానావృతంగా ఉన్నది. తలపాగాలు
చూస్తే, ఈ దున్న పరాసు లేదో దుబుద్ధేశం
కొనే సువని వెన్నాడుకున్నట్లు కన్పించి,"
అన్నాడు జగత్తునింపొందు.

వెంటనే విమలకు దారిలో తాను చూచిన
గుర్రం కళ్ళెరచు, తలపాగా మొదలైనవి
జ్ఞాపకం వచ్చి భయం కలిగింది. "మీ
దిక్కుకే ఉండండి. నేను దుర్గంలోకి వెళ్ళి
ఇప్పుడే బల్లలు తెస్తాను," అంటూ చీర
చూ వెళ్ళిపోయింది బాను.

విమల దుర్గపు రహస్య ద్వారాన్ని తన
కాళ్ళపై చెవిలో తెంచి, రోపం ప్రవేశించి,
రహస్య ద్వారానికి తాళం వేసి, అయిదు
గారానికి వెళ్ళి, అక్కడ ఉండే సువిమిలో,

"నాకు రెండు బల్లలు కావాలి. ఇప్పుడే
తెరిగి ఉన్నాయి," అన్నది.

"అమ్మా, వాటిలో మీకేం పని?" అని
అయిదుగార రక్షకు రడిగాడు.

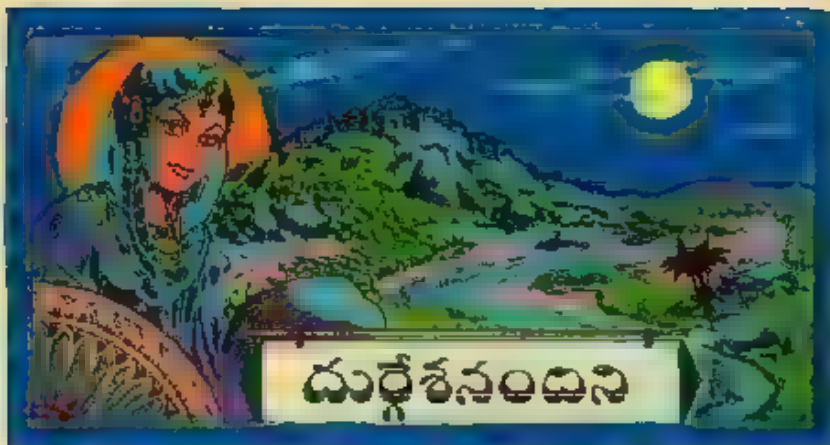
"అనాలో విరహంవచ్చింది. విరహాన్ని
కావటానికని ప్రతీతి చెప్పింది. ఎవరి
బెప్పకు," అన్నది విమల.

అది దిద్దివేసి రెండు బల్లలు తీసుకుని
అమె చేరంగా యువరాజునిచ్చి చిట్టి తిరిగి
వచ్చింది, కాని శౌండరలో రహస్య ద్వారా
విడి తాళం వెయ్యటం ముగిసిపోయింది.
అందువల్ల గొప్ప విషాదు సంభవించింది.

వెలువరి అస్త్రధారిగా ఉన్న సైనికు
దేశం రహస్య ద్వారం ద్వారా వెలి
ఉండటం గమనించి అ ద్వారం కుండా
దుర్గంలో ప్రవేశించాడు. ఎక్కడా ఎవరూ
మెరుకుని ఉన్న జాడలు లేవు. అ దుర్గం
తిన్నగా అంతుపురం దాకా వెళ్ళిపోయాడు.

(ఇంకా వుంది)

6

జగత్సంహిత కలుసుకుని రస తెల్ల పుష్పాలకు చెరుకొని ముక్తంబైన పిమ్మ
గమనాది గృహ సత్కార వంటకాది విశ్వాది విశ్వాది 'సంతోషము
కుమ్మ' అని తెలియగానే జగత్సంహిత పాతకములను విడిచి
పాతకం అతను విమల మేలు వేదముల దురారాది పాతకం విమల
సాతకము లేక ఒక మోమునాడు దురారాది పాతకం అతను విమల

జగత్సంహిత విమల తెల్లని బట్టలు
రెండూ పొసుకుని ఎనక బట్టిన చెట్లే
మళ్ళీ ఎక్కాడు. అప్పు ధతవికీ దూరపు
చెట్టు బాటల మధ్య ఒక్క పాతకాగాయో
కవిమలించింది. రెండోది లేదు అతను ఆ కవి
విమల కలపాగా కవి గురిచేసి ఒక బట్టాన్ని
ఎంక బంకతో విడిచాడంటే, కలపాగానాడు
తక్షణమే కింద పడిపోయాడు. జగత్

సంహిత చప్పున దిగి పచ్చ ఆ పుష్ప
వమి పించాడు. సాయుధ సైనికుడిలా
కవిమలించే ఒక మునల్పాను నాడు
కన్యపతి ఉండటం అతనికి కనిపించింది
బట్టెం అతడి కంటి కుండా మెడకుడి
చెప్పుకు బోయింది
ఆ సైనికుడి కవచంలో నుంచి ఏదో
కాగితం నగం పైకి వచ్చి జగత్సంహిత

జంతులందరూ చక్రపాణ్ణుడు

అందు వదిలి ఆతనా కానికొన్ని తిని
వెళ్ళింది కాంతిలో నది చదువుకున్నాడు.
"ఈ వ్యక్తి గలవాడు చేసే అజ్ఞానము
శతరూపాగ్ని అమృతములు నిర్మల రసాయనం."

విమలకి గడవ జీవితం కూడా తిరి
య్యదు అను యువరాజును చెర వచ్చి,
"బ్రతుకు ఉండటం క్షేమం కాదు. దుష్టం
దోసి పొదాం వదండి. నేను పారపామున
రహస్య ద్వాదాన్ని మరాయటంకా మచ్చే
కాను," అన్నది.

అప్పుడూ గుండెలు పిద పిద తాడతూ
యూరూప్య ప్రవేశించాయి. ఎదురు రహస్య
కాకానీ తోపటి నుంచి బంధించింది.

పరిరక్షామ

అమె అతన్ని ఒక కర్మాగారం వద్దకు తీసుకుపోయి, "నే నిన్ను ఇంకా తిరిగి వేస్తాను. మీరు వెళ్ళి రద్దీ వైస్ వాళ్ళమించండి." అని చెప్పింది.

అమె నల్లి బిరిగి వచ్చి, కలలు కలిసి,
 "యమరాజా, మోటు," అన్నది. యమ
 రాజు కంపిత హృదయంతో లేచి, నిమిరి
 వెంట అంతఃపురంలోని ఒక గది వద్దకు
 చేరుకున్నాడు. వెంటనే విమల అగ్రశ్రీ
 నుంచి నిష్క్రమించింది. గది నుంచి
 తమ్ముని రావడం వస్తున్నానని, దీపం గ్రూ
 శ్చిస్తున్నది, గదిలో ఒక వనయవర్తిని కం
 వంతుకుని కూర్చుని ఉన్నది అమె
 తిలో రమ.

విమల యువరాజును గది పద్మకు చెల్లి తన గదికి వెళ్ళిపోయింది. ఆమె మూలాన ఆనందం తాండవిస్తున్నది, ఎందు కంటే ఆమె మనోరథం ఈనాడు సాధించింది ఆమె తల్లు ముందు నిలబడి తన భావ లాభాల్లా లాను యోనుకుమి మురిసి పోయింది. తరవాత ఆమె తిరిగి వచ్చి, కయ్యపై కూర్చుని జగత్ సుహృది తాదకు నిరీక్షింపసాగింది.

కంకలో వెలువరి తీటలో వాగ్భట
పెద్దగా వినపడింది. ఆమె ఉలికి పడింది.
తూర్వోద్గమము ముఖద్వారం నుంచి వి

ఏంబాటి గానీ, వెనుక నుంచి విసిరించటం చేయింది? అందులో ఏదో వైపరీత్యం ఉందని కంటిచె ఆమె భయం ప్రకటించింది. ఆమె నిద్రకి వద్దకు వెళ్ళి, వెనుక అన్న తోట వాయిగు మూలంగా కలయ జాపింది, కానీ ఏమీ కనిపించలేదు.

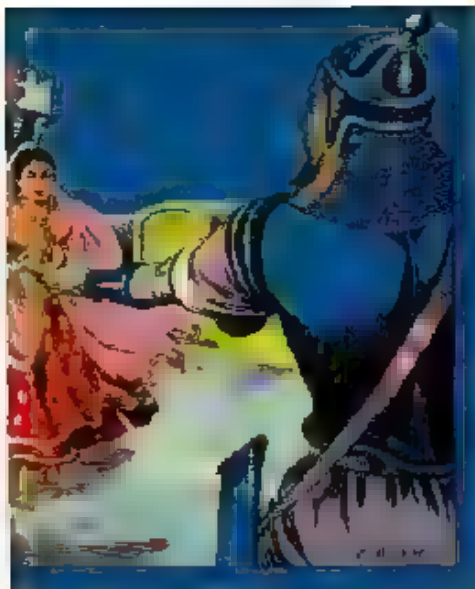
విమల తన గది నుండి బయటికి వచ్చి, రహస్యమార్గాన మెల్లెక్కి, తాతా మీదికి వెళ్ళి, దృష్ట అన్ని సక్కులా ఎంత యారం పారించింది, కానీ గాభాంధకారంలో ఏమీ కనిపించ లేదు. ఆమె మెద్య మీది గది వెంబడి ఒక చివరకు వెళ్ళి, అక్కడి నుంచి అరిగి ఎస్తారదగా, తన చివ్ర ముద

ఎవరో చేయ పెట్టినట్లయింది. ఆమె గతుక్కుమని వెనక్కు తిరిగే ను! ఒక అపరిచితుడు అత్తదాది అయి కనిపించాడు. విమల కొయ్యబాటి పోయింది.

"అరవికు. అందగత్తెలు అరవమమా, నెవ్వమనలమూ బాగుండదు." అన్నా తా మనసి.

విమల అతన్ని ఆపాదమస్త్రకమా యని అతడు పామాశ్య ప్రెవికుడు కాదని గ్రహించింది చతురురాలైన విమల కనుమల నెవ్వని అయింది. ఆమె అంతలోనే తన శైతన్యాన్ని తిరిగి పొంది. "ఎవరు నన్న?" అని ఆ మెల్ల కైని అదిగింది

"కా పరిచయం వల్ల నీకేం తాళం?" అని అత నడిగాడు.

"నీవు దుర్గంలోకి ఎలా ప్రవేశించావు? రోంగలను కొరతవేస్తారని చెబలేదా?" అన్నది బెముల.

"ఒకదారి, నీను చెబగను కాదు."

"దుర్గంలోకి ఎలా తొరబెత్తావు?"

"నీ వయస్కల్లనై నీవు తపశ్శిష్యాత్వం తెచ్చుకుని తొటలోకి వెళ్ళేటప్పుడు నా అదృష్టం కోట్ల బాడ్లీ తెలిసి ఉంది వెళ్ళావు. ఆ సమయంలో నీను తొన ప్రతి సందాను అప్పుడు మీదై మీర నిన్ను అదుగురించి బిచ్చున్నాను."

చందమామ

"కాంతకూ నీ వెవరు?"

"వరాగును. ఈ రానుది పేరు ఉస్మాన్ బాన్. గుర్తు రాలేదా? అంకా విసరగా నొప్పునా? కవలగానా నొప్పు నీ అక్కరి?" అన్నాడా వరాగు.

విమల నిలుపునా కంపించి పోయింది. యువలాగా నీ ఏమాదారం ఎలా అది జేయాలా అని గిరిగిరిలాడింది. అందుకు మార్గమే కనిపించలేదు. అందుచేత విసర కామి ఆ వరాగువాణ్ణి పాత్యమైనంత నేపు అక్కరి నుండి కదలకుండా చెయ్యటం ముగించి వెళ్ళి అందుకున్నది. అతని ఏవత్తైనా దుర్గానికి చెందిన సైనికు కడుగా వచ్చి, పరిష్కరి గ్రహించి, ప్రతిక్రియ కిరకు ప్రయత్నించవచ్చు. అయి ఉస్మాన్ బామను మాటలలోకి దింపింది.

అయి తన వేలాగైనా మిథైసైనే నిలిపి ఉంబరానికి తన చాతుర్యమంతా వినియోగిస్తున్నదని ఉస్మాన్ బాన్ చెప్పరకు గ్రహించి "నీ సైనికుల కొంగున కట్టి ఉన్న కాశన్ చెవులగుడ్డి మర్కాదగా నా కిచ్చెయ్యి విమల పై చెయ్యిచేసి నీ మానానికి కింకం కలిగించటం నా కిష్టంలేదు," అన్నాడు.

తన ఆట కట్టయిపోయినట్లు విమల చెప్పుకున్నది. అదాదాకంగా తాళి

చందమామ

చెప్పబడు లాక్సగ్రహవాడు అంత మువ్వదగా
మూడుదేవుల వైదికారం గాక మరెమిటి ?

అమె దీని ప్రతిభను తిని చెతిలో పట్టుకుంటూ, "అయ్యో, వా అంతకు నేను తాళవుచెప్పి అవ్వకపోతే, మి రలా తినుకుంటారు?" అనె ది.

“మర్యాదగా అవ్వకపోతే నిన్ను
పుట్టించివలసి వస్తుంది,” అన్నాడు
ఉస్మాన్‌తో.

"సీమకోటి," అందుగా అమె తన ప్రబుద్ధును తోటలోకి పంపిరించి, ఉన్నాచి తానే చెయ్యి దాచి బుద్ధును అందుకుని, దాని కంఠ నుంచి కాళ్ళపై చెవులను తిని తన ఆ మొలలో దొవుకుని ఉన్న ప్రబుద్ధుడని వివరించు గట్టగా బంధించి, మెట్ల మీదుగా కిందికి దిగి వెళ్ళిపోయాడు.

ఏమిట గిరిగా అందిన భేదము పెట్టించి,
కానీ వాటిని విన్నవాడు లేడు కిందికి పక్కాన
ఉన్నానక్కో మేదల బిమ్మల గదిలోకి
పిల్లలు తాళపుచిప్పల సహానుభ
రహస్యవ్యూహం తెరిచాడు. తెరిచిన వ్యూహం
మీద ఒక్కొక్కరుగా అనేక మంది పైని
ఉలు లోపలికి వచ్చారు. చివర తీసు,
'తంక చాలు. మిగిలిన వాళ్ళు బయటనే
ఉండండి. నీను నంకెతం ఇవ్వగానే కోరిను

చందమామ

ఉన్నా మోసం పెళ్ళిపొగానే వినులను
 ధైర్యం వచ్చింది. చాకచక్యం వినయోగింద
 బంధవిముక్తి పొందవచ్చునన్న సమ్మతం
 కూడా కలిగింది. తన పాత నిబాది నున్న
 కావలాదిత అమె సంభాషణ పెట్టు
 కున్నది. ఒక అందమైన అదేది తన అం
 యభావం గురించి. గృహ విషయాలను
 గురించి సానుకూలత ఆదుగుతుంటే
 పామాన్య సైనికుడి హృదయం తిరిగిపోవ
 లంలో అల్పర్య మేమిది? రహస్యశీర్
 విమల చల్లిన మచ్చమందు ప్రభావానికి
 పూర్తిగా వశమైపోయాడు. అది గమనించి
 విమల అతడితో కనకు చాలా భయంగా

ఉన్నదని చెప్పి, సమీపంగా వచ్చి కూర్చు
 మన్నది. అతను సంతోషంతో వచ్చి అమె
 చేక్కిన కూర్చున్నాడు.

"శివశి. మి మదిది మీద అంత నెవ
 లుమిది? ఒక్కసారి నా కళ్ళు పెప్పలాదా?
 కాస్సేపు వినుకులాను. తరవాత మళ్ళీ
 వినిపించవచ్చు." అన్నది విమల. అదే
 మదిటి మీద చెతుల ఏ మాత్రమూ లేదు.
 అయినా అతను అమె చేత వినిపించుకుని
 ఆనందించటానికిగాను అమె చేతులకు కట్టవ
 సై బట్ట విప్పేశాడు.

విమల ఆ బట్టలో కాస్తీర్చి అతనికి
 విసిరి, దానిని తన ఎంబి పైన చేసుకు

కున్నది. రహమత్ అమె చేతులను తిరిగి
బుద్ధిచే చూట తలపెట్టలేదు. పై బట్టను
దగించి వక్కన బూర్పురబు అమె
సొందర్యం తెల్లంవయినట్లుగా అతడికి
తొంది

"శభాశ నీ భార్యకు ఏ మంకె నైను
లేదా?" అన్నది విమల

"అదేమిటి? లెకేం?" అన్నాడు రహమత్
అశ్ అశ్చర్యంగా

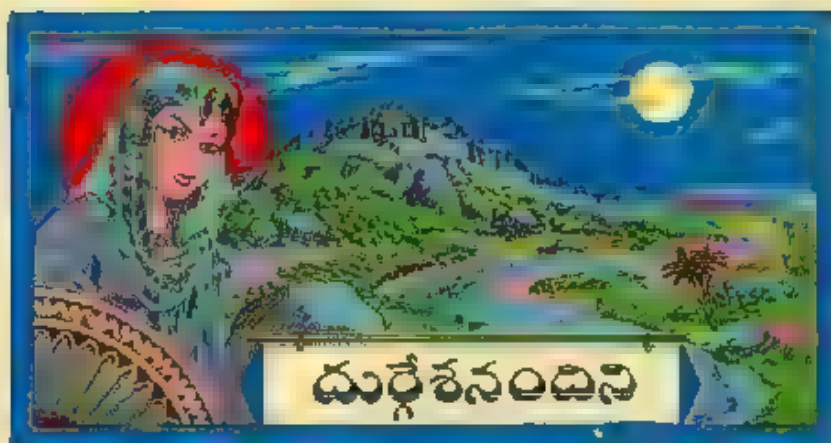
"నేమే అంకె ఈ వసుంధరకాలలో
నిన్ను ఎత్తింది అంద గలదా?" అన్నది
విమల వసుంధరకాలం తెల్పిపోయి మూడు
నెల అయింది కాని ఆ మూడునెల విమల

మామలో వసుంధరం ఎదురుగా ఉన్నట్లే
తొందరి.

నిజాబు తనను సైమిస్తున్నదని తనకి
లేవిపోయి రావటానికి నిష్టంగా ఉన్నదని
అతను వమ్మిలాగా అమె అతనికి కబల్లు
చెప్పింది.

'అదుగో, ఈ యుద్ధంలో జయం లభించి
నే వెంటికి తిరిగి వెళ్ళటప్పుడు నిన్ను కప్ప
కుండా వెంట పెట్టుకుపోతాను, జక్కన
మా నాయకుడు పెట్టే బాధలు నీంబ
నెటంగా ఉన్నాను" అన్నాడు రహమత్
అతను విమల విచారంగా ఉండటంచూసి,
"నిమిటలోని నున్నావు?" అన్నాడు.

7

[illegible]

శ్రీమద్భక్త కౌటల్ ప్రవేశించిన సుగతి
 ఏదేమైనదిగోమదిగో తెలియజేయవలయును అను
 ప్రభువు దేవుని గూడ నేరకాని బుద్ధి
 కలుగ నుండవలయును దీక్షుగా పరిగెత్తినాగింది
 ముందు దారితో బాటును అట్లా పా
 అత్తదే! అత్త దేవతల పరిపరచించి
 అది పరమమల విద్యను నేనాదం

[illegible]

ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

చిరంజీవినయిది కత్తి ఎగిరి, కండ్ల నది పోయింది. మరుక్షణం అతను పతానులకు బంధిగా చిక్కిపోయాడు.

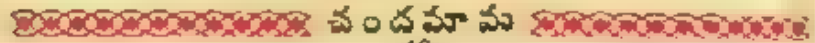
చివర అదంతా తక్కువగా చూసి పతాను రాజులకు "అప్పటికే నీవుంచి పాతడు తిలొత్తమను కాపాడవచ్చు" అనుకుని తిలొత్తమ గది గేటు వదిలివేసింది. కాని తిలొత్తమ గదిని చేరుకోవటం అతనికి సాధ్యం కాలేదు. అంతటా పతానులు చోరాలయ్యారు. దుర్గాచ్చి దొంగి చిక్కి వచ్చారు. దుర్గాం పతానుల కైవసమయి నట్లు పట్టవలసివచ్చింది. పతానుల చేతిలో పడ గుండా తిలొత్తమ గదిని చేరుకోవటం

అసంభవమని గ్రహించి విముల వెళ్ళు తిరిగింది. తిలొత్తమా అగతవంతులు కి పరూద వాళ్ళ ఏలా చేర్చాలో అమెకు తోచలేదు.

ఈ సమయమే అచోట న్నా అమె ఒక గదిలో చుట్టూర్చి అంతలో కొండుమంది పతాను సైనికులు ఒక్కొక్క గది దొంగలయిటా తాను గది నిండు అమెకు పొడగిట్టింది. వారి నుంచి కప్పించుకునే మార్గం లేక అమె ఒక పెరి వెనక చిక్కి వాక్కున్నది.

వైపున గదిలో ప్రవేశించి అమెలో ఒక పక్కన ఉన్న ఒక మోల వాడు కలవాడు. వాని ఒక్క తరవాత తప్పక తనను చూస్తారు. అయినా ముందు ధైర్యం కోల్పోకు పతానుల చేర్చుకుని పెళ్ళి వెనుక నుంచి శత్రుగా గమనిస్తున్నది. వైపున అమె నీ గమనించే చిట్టవను చూసుకుని మురిసిపోతూ, అది లేక అమె తున్న అవను చూసుకుని విముల వెళ్ళి ఎనక మంచి లేని అయిదిని జాబులపై. అమె గది నుంచి బయటకు వెళ్ళిందే తెలి, వెనకపొటున ఏవదో అమె తియ్యి వట్టుకున్నాడు. అమె వెళ్ళు కిరిగి చూస్తే రహిమిశేఖ.

"కర్నాడలో కర్పంచుకు పారి పోతావు?" అన్నాడు రహీమ్.

జాత అయిన విమల ఒక్క క్షణం అలోచించి, "మోర్దాదలు! నయి మోసుకుపెనా వెంటి కా!" అంటూ రహీమ్ చెయ్యి వట్టుకుని బయటకి బాక్సు పోయింది. రహీమ్ నమ్మకుండానే అమె వెంటి వెళ్ళుతు

విమల ఆకర్షి ఏకాంత స్థలానికి తీసుకు పోయి. "ఓ, ఓ! నువ్వెలా చేస్తావవి? నన్నయ్యా అడ్రాశెయి! నన్ను బలచిగా విడిచి ఎక్కడికి పోయావు? నీ కోసం ఎదుగుతూ గొప్ప బలంతో ఉన్నావు చచ్చావు," అన్నది ఈ మాట అంటూ అమె అతని కంఠానికే నూపురికు శేఖ్ చిత్తయిపోయాడు.

"నేనేం చెయ్యమి? సేనాపతిగారి కోసం తిగ వెళతాను. జమీన్ అంతరించుకుని పైకి పుట్టి నువ్వు చిప్త" అన్నాడు రహీమ్ శేఖ్.

"నువ్వెంతకూ రాకపోయే నేరికి నేన్ను మించిపోయా వనుకుని బెన్ను వెతుక్కుంటూ బయలుదేరా"న అంతా ఏమని, కనిపించావు? పొమ్మయ్య, అతికిపోయాను! శేఖ్, జాలన అరిచుని చెయ్యను. దురల దిక్కిపోయినట్టే, ఇత్తరమూ పారి పోదాం ఎడమ" అన్నది విమల.

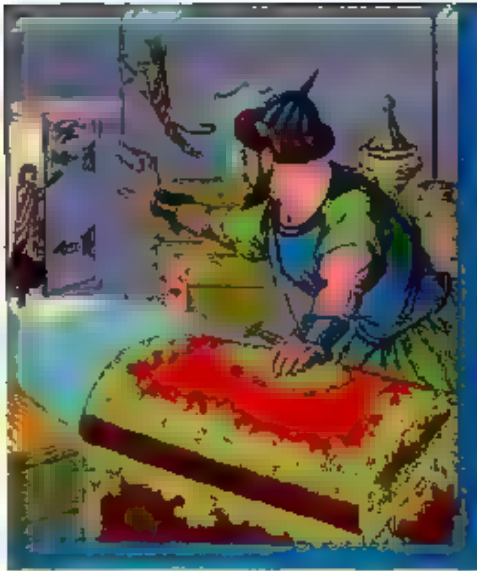

"గదాళ కాదు. శిష్టాశ్రమ పాతాం నమి" అన్నాడు రహీమ్.

"అయితే వద, ఇప్పుడు నుండే పూ న్నట్రా, తయ్యా దనకనూ అంతా మూల గట్టుకుని దాగత పెట్టబోవారి వెళుతే ఏ సైవకుడో కాబోస్తాడు," అన్నది విమల, "వద," అన్నాడు రహీమ్.

తాను కనిసం అతర సైవకుల చేతిలో పరకుండానా రహీమ్ కాపాడబోదని అమె ఉత్తేజం. ఆమె కురిసింది ధైర్య వాళ్ళను అనేక మంది సైవకులు తగిలారు, కాని రహీమ్ చూడ వాని ఏమీ చేయలేదు. వాళ్ళల్లో

కందము రహిమే అవ్వడాన్ని గప్పుగా అనిపించిందామూడా.

విమల రహిమే బాక గదికి తీసుకు పోయింది. అక్కడ విచ్చే సెక్రెటరీ, రక రకాల విలువైన వస్తువులూ ఉన్నాయి. "దిన్నెచే నా ఎడమ గది అక్కడ సెక్రెటరీ కావాలో ఏయిటువి మూడు గట్టుకుంటూ బలము. నేను పైకి వెళ్ళి, బా వస్తువులు తీసుకుని ఇచ్చిదే వస్తాను, చూడరా?" అన్న నామె. కాశపు వెన్నుల గుత్తి ఒకటి రహిమే నేను చెబుతున్నా

గదిలో ఉన్న వస్తువులు చూస్తుంటే రహిమే కళ్ళు చెదరిపోయాయి. అతను

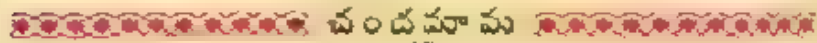

చెగంగా పెట్టి అట్టే తెరచుకుంటే 'మగ్గు'కై పోయాడు. విమల బ్రోహం చేస్తున్న కేంక అతనిలో కలగజేలేదు. అమె బయటికి వెళ్ళి తిలుపులు మూసె బాళిల పుట్టింది. రహిమే బెది అయిపోయాడు.

ఎమల తిలోత్తమ గది తన పరికారిం. అది దుర్గానకి ఒక మూలలో ఉన్నది, దానికి దిగువనే 'ది సెక్రెటరీ'కి అప్పగి తింకా పైనిక విద్రోహం లేవదూ అటుగా రాలేదు. ముగ్గులో వెంటనే కలహం తిలోత్తమ జగతినింపాలనిను ఎంపించి లేదో కూడా మా. విమల ఒక్కసారిగా తిలోత్తమ గదిలోకి ప్రవేశించిన తర్వాత నందుతుంటా తొలకిత మానింది. తిలోత్తమ మంచం మీద కూర్చుని ఉన్నది. జగత నింతుడు చక్కనే పలకబడి అమె ముఖం లోకి చూస్తున్నాడు. తిలోత్తమ కంటి నెరు పెట్టుకుంటున్నది, జగతనింపూ దామె కన్నులు తుడుస్తున్నాడు. అసలెవ్వరు అక్రమంబి విమల కనిపించింది.

విమల తొలకిత వస్తువుగా విమల నింతుడు, "అయితే నా కలహం మేమిటి?" అని అడిగిడు.

'మహిమల విమలధ్యానాలు. బాళ్ళు ఏ కిణానైనా అక్కడికి రావచ్చు. మీ

రెప్పపాటులో అతను ఒక కత్తిని తన కరవారిలో ఒక గొట్టానికి గాను ఇచ్చి వెళ్ళిన పది అరవై రుపాయీ తగిలి గాయం చేసింది. అప్పుడు తనకుమారుడు అతను గాయపడినప్పుడు చాలా అయిపోయి, తనను గాయపడినప్పుడు ఇచ్చిన పది రుపాయీలను తనకుమారుడు తనకుమారుని వెళ్ళిపోయి పోయినా ఒకడు పోయి దీనిలో ఒక చాకు పుచ్చాడు అని జగదసింహుడి చొరబడి తగిలింది. అప్పుడే అతని నది నూది గుచ్చుకున్నట్లు కూడా చెప్పి, అతనిని సైనికుడి నేతుము సైనిక బలంగా తప్పే పది వా దంతు కూడా పోయి పట్టాడు. జగదసింహుడు తన శక్తితో నది తల నదికియ్యి బోయిలోగా "అల్లాహ్ అక్బర్!" అంటూ అరికి ముది పోయి సైనికుల లక్కడికి పోయారు.

అంక పోయినందున చాచేనని అతను తెలుసుకున్నాడు. అతని శరీరమంతా దీక్షతో తగిలి ఉన్నది.

కలలోతమ అంకా విషయం చేతుల్లోనే పుచ్చుకున్నాడు. ఉన్నది పుచ్చుకున్నాడు. జగదసింహుడి దక్షిణ అంక చీర కూడా తగిలిపోయింది.

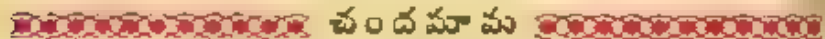
గది అంకా పోయిన సైనికులతో పోయి పోయింది. జగదసింహుడు శక్తిని నేలపై పోయింది.

మోపి, దీక్షంగా నిర్మూల్య, కొద్దిగా కూరి పోయి ఒక్క పాటగా చాచా దక్షిణ పోయి చేత అతనిని నీరసం చెప్పింది. కళ్ళు మూసుకు పోతున్నాయి.

ఆ నమయంలో ఒక సైనికుడు, "ఒకరి తాత్రా! కత్తి నింపి ముచ్చాచా, పోయిపోయి పోయింది!" అన్నాడు.

ఈ మాటలు వింటూనే జగదసింహుడు, అది నిజమే అయ్యి పోయి పోయిపోయి, ఒక్క కత్తి పోయి ఆ మాట అవునాది తల పోయింది. పోయి పోయి పోయి "పోయిపోయి తన వాచాల నేరా నిష్ప పోయి మోయింది!" అని గర్జించాడు.

చిట్ట పైనుంచి కిక్కిరిస్తూ పులివం
చాడు. తాను బంతుగా పోయింది కాని
చదువు చివ్వాలి కాదు. ఇక అసలు తాను
ప్రతిభించాలి. పాపములను బయట పడేయి
అను ముట్ట ప్రాణమును విడుదలచేయును
నున్నది. అది ప్రతిభించుట అనియే
అమోఘమై పోయింది.

"కొత్తకాల్" రావడమునకు ప్రాణము
లేకుండుట! అంటే అలా అని ప్రాణము
లతో పోయింది. అందులో అది చెప్పింది.
అన్నది," అమోఘమై పోయింది."

అమ్మగారు, అదే సమయంలో
కలిసి పోయింది. అది కలిసి పోయింది.
అందులో అది చెప్పింది. అందులో
అది చెప్పింది. అందులో అది చెప్పింది.

అమ్మగారు గది లోనుంచి పోయి
పోయింది. అందులో అది చెప్పింది.
అందులో అది చెప్పింది. అందులో అది చెప్పింది.

అమ్మగారు పోయింది, అందులో
అది చెప్పింది. అందులో అది చెప్పింది.
అందులో అది చెప్పింది. అందులో అది చెప్పింది.

అమ్మగారు పోయింది, అందులో
అది చెప్పింది. అందులో అది చెప్పింది.
అందులో అది చెప్పింది. అందులో అది చెప్పింది.

అమ్మగారు పోయింది, అందులో
అది చెప్పింది. అందులో అది చెప్పింది.
అందులో అది చెప్పింది. అందులో అది చెప్పింది.

అమ్మగారు పోయింది, అందులో
అది చెప్పింది. అందులో అది చెప్పింది.
అందులో అది చెప్పింది. అందులో అది చెప్పింది.

అంతటా దిగబడతాను," అన్నాడు.
అప్పుడతడు,

అయినా జక్కటి దానిని చెప్పినందు
దేని చిప్పి. రాజకుమారుణ్ణి వెంట్టు
కళ్ళతో కనిపెట్టి ఉండమని హెచ్చరించె,
తన తల్లి వద్దకు బయలుదేరింది.

దానిలో ఉప్పువ్వ, "ఇలాక నువ్వు బేగిమ
సోహెలా యగ్గలే ఉండదా?" అని అడిగారు.

“లేదు. తెలిగి రాకుమారుడి వద్దకు వచ్చేస్తాను,” అన్నది నియతి.

అయితే, ఏ మంచితనానీ ఏక
ఉన్నట్లే నిలబడు. ఈ గుర్తు ఇరువురం

నువ్వు లేని నేనె తాము న్నవ వెల్లెలు సుధా
జెయ్యుదు. నువ్వు తనెతి ప్రాణతానర
జెప్పివావు."

అయితే చిరునవ్వుతో, "అమ్మో, నాది
వృద్ధాశ్రమం. వాటిలోనివారు సేవ చెయ్యటం
కన్న నాకు గొప్ప భర్తృబలం. కానీ నీయే
మాత్రం కన్నులెరిందా? నీ నెరవరింపుకు
నీవే అతిథిని పంపించావు. నీవే
చూపు!" అన్నది.

“నువ్వు ఉదారహృదయం గల వానిని
కనక వేనూ అంటేనేనుకుంటున్నావు. కాని
అనలు బింగడి వేదు. నా అల్లిపాయ
మేమంటే, జగతినింటాడు మేమి చేత చెల్లి.
ఉండగా మానసింపొలి జుట్టు మన చేతిలో
ఉన్నట్టే; మనకు లాభించే విధంగా ఆయ
నతో వంధి చేసుకో గలుగుతాం. అలా
జనగని వల్లంలో తూదా, జగతనియొట్ట
కనకు అచ్చగించి ఒకడు ముగిసాడు.
పొచ్చులిగా భవమిస్తాడు, అందులేత
మగిలంపొలి సావాలు తావారటం మనకు
దాదాయకం. ఆ విషయంలో వెనకటికి
వదలవలెను,” అన్నాడు ఉప్పానె.

“ఉస్మాన్, నిండుకూ నీలాగా స్వాస్థ్యంలే
కూడిన మూలవృక్షై గుహారే ఇత ధర్మలో
వనే ఉండిదు,” అన్నది ఆయనా:

ఉస్మాన్ మాట్లాడలేదు. అతను ఆయన పాప జైలు మంచెరానికి చేర్చి వాడు పడుకుని నెలవసావడానికి వెళ్ళిపోయాడు.

మర్నాడు పాయంకాలం దాకా అగతమెందుకీ ప్రియ నేమావకరంగానే ఉన్నది పాకీమా, ఉస్మాన్ బామా, ఆయన అతని ఎడమ ఉన్నాన పాకీమా అతని దర్శితకి తగిన బాపకమిచ్చాడు. అది పనిచెయ్యటం ప్రారంభించగానే ఆయన, "బ్రదర్ తగ్గి పోతున్నది. ఇక రోగికి భయం లేదు," అని పట్టాడు. రోమాలు దిక్కుగా ఆయన ముఖమూ, ఉస్మాన్ ముఖమూ వికసించాయి.

పాకీమా వెళ్ళిపోయాడు, ఉస్మాన్ బాన్ కూడా పడుకోవడానికి వెళ్ళాడు, ఆయన మాత్రం రాజకుమారుడి దగ్గరే ఉన్నది.

ఆపరాధ దాని, 19 బిల్లులున్నాయి కళ్ళు తెరిచి చూశాడు, అతనికి ఆయన ముఖం అంతం కనిపించింది. కాని అతని ఎడమ నోసమా కళ్ళతో వెలుగుతూ, వాడు కనిపించక బాధపడుతున్నట్లుగా కనిపిస్తాడు.

చాలా సమయాక అతను ఆయనను, "నే వెక్కత ఉన్నాను?" అని అడిగాడు.

"కతలూబాన్ నోటలో" అని ఆయన బాబాని చెప్పింది.

అతను కొంచెం ఆలోచించి, "ఇక్కడెందుకున్నాను?" అన్నాడు.

"ఎక్కడగా మాట్లాడు కండి. మీరు బలహీనంగా ఉన్నారు."

"కాదు, కాదు, నేనిక్కడ వైదించి, నువ్వెవరు?"

"ఆయనను, కతలూబాన్ నుమా రైను"

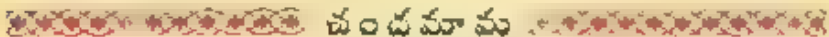
"ఆయన! కతలూబాన్ కుమార్తె.."

నేనిక్కడ ఎంతకాలంగా ఉన్నాను?"

"వాలుగి రోజులుగా"

"మందారనా దుర్గం ఇంకా మీ హం లోనే ఉందా?"

"అవును."

"వీరేంద్రసింహు లేమయ్యా?"

"అయ్యో, మంచిగా కారాగృహంలో ఉన్నాడు. కావాలే ఆయన వెటారెన్." అగతసింహుడి ముఖం వాడిపోయింది.

"ఇంకా—మిగిలిన వాళ్ళు మాకుమిద?" అని అతనిడిగడు.

"ఒక్క విదేశీగాణా నాకు నశించి ఉన్నది అయ్యో. కలవరపడుతూ"

చాళుక్యుడు లేచి తనలో కాను గొంగు పాగాడు. ఆ గొంగుగుడులో "ఇల్లాత్తమ" అనే మాటను ఆయన పది పది విన్నది. ఆమె లేచి వెళ్ళి ఆతనిది మందు తెచ్చి ఇచ్చింది.

"నేను చావు ఇంకాకుండా చుట్టూ చూసి ఒక కలి గన్నాను. ఎవరో దేవతవర్మ నా తలి పైనుకుంటున్నాడు. నాకు మనవర్మలు చేసింది. అది ఏదా. లేక తిలొత్తమా?" అని అగత సింహు డడిగాడు.

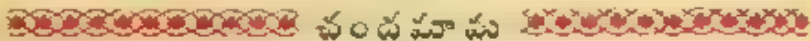
"మీకు కలిలో కనిపించినది తిలొత్తమే అయి ఉండవచ్చు," అన్నది అయ్యో.

మహాభూషణులవచ్చేందుకు గండులు కలవా ఖాస దర్బారు ఉన్నాడు. ఈ రోజు పిరియి డికి ఏక పడుతున్నది. శౌరభం పైనిగల పిరేంద్రసింహుణ్ణి కంకెళ్ళతో పూ దర్బారు లోకి తీసుకువచ్చి కలలూఖానకు పంపి పంపెళ్ళా. పిరేంద్రసింహుణ్ణి మూల పైపైల నుంచేతలాగా ఉన్నది అయ్యో. భయం చెప్పాలేవి లేవు.

కళరాఖానకాంతంగా, "పిరేంద్రసింహు, ఈ దర్బారులో నీ అపరాధాలను గురించి విచారణ చేయబడుతుంది. ముందు ఒక బుర్ర వెచ్చి: ఏవు మాకు విరుద్ధమైన తప్పు లిందుకు చేశావు?" అని అడిగాడు.

"నేను నీకు విరుద్ధంగా చేసిన దిక్క లేదే అది ముందు నీవే చెప్పి," అన్నాడు పిరేంద్రసింహుడు కోపావేశంతో.

"మర్యాదగా మాట్లాడు!" అని ఒక సభికు వాయనము చెప్పబడినాడు.

"నా అబ్బాకు పాద నిష్ఠ భవాన్ని
"పాదా ఎందుకు పంపలేదు?" అని కలలా
ఖాస అడిగాడు.

"గిత్త బాబుగారు! బుద్ధిపూర్వకం
నీకు పాద పంపించింది కాబట్టి? నీకు
ఎందుకు పంపాలి?" అని పిచ్చిపిచ్చి
పాడు నిర్భయంగా ప్రశ్నించాడు.

అప్పుడు చెబేటదా అది మరలాన్న
తెచ్చి పెనుగులుటల్ని పడుకుంటు
న్నప్పుడు.

కలలాఖాని నేటికే కలలా తిరుగు
చూడటం అతను తన ప్రాణాన్ని
పెంచుకుంటున్నాడు. మా ఎరిపాటిపాద

అన్నవాడిని శక్తివంతమైన ఎందుకు చే
పాపాల్లో?" అని అడిగాడు.

"నీ అభిమానం ఎక్కడ?" అని పిచ్చి
అనిపించు నట్టిగా అడిగాడు. దేవతాని
నెడల అనుమతించింది.

"చిక్కనిపూసకువా, పిచ్చు, పిచ్చుగానే
నీ చర్యలకు తగిన ఫలితం పొంద
నున్నావు. నీ కింకా ప్రాణాల దక్కించు
కునే అవకాశం ఉన్నది. కానీ చెప్పగానే
అవకాశాన్ని వాతనం చేసుకుంటున్నావు.
అన్నాడు కలలాఖాని.

పిచ్చిపిచ్చిగానే ఉన్నాడు. పిచ్చి
కలలాఖాని. పిచ్చి పిచ్చిపిచ్చి.

ని ఎవరికి ఎప్పుడూ నీ దయావాడినా లను నమ్మకుంకను. ని ఎవరి శత్రువు యొక్క దయావాడివాలు ఆధారంతో ప్రాణాలు దక్కించుకునే వాడు జీవించి ఉండవలసిన అవసరమేమున్నది? నేను నిన్ను అశీర్వాదించి నా ప్రాణాలను త్యజిస్తే ఉయ్యను, కాని నీవు నా పంకానికి చిచ్చుపెట్టావు, నాకు ప్రాణం తన్న ఎక్కువైన.. " ఇది అంటుండగా అయిన కింతం దుట్టమై మాట చెగలెదను, కళ్ళ వెంట నీటిధారలు కారసాగాయి. అయిన తం పంపి లేడించాడు.

కళలూకానె క్రూరుడు, కలిమిడు, లక యట ముఖం చూపి నిర్బంతగా ఉండగల వాడు. దర్పం గల శత్రువు అలాచి రుణంతో ఉండటం చూసి అతని ముఖాన మందహాసం కొండవెందింది. అతను పిరిక్కిరిసిపోతే, " ఎప్పుడీవేమి అడగ తోము లేదా? బాగా బలవంతుడు.

పూట్లాడు! నీకు కాలం అవన్నీ మళ్ళ తున్నది." అన్నాడు.

నీరేంద్రనంబుడు. "నిన్ను మరేమి కొరను. నన్ను పొద్దుమైసంత శిశువుగా మృతువున వాతవడయెండ్ల." అన్నాడు తల ఎత్తి.

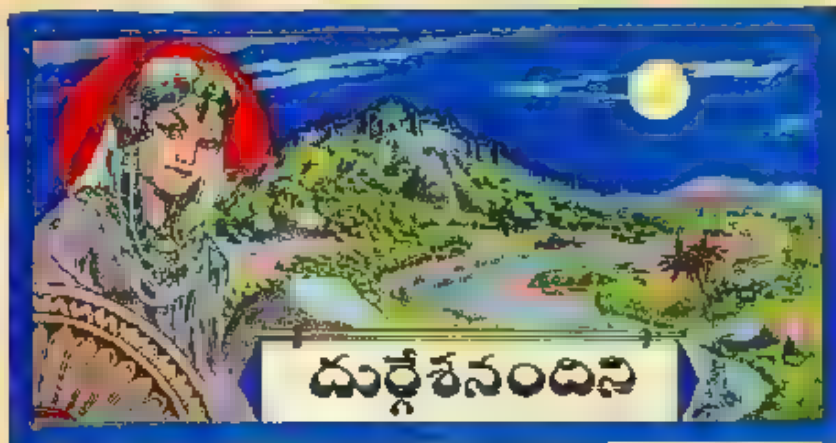
" అలాగే... ఇంకేమన్నా ఉందా?"

" లేదు. ఈ జన్మ నింకేమి లేదు."

చచ్చి ముందు ని కుమార్తె ఎవని చూడనా?"

నీరేంద్రనంబుడి కళ్ళు మళ్ళీ ఆశు ప్రారితాలయాయి. ఆ కళ్ళ మంచి అదే నిమియంతో నిద్రకరవ్వలు కూడా వెలు పడ్డాయి. " ఒకవేళ నా కుమార్తె ని యింట ప్రాణాలతో ఉన్నచోటలో నా కామను చూడాలన్న కోరిక లేదు, ఒకవేళ నామె చచ్చిపోయి ఉంటే తీసుకురా! అమ్మ నా ఒడిలో పెట్టుకుని మరణిస్తాను." అన్నాడు. —(నందక వృత్తి)

2

పంపాదాన దుష్టం పశానుం వక్త్రవన్మధు యుష్టం చిహ్నాశ్చిదంగా గాయపవ యు-
రాణా ఇశవంహంభా మహామ పేతానామేకుతైవ ఉహ్వాన్ భాన్ పశానుంభా నవ్యైశ్చ
శతీలూ భాన్ రాజవహనాన్తీ తేర్పి, అతపిశి చిశక్ష్మ చేయందాదు. నవాయి తుమాన్
అయిన అయహ అశివర్ శ్రేగా సేవ చేసి ప్రాసాం విలంబేటట్టు చేసింది. అశవం కొడు
తుమ్ నాభి శతూ భాన్, పేర్లొదంహంభా విదారింబి, మరణ దండన్ విదించాదు.

నవంబరు ప్రగతి చెయ్యగనే ఏపాయిలను వీరేంద్ర
నింహాస్థాన కళ్యాణ భూమిని ఏనుగుసాముకు
అక్కడికి వెళ్ళి చూచిలో ఒక ముసల్యాను
వాడు వీరేంద్రనింహాడు చెప్పిలో ఏదో
చెప్పాడు. కాని అది అతనికి అర్థం కాలేదు.
అప్పుడా ముసల్యాను నా దామన చేతిలో
ఒక పీటి ఉంచాడు. వీరేంద్రనింహాడు
ధ్యానింపకకే అంది చీటి ఏవై చూశాడు.
అది ఏమని రాసిన ఉత్తరం. వెంటనే

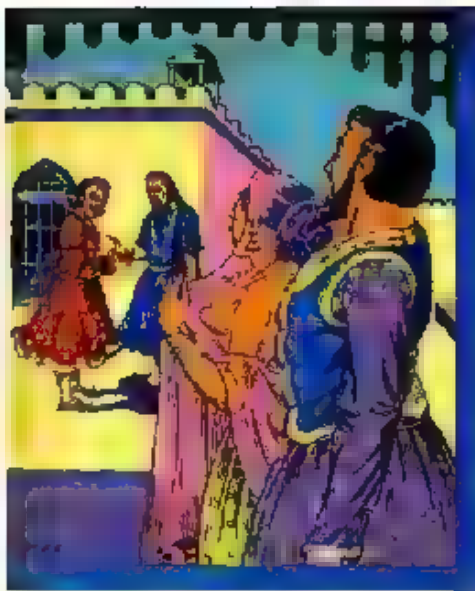
జతమి జగదావేశంజ్ బాన్ని నదివి,
నూరంగా నిలిరేగడు.

చీటి తప్పినవారు దాన్ని పరి తీసుకుని,
అక్కడి సీసా యాలతో, "నేను కడిగి
పచ్చినదాకా ఇగంటి," అన్నాడు.

“చిత్రం,” ఆన్సరు సహాయాలు

ఎందుకంటే ఆ దీటి తెచ్చిన ముసల్మాను
వాడు ఉస్మాన్ ఖాన్, సపాయాదా అతని
అక్షను పాలించి తిరార్తి.

ఇంజనీరింగ్లో మహిళాశాస్త్రం

ఉస్మాన్ ఖాన్ ఈ ఉత్తరం తినుకుని అంతఃపుర ప్రాంగణం ప్రవేశించాడు. ఒక చెట్టు కింద విమల మేలిమిగల శిష్యుని వెలుబడి ఉన్నది. అత నా మేను సమీపించి, చుట్టూ ఒకసారి కలయ చూసి, అయెకు ఒరగిన రంలా చెప్పాడు.

"మీకు చాలా శ్రమ అన్నట్లున్నది. ఎలాంటి సీ నానా సేనానీ గుర్తక వల్ల సాధ్యమయింది మీరు చాలా దీని వెరచెప్పుక తప్పదు," అన్నది విమల.

"అమ్మా, మీ రుతుకున్నది ఎంత ప్రమాదంతో తూగిన విషయమో మీకు తెలియదు. ఈ సంగతి వివధంగా నైనా

కథలూ ఖాన్ కు తెలిసిన వకంలో నాట

మరణ శిక్ష పడినా పడవచ్చు," అన్నాడు ఉస్మాన్ ఖాన్.

"కథలూ ఖాన్? ఎందుకు నాకే అణగారాకావు? నీ వంటి ఒక నెయ్యి పియ్యలావెలి కథలూ ఖాన్ నీ గుండెలున్నాయా?" అన్నది విమల.

"కథలూ ఖాన్ సంగతి మీరేమీ తెలియదు. విమల, ఏమయితే అడవుతుంది. పడండి, మిమ్మల్ని పట్టి భూమి దగ్గరికి వేరుస్తాను," అన్నాడు ఉస్మాన్ ఖాన్.

అక్షరం ఏ పట్టి భూమి చేరుకున్నాడు ఉస్మాన్ ఖాన్ వెనకే పడుస్తూ ఏమంటే రేలెర్రపంపూడి వట్టికు వచ్చింది. అప్పుడు పేరెర్రపంపూడు ఖిఖిక్ చేపంలో ఉన్న అభిరామ స్వామి తో ముట్టాడుకున్నాడు. "గురుదేవా, అక నాకు సలపెవ్వంటి కింక నేను మీకు చెప్పేవెమ్మన్నదీ? ఈ జన్మలో నాకు ఎటు ఆపనరం లేదు. ఎందుకు? ఏవరి కెను?"

అభిరామ స్వామి మెడమునుగు ధరించిన విమల కేసి పైక చెకాడు. పేరెర్రపంపూడామె దిక్కు చూడగానే, విమల కప మెరిమునుగు తీసెసి, దూరంగా వెనెరి, కేరెర్ర సెంపూడి కాళ్ళ పైస పడినాయింది.

చందమామ

విరేంద్రసింహుడు, "విమలా!" అన్నాడు అశ్రుర్యంతో.

విమలా ఉన్నానిది నాకా బహుశాయి, గొంతు చించుకుంటూ, 'ప్రభూ! ప్రాణేశ్వరా! ఈ వాడు దొకానికి విజయపట్టాను. నన్నెవ రథుడారు? స్రాణ నాథా! నా స్రాణమా! జవాళ మీరేమై పోనున్నారు? మా భారం ఎవరి పైకి వేసి వెళుకున్నారు?' అన్నది.

విరేంద్రసింహుడి కళ్ళ మంచి అశ్రువులు జలజలా రాలాయి. "విమలా! ప్రభూ! ఈ సమయంలో నా కెందుకు కన్నీరు జెప్పిస్తావు? శ్రమలు చూస్తే నేను చావుకు వెరిచి విడుస్తున్నా ననుకుంటాను." అన్నాడాయన.

విమల మాట్లాడ లేదు.

"విమలా, నేను పోతున్నాను, మీరు కూడా కండి," అన్నాడు విరేంద్రసింహుడు.

విమల ఆకలి చెప్పలో భూవిద్వంగా, "పస్తాను. ముందీ నైలాను పై వగ తియ్యకుండు మది పస్తాను," అన్నది.

విరేంద్రసింహుడి ముఖం విప్పబడి.

"నీకు బాతపట్టకుండా?" అన్నాడు.

విమల తన కుడి చెయ్యి చూపుతూ, "జవ చెయ్యి! దీని నుంచి ఆలంకారాలు

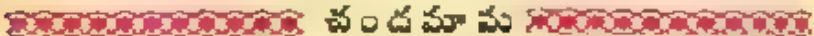

తినిన, ఈ చేతిలో నేలోపపు ఆలంకారాలు ధరించి, దీని శక్త బాహం తీరుస్తాను," అంటూ తన చేతి కంకణాలు తీసి దూరంగా పారేసింది.

"నీ వెళ్ళయం వెరవెరుగాక! ఇగది శ్వరుడు నీ కోరిక తీర్చుగాక!" అన్నాడు విరేంద్రసింహుడు. ఇంతలో కలవాద తన్ను తొందర చేశాడు.

"అక నిపు వెళ్ళు," అన్నాడు విరేంద్ర సింహుడు విమలతో.

"వెళ్ళను. నా వైభవ్యప్రాప్తిని శిల్పం చూస్తాను. మీ రక్తమే నాకు మాట్టద్యకుం కావాలి," అన్నది విమల.

తలాది కత్తి పైకెత్తటం ఆమె చూసింది. అంతలోనే ఆమె కళ్ళు వాటంకటవే మూత బడిపోయాయి తిరిగి ఆమె కళ్ళు తెరిచి చూసేసరికి ఏదోద్రవించింది వదిలిపోయింది. అంతలోనే ఆమె కళ్ళు తెరిచి చూసేసరికి ఏదోద్రవించింది వదిలిపోయింది.

విమల శిలా ప్రతిమలాగా, కొంచెమైనా తలవల బిటలూ, తలప పి మూతల తడి లేకుండా, తన భర్తయొక్క శిరస్సును తవక దృష్టితో చూస్తూ నిలబడిపోయింది.

వీరవీరానల విద్రితమైపోయింది. తిలోత్తమా, విమలా కూడా ఇప్పుడు కతలూకాన అంపుడుగైతే లుండే భవనంలో ఉంటు

న్నాడు. ఒక కోటగాని, గ్రామంగాని కనపడు లోంగిపోయినవ్వడు అక్కడి అందగత్తె తెనాలైనా ఏక్కడై వారివే నవాబు సేవకు ప్రత్యేకించాడని వినుమం. అందుచేత తిలోత్తమా, విమలా నవాబు మలాస భవనానికి చేర్చబడ్డారు. అయితే, ఇద్దరూ ఇరక చల ఉండిపోయారు. తిలోత్తమ గత మై పదిసూదా విమలకు తెలియరాలేదు. విమల అయితే తన భర్తయొక్క తాను విద్యుడుకు కున్నది, కానీ తిలోత్తమను కనిపెట్టే ఉండే టుండుకు విమల తప్ప మరెవరూ లేరు. అందుచేత ఆమె ఒంటినిదైపోయింది.

విమల ఈ స్థానికానె రాక కిదురు చూస్తూ కూర్చుని ఉన్నది.

ఉస్మాన్‌ఖాన్ పతానులలో మహిమ పొందాడు. యుద్ధం అతని పృథ్వి, తనని ధర్మం. యుద్ధంలో అతను ఎలాగి పని చేయటానికి సరికొచ్చిందే. కాని యుద్ధంలో విజయం చేసుకొనాక కిదిత యిన వారికి అత్యంతానా తెచ్చబునది అతని కమాండమా గిట్టదు.

విమలా తిలోత్తమల పై కతలూకాన పాపిష్టి కళ్ళు వడక పోయినట్లుంటే, ఉస్మాన్‌ఖాన్ దయచేత చాపిస్తున్నది సరేం త్రల్లి ఉండును. అతని దయచేతనే విమల

చందమామ

పిన్నోడనుమొచ్చి అందు కిటులో కలు
నగో గలిగింది.

ఉస్మాన్‌బాద్ కతలాఖానకు అన్న
కోడుకు. అందుచేత అతను రాజనూరు
లోకి విత్తి పిచ్చెనట్లు పిచ్చె చోపరానికి
అధికారం ఉన్నది. కాని నవాబు వివాద
గృహండాకి వెళ్ళే హక్కు ఎవరికి లేదు.
ఉస్మాన్‌కు కూడా లేదు.

ఏమని ఎలాగో ఒక దాని ద్వారా ఉస్మాన్
కోక పిటి పంపింది. దాన్ని చదువుకుని
ఉస్మాన్ దానితో, "నే పక్కడికి రావటం
మా బద్దరికి ముష్టి. అందుచేత ఆమెనే
అక్కడికి పంపాను," అన్నాడు.

దాని ఈ మాట తప్పో చెప్పగా వెనుల,
"నే పక్కడితలా వెళ్ళగలిగి?" అన్నది

"వానికి తగిన ఏర్పాటు అయినా చెప్పా
నన్నారు," అన్నది దాని.

ఆ సాయంకాలం అయిపో దాని ఒకటి
పచ్చి అంతఃపుర రక్షకులైన కొట్టాలతో సేద
మాట్లాడింది. తరవాత ఆమె వచ్చి ఏమరిమే
తన వెంట వెయ్యరుపోయింది.

"వా వల్ల ఇంకేమైనా సహాయం కావలసి
ఉన్నదా?" అని ఉస్మాన్ ఏమని నడిగా...

"వెళ్ల నేనాయమేమీ అవసరంలేదు.
యెవరా కా ఆగతనింహుడు త్వరిత

ఉన్నారా? ఆ సంగతి చెప్పండి వాలు,"
అన్నది ఏమని.

"లేవండే ఉన్నాను."

"స్వతంత్రుడా? కైదీయా?"

"విశ్వయంగా కైదీయే. కాని ప్రస్తుతం
జైలులో మూతం లేదు. అతనికి విశ్వ
బయటకువచ్చింది. మంతావనాది ఉన్నారు.
కతలాఖానకు తెలియకుండా నే పిన్ని
నా భవనంలోనే ఉంచాను. దిల్లా,
ఉపవారాలూ చక్కగా జరుగుతున్నాయి."

"అభాగినీలమైనా మా మూలానే, పిషం
అతనికి దుర్గత సంభవించింది. కాని ఏది
చిత్తయాల్ని ఎలా తప్పించటం? వాని

చందమామ

చిన్న మేనల్లుడు ఈ ఉత్తరాన్ని అరిగి చిల్ల గురిచా? ఇంతకు మించి నేను మమ్మల్ని ఏమి కోరవోను."

విమల ఇచ్చిన ఉత్తరాన్ని ఉస్మాన్ అయితే తిగి ఇలా "నది ను చెయ్యరాని పని. రాజకుమారుడు ఏదాని ప్రియిడో ఉన్నప్పటికీ అతను ఖైదీగానే పరిగణించబడతాడు. మేము ముందుగా చదివి, అందులో హా పేజీ చివరకున్న మీదటనే ఈ ఉత్తరాన్నినా కైవలకు చేల్చాలి." అన్నాడు.

"మీకు హానికరంగా ఉంటే అంకమేమి ఈ ఉత్తరంబో లేదు, అందుచేత ఇదేమి

చేయరాని పని కాదు. కాకపోయినా మీకు మరే ప్రభువు? నాక్కూడా మరే ప్రభువు" అన్నది విమల.

"అతర విషయాలతో అయితే నేను నాకు అజ్ఞులకు చిరుద్దంగా అవ్వద్దన్న వ్యవహారిస్తూనే ఉంటాము, కాని ఈ విషయంలో అదంత మాత్రమూ సాధ్యం కాదు," అన్నాడు ఉస్మాన్‌నాస్.

'అయితే మీరొ ఉత్తరాన్నే చదివుకోమిరి వంశంబి," అన్నది విమల.

ఉస్మాన్‌నాస్ దాన్ని ఈ విధంగా చదువుకున్నాడు:

"యూవరాజా, నేను తమకు ఒకవారు నన్ను గురించి తెలుపుకుంటానని భోగ మాట ఇచ్చి ఉన్నాను. అప్ర వారణ వచ్చింది. మా తిబ్బత్తమ అంతరి సింహాసనం అలొహించిన నమయలో నా సంగతి చెప్పదామనుకున్నాను. ఇప్పుడా అక కాస్తా అడుగుటి పోయింది. మరొక్క రోజుల అనంతరం ఘోష మిద తిబ్బత్తమ అనే వ్యక్తి, విమల అనే వ్యక్తి తిన్న సమాచారం కూడా మీకు చేరితే చేపించు. అందుచేత ఇప్పుడే మీకి లేఖ వస్తోన్న నేకు పొవని. చెయ్యరాని పనులన్నీ నా జీవితంలో అనేకం చేశాను. అందుచేత

చందమామ

నను ఈ దోశలో నీర్తి ప్రతిష్ఠలకునా విమీలించదు.

"కాదుకూడా, ఈ ఐదువందల తేను మీ పడితవంలో ఒకదాన్ని కాగలనని ఒకప్పుడు భావించాను. కాని నావంటి అభాగినిల చేద్దాగ్నింట్ల అగ్ని మూ తలదాగా, మా పేలు కోసే మా పమిపాచికి వచ్చిన వానిని కూడా దహించేయగలము. ఈ దాని దొక ప్రాప్త్యం ప్రజలు పప్పు దాని వేపం వేసుకున్న కులకు అని, వేశ్య అని అన్నాల్సింది. 'అనుగ నీవ జాతిది, అభాగిని, నోటి దు... నీ వల్ల అవరాధాలు చేసినది. అంతగాని అమె కులం కాదు, భాగిన కాదు,' అని చెప్పండి. ఈ హామీ స్వప్నమే అని భావించాను. నిమిర అచ్చును కట్టి అమెను కట్టాకంగా వివాహం చేసుకున్నాను. నిమిర ఒక్క కిలుం పాటుకూడా అమెను పట్ల అతిరసించలేదు.

అయితే నీను విరేంద్రసింహుడి ఇంటి వి కాగలననేక దానిగా ముగిసాకుంటూ వచ్చానో అ మృత్యుంతం కూడా వంగునంగా చెబుతాను, వినుండి.

"మందారకు దుధానికి పమివంలోని ఒక గ్రామంలో జయధరసింహుడనే ఆయన పదిహేనికలలో బిచ్చకు దూరమైన అపురూప

సుందరి ఒకత ఉండెడి. అమె వర్త మై కుదు, ఏవ్వుడూ దూరస్థాంతంలో ఉండే వారు. కేశవబుడనే బ్రాహ్మణ యవకుడి కన్ను అమె పైన పడింది. ఆమె ఆ యవ కుడి పదిలో పడి, కొద్ది రోజులకు గర్భవతి అయింది. ఈ సంగతి తెలిసి కేశవబుడ్డ అతడి తండ్రి ఇల్లు వెళ్ళగొట్టాడు. కేశవబుడు కాకికి వెళ్ళి అక్కడ నివాస ద్వయనం చేయసాగాడు. అక్కడ కూడా ఆయన స్వభావం మారలేదు. కాకలో ఒక శూద్ర స్త్రీ ఆయన పిల్ల గర్భవతి అయింది. ఆ సంగతి విమని వివరించి చెప్పను, ఆ శూద్ర స్త్రీ గర్భాన అనిందిన దాని వెన

చందమామ

"ఊంక శాంతు యాక శంకరయ్య మా అమ్మను విడిచిపెట్టి ఎదో వెళ్ళి పోయాడు. మా అమ్మ అతి కష్టంతో నన్ను పెంచుతూ కష్టపడి పోషించి పోషించి ఉండగా, చాలా రోజుల్లో, ఒక రోజున ఉదానానా, కాదుకాదునా కానీ నీయనా ధిల్లీ వెళ్ళుతూ, కాశీలో హిందువు బెవ్వరూ ఆ రాత్రి ఒక యివ్వకుండునా, మా గుడి సెలో ఆ రాత్రికి అక్కడం అర్చించాడు. మా అమ్మ నరే నన్నుది ఆ కాలంలో కాశీలో పెల్లల వంగతనాలు విరివిగా జరిగే విట. ఆ రాత్రి ఒక దొంగ మా యింటకి నశ్చం నేమిటోనానీవచ్చి, వశామ శోకునును పొంగిపొందాడు. ఆ విషయంలో నెమ అంజా మాన గట్టిగా కేకలు పెట్టాడు. వశామ భార్య లేచి చూస్తే చక్కలో పెల్ల వాడు లేడు. దొంగ పిల్లవాడితోనూ మంచం కింద దాక్కున్నాడు. వశామ లాల్ల జాట్లు పట్టుకుని ఇంటి కిడ్నీ, వారి చేతిలోని

పిల్లవాణ్ణి లాగేసుకుని, దొంగ చెవి ఒకర కోపేసి, వాణ్ణి పోలివ్యాడుట. అదంతా నకు వ్వాదకం లేదు: మా అమ్మ చెప్పింది."

అంత వరకు చదివి ఉన్నానో ఊంకారం పిప్ప వీదో అబోలంబ, పిప్పక, "నీ కష్టమ మరొక పిల్లల వాడేనా?" అని అడిగాడు.

"ఊండేది. కాని అది ముందానం పేరు కావటంచేత మా నాన్న వాణ్ణి తిప్పేసి విసుల అనే పేరు పెట్టాడు," అన్నది విసుల

"ముందుకినీ పెరేమిటి? మామూ యేనా?"

విసుల అక్కర్లేనది, "మి తెదా తెలసింది?" అన్నది.

"ఈ ఉత్తరంలో విప్ప చెప్పే వశామ శోకునునే వేవే!" అన్నాడు ఉస్మానీశానీ, విసుల నిర్భారపోయింది,

—(అంకా వుంది)

"అప్పటికి మా అమ్మ పొనే పోయింది నా తండ్రి జాడ తెలికాక నాకు ఇంకా ఒక్క కేసు ఉండ బుద్ధి కాలేదు. నాకు ప్రపంచంలో మా తండ్రి కన్న మరెవరూ లేరు అందుచేత నేను ఒంటరిగా బయలు దేరి తిరిగి వెళ్ళాను మొదట అయ్యల వస్తు, చూపి చాలా అభివృద్ధి వద్దాడు. నేను పిడుక్కు వెలబడ్డాను దివల కామేశ్వర వస్తు లను సేవలో ఉంచుకొంటానని సమ్మతం దాచి, మాపూర్వ ఆస్తు పేరు బాగాలేదని ఆయన నా సేవ విమల అని మార్చాడు. నేను అయ్యలకు కృతజ్ఞతగా సేవ చెయ్యటంలో చాలా ఆనందిం పొందాను.

నా తండ్రి నన్ను రామరామ చాలా పేరుగా చూపాగాడు.

"ముందరివి గ్రామంలో ఒక పైవికరి భార్య నా తండ్రి కారణంగా గర్భవతి అయిందని ముందే చెప్పినై, అమెక్కుడా ఒక అడవిల్ల కలిగింది. ఆ తరవాత శిశు శాలావక అమె భర్త అయిపై పై వికరు మరణించాడు. నా తల్లి లాగే అమె కూడా శరీర శ్రమలో పట్టపొనుకుంటూ దసవిల్లను పోషించింది. ఆ విధమరాలి కూతురు పెరిగి పెద్దదై, అప్పటాపే నుండరి అను వెలకును, చివరకు తిలో క్షేమకు తల్లి అయింది.

"కలో క్షేమ తల్లి గర్భంలో అంతాన నా పెళ్ళి గురించి మొట్టమొదటిసారిగా ప్రస్తావన వచ్చింది, వీరేంద్రసింహుడు నా తండ్రి సమ్మతుగా మేముంటే అత్ర మాదికి వచ్చాడు. నా తండ్రి ఆయనతో, 'నేను విమలను విడిచి ఉండలేను. నువ్వామెను పెళ్ళాడితే నేను మీ ఇద్దరి వెంటా ఉంటాను' అన్నాడు. విశ్వం సంతుడు తోడంతో, కూర్చో కట్ట నేనా పెళ్ళాడని అడిగాడు. బారే స్త్రీ వృద్ధు, దాన్ని పెళ్ళాడావు కానా అని నా తండ్రి ఎదు రడిగాడు. కానూ పెళ్ళాడిన మనిషి ఇద్దరి బారే స్త్రీ అని తండ్రి పెళ్ళి సమయంలో

చందమామ

తెలియదని, ఏమైనా అటు క్షుణ్ణి కాననీ పట్టించుకుంటుంది. తను తాను సమర్థించుకున్నాడు. ఆయన పన్ను పెల్లాడ సరాక దింపాడని నా తండ్రి ఆయనను అక్రమానికి రావట్లని, వస్తే నాకు అబ్బందిగా ఉంటుందని, చూడ దలచింపట్లని తానే ముల్లానికి పంపాడని, ఏరేపించుకుంటే అన్నారు. విరేంద్రసింహుడు కొన్నాళ్ళు రావటం మానే నరికి నేను చాలా బాధపడ్డాను.

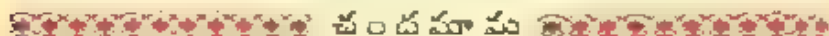
"నా పంగతి గ్రహించి నా తండ్రి, తాను నన్నానం స్వీకరించబోతున్నానని, తనది ఇక ముందు నుంచూ జీవితంగా ఉండబోతుందని, మానసికపాటుపాటు పెళ్ళాచిరి కొత్త రాణికి సన్ను పరిచారేగా ఉంచ బానికి ఏర్పాటు చేశానని అన్నాడు. యువ రాణి, నేను మీ సాంగత్యంలో ఒక అంతుపురాంగు నయోను. నే పక్కర చాలా రోజులు ఉన్నాను గాని నీకు తెలియదు.

నీవు మీ కల్లి దగ్గర ఉండేవాడవు. నేను బోధ్యులు రాజకుమారి ఉమ్మికావేవి వట్ట ఉండేదాన్ని. అమె నన్ను ప్రాణుల కంటె ఎక్కువగా చూచుకునేది అమె దయ పల్ల నేను చాలా కేళలు నేర్చుకున్నాను— ఇల్లమూ, నంగీతమూ, నృత్యమూ. నన్నామి మహారాజా దగ్గర కూడా ఎంతో

ఎన్నిక చేసింది. ఆ మహారాజా నా పట్ల విని ఎంతో అనందించేవారు. పచ్చెక ప్రక్క కడలే చూసేవారు. నా తండ్రి అంతే కూడా ఆయనకు చాలా భక్తి. నా కొక్కలే విచారం—నేను ప్రేమించిన మనిషి దూరమయ్యాను.

"నీకు అన్నావి జ్ఞాపికల ఉండవచ్చు, మా కిద్దరికి చాలా స్నేహం. తండ్రికి సోల్లాడి ఢిల్లీ వచ్చి ఉంటున్న విరేంద్ర సింహుడి వద్దకు అన్నానని వంపాను. అమె ఆయనను కలుసుకుని నా సమాచారం చెప్పింది. మా కిద్దరి మధ్యా ఉత్తర ప్రశస్తిత్తరాలు సాగాయి మా మధ్య సేమ

మొగుటా పట్టించి, ఆలా మూడిళ్ళు గడిచాయి.

"అంతలో వీరేంద్రసింహుడు ఒక ఉప్పడపమున వని చేశాడు. ఆయన నిళ్ళు మోసేవాడి కాగా సరిపూ ఆస్సానీ మెట అతులపురంలోకి వచ్చి, గేమ అంటరిగా స్వప్నాయే బోట దాక్కున్నాడు. ఒక చాతి నెల మానసింహుడుచూచాడగాలే మేమున్న చొదికి వచ్చారు. వీరేంద్రసింహుణ్ణి చూచుకు పొయి కైదులో పెట్టారు. ఆయనకు శిక్ష చెడుతుంది నాకు చెల్లెత్తిపోయింది. వెళ్ళి ఈ 'కుర్మి'లాడేవి కాళ్ళు పట్టుకున్నాను, నా తల్లికి పొదాల కైన పది పట్టాను.

ఆయన నా దుఃఖం చూసి జాలి వడకపోగా, 'సాపష్టవానా, సిగ్గు పూర్తిగా వదిలేశా?' అని అట్టాడు.

"కుర్మి'లాడేవి నా తనపున మీర రాజాను వితిమాలింది. 'అతను విసులను పెళ్ళాడే వేలంలో 1 మించి విడిచినెడ తాను,' అన్నాడు మహారాజా. ఈ మాటనిని వీరేంద్రసింహుడికి కోపం వచ్చింది. 'నేను కైదులోనే ఉండి, మరణి దండన అయినా పొందుతాను గాని కూర్మి స్త్రీని పెళ్ళాడను. హిందువులై ఉండి కూడా నన్నలా తూని వని నొక్కొనుని ఎందు కడగూతా? అన్నాడాయన 'నా చెల్లెల్లిని యువరాజు పరిమి కిచ్చి పెళ్ళిచేశాను. బ్రాహ్మణుడి పుట్టి - పిల్లను పెళ్ళాడటానికి నీ కేమిటి అర్హుంకరం? నుపు పెళ్ళాడకపోతే ఆమె నివ్వడు మరెవరు పెళ్ళాడతారు?' అన్నాడు మహారాజా.

"అప్పుటికి వీరేంద్రసింహుడు ఒప్పుకో లేదు. బ్రాదుతో ఆయనను వీరేంద్రా చూస్తూఉటం చేత చివరకు అర్థాంగిక రంగా, 'అమెను పెళ్ళాడతాను గాన, అమె నా భార్య పని చెప్పకోకుడదు, నా భార్య లాగా వ్యవహరింప కూడదు, నా కంటి దాని లాగా మనసులోచాలి,' అన్నాడాయన

చందమామ

నే నుదుగు నులేపంగా ఉప్పుకున్నాను. మాకు వివాహ మయింది. నేను చాన్ లాగా నా భర్త కంటికి వచ్చాను.

"చూచి బలవంతుగా మిగిస పెళ్ళి అయినా నా భర్తకు నుంచి ఎంత ప్రేమా, దయా ఉంటే, పెళ్ళియొక నే నామరకు విడి మయాను నా మిగి ఉండిన కోడు కొంత కాలానికి పోయింది గాని, అయినా మా గురిపొడుపడరాజు న్న కరిగిన కోపం అలాగే ఉండిపోయింది. అది పది పెళ్ళియం నన్ను గురించి చెప్పింది అయిపోయింది, ఇందులో తిలోత్తమ విషయం ఏమి రాయలేదు. నీ నామను మురిచిపో."

అస్సాన్ బాసే ఉత్తరం చదవటం పూర్తి చేసి, దీర్ఘంగా విట్టారట్టి, "అమ్మా నీవు నన్ను కాపాడావు. అందుకు ప్రయ్యవళాకం తప్పక చేస్తాను," అన్నాడు.

"అస్సాన్, ఈ మోదులో అక రకెత్తింది మోసగించి చూపుస్తావా?" అన్నది విమల. ఆమె కళ్ళు మెరిశాయి.

అస్సాన్ తన చేతిలోంచి ఉంగరాన్ని తీసి ఆమె కిస్తూ, "దీన్ని నీ వద్ద ఉంచు. అంత త్వరలో ఏమి పొద్దం కాదు. కాని త్వరలోనే కంటా భావో జన్మదీకం చాచో

యన్నది. ఆ రోజు బ్రహ్మాండమైన ఉత్సవం జరుగుతుంది. రాజమహల్లో అందరూ ఆసనం పారవశ్యంలో ముణిగి తేములూ బావి కామలా వాళ్ళు తన తాగి బాగా రాత్రి పద్మాక ఒళ్ళు తెలియని స్థితిలో ఉంటారు. ఆ రోజున నీకు విముక్తి కలిగిస్తాను. ఆ నాకు అర్థరాత్రి నమయానికి. అంతా పగ దాహం వద్దకు రా. అక్కడ వచనైనా నికు జలాళి ఉంగరమే చూపించినట్టియితే, వాడి వెంట క్షేమంగా బయిదికి వెళ్ళి పోవచ్చు," అన్నాడు.

విమల అతన్ని అనేక రోకాల దీరింది వెళ్ళిపోయింది. అస్సాన్ ఆమెను ఆన,

***** చందమామ *****

"కవి నిపు ఒంటరిగా మాత్రమే రావాలి. తేకపోత వని పాడుగావటమే గాక చెప్పాని చిక్కులు కూడా కలగవచ్చు," అన్నాడు.

చివ్వుత్రమను తన వెంట తినుకూడా గూడవని ఉప్పావ్ అభిప్రాయ మైతేనేమిట విమతి గ్రహించి, "ఒక్కరే తప్పించుకు రోయే అవకాశం ఉంటే, చివ్వుత్రమే తప్పించుకు పోతుంది. చెప్పండి? కి... అలాగైతే తప్పించుకు పోగలను," అనుకున్నది.

అను ఉప్పావ్ ను మళ్ళీ దీనించి, కా మంటే చోటికి తిరిగి వెళ్ళిపోయింది.

రోజులు గడుస్తున్నాయి. క్రమంగా దగత సింహుడు కోతుకుంటున్నాడు. బలం కూడా

పట్టుకున్నది కాని ఆరొగ్గం చెబుతున్న తొద్ద అల మున్ను తెలిత్తమను గురించి విచారంతో తాథేతిథలు జాప్తి అయింది. అతను కదలుతినే వారి సంపదని అడిగి చూశాడు. కాని ఒక్కరైతే తల తమిది గురించిన ఒక్క కుభవార్త అతని చెప్ప వేశారుకాదు. అయి ఎక్కడ ఉన్నది అయిపాడ కూడా తెలియదు. ఉప్పావ్ తెలిసి కూడా చెప్పదు. "అను ఎక్కడ? అను ఎక్కడ?" అన్న ప్రశ్న అమోహత్రాయ యమరాజు మెదడులో ఒకే తిరువ న్నది దుర్లభమైతే కాంతుచేత అతనికి ముందుగా ఉండుతలూగు కలగడం అశక్యమైతే అయింది.

అది గాక జగతిసంబంధికి మరొక చింత కూడా ఉంది: "ముందు వింశతిగ నున్నది?" అ ప్రశ్నకు కూడా సమాధానం చెప్పరాదు చిట్ట. కాని వైదీ అ... నోటి అతనికి తెలుసు. అతను కార్తాగ్నిహరలో కాసుండా ముఖంగా మంచుకూడరా అయిందైతే ఉన్నాడంటే అందుకు ఉప్పావ్, అయిపాట అనుగ్రహమే కారణం. దాని ద్వారా అతనికి నిరంతరమూ వర్తనర్థలు చేస్తున్నాడు. అయిపాట తోడ ఒక్కొక్క క్షణ విక్రమంగా అతన్ని కలిపి పెట్టుకుని

చందమామ

అని చదివాడు. అంటే అత్తూ పెళ్లంత
మజ్జెన చేయి వసంచులో లేచని అర్థం.

జగతసింహుడు నవ్వు ఆపుకుంటూ
దిగ్గజాడికి వందనం చేశాడు. దిగ్గజాడికి
"ఇంకా కానీ జాగ్రత్తగా! - ఇంకా చూచు
గాక!" అని అశిర్వాదించాడు.

"వండ్రిల్లీ, నేను మువల్కామను కాను,
హిందువుల్లీ." అన్నాడు యువరాజు.

అ యువకుడు అబద్ధం చెప్పి తనను
మోసగించ జూస్తున్నాడనుకుని దిగ్గజాడు,
"భాన బాబూ, నేను ఇమ పాద దాసిల్లీ.
నమ్మి అవమానించకండి." అన్నాడు.

"మీది మంచారణ. మీ పేరు దిగ్గజాడు.
మంచారణ పమాచారా లేనైనా చూసు
కారా?" అన్నాడు జగతసింహుడు.

"అఖిరామస్సామి పాడిపోయాడుగా!"
అన్నాడు దిగ్గజాడు.

"చిరేంద్రసింహుడి సంగతి?" అని.
జగతసింహుడు అడిగాడు.

"నవాబాయనను వండ్రిగాడు."
అన్నాడు దిగ్గజాడు.

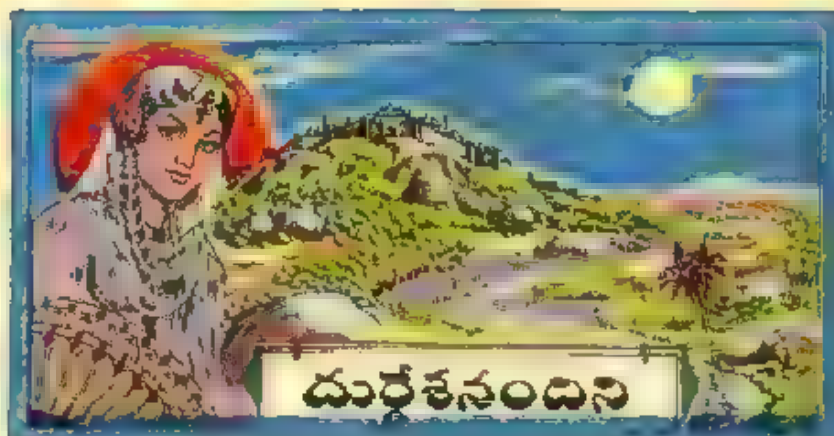
జగతసింహుడు ఉప్పావ్ కేసి తిరి,
"ఏమిటి ఈ బ్రాహ్మణుడిలా నవ్వు
జూస్తా బాగుతున్నాడు?" అన్నాడు.

నవాబు విరెంట్ల సరిహంట్ల నిండు నభిలో
రాజ్యదేహగా విచారణ జరిపి శిక్ష నిధిని
సవ్వూ. ఆయన తన వరిహ కూక
పాలించ నటా ఉప్పావ్ తెలిపి, దిగ్గజాడితో,
"అక సేవ్త వెళ్ళవచ్చు" అన్నాడు.

యువరా జతన్ని అది విఘట ఏమయిం
దని అడిగాడు. నవాబుకు విమల ఉంపుకు
గతే అయిందని దిగ్గజాడు చెప్పాడు. ముస
రాజు అపుకరిక అలో త్తమ సంగతి
అడిగితే, అమె కూడా ఉంపుడుగతే అయి
పోయిందని దిగ్గజాడు చెప్పాడు.

జగతసింహుడు ఉప్పావ్ కేసి తిరి,
"మీరు పేద చేస్తున్నది వవాబుకు కాదు,
ఏకాచాసికి!" అన్నాడు. — (ఇంకా స్థిరి)

11

పేమల గుండ్ల అంబేద్కర్ దానిని ఉత్తరంలో తాను ఏ విధంగా అభివృద్ధిపర్చాడని వ్యక్తం చేస్తూ ప్రతి బిల్లును చదివి, విశ్లేషించాడు. తనకు ప్రేమించే వాడు కానప్పటికీ, ఏదో సందర్భాల్లోననీ, మామంలా మామలాడుతూ అతన్ని ఏ విధంగా పెళ్ళికి అనుమతించి పీల్చే ప్రయత్నం చేశాడో కళ్ళు మూలమననీ, తాను పీల్చే ప్రయత్నం చేశాడో అయితే అది కూడా ఏదో దానిగా ముందుకు వచ్చి ఇంజనీరింగ్ తులనాత్మకంగా అభివృద్ధిపర్చాడు. అలాగే అతని సహా అధ్యక్షులు తనకు దగ్గరలో వున్న వాడని వ్యక్తం చేశాడు.

ఆ రాతి ఒకతొంహారు పైలోనిది
తనకు నిర్వస్థమూ అయిన తిలోత్తమ
చూచు విరాన భవనంలో చేర్చి నవాబు
ఉండుడుగత్తెలలో ఒకరూ ఉంటున్నది
కప్పుచూ చీలించి ఉండి చూడంపం
ప్రయాణం? కాంతకన్న తిలోత్తమ
చెప్పింది ఉండినా బాగుంటేనే నను
కున్నాడు కాకనెంతమంది.

ఇలా విచార సాగరంలో క్లిష్టమిట్టాడుతూ ఉప్పుకు కన్ను మోకాసి జతకేలే తెలియకుండా, మర్నాడు ఉదయం ఉన్నావ్వావ్ జతన్న మైదలేమి. జతవేలెత్తలే ఒక ఉత్తరం పెట్టి, "రాజకుమారి ఈ ఉత్తరాన్ని నీకు అందజేస్తానని జతరానన మనెమికి మాట జచ్చాను. దీన్ని తీరికగా చదువుకో. మూడు వామూల పో

అంశం: 100 వ పట్టాభిషేకం

నేను మళ్ళీ వస్తాను నీకి జవా బిదైనా రాసేట్లుంటే అందజేయగలను," అని చెప్పి వెళ్ళిపోయాడు.

అని మువ్వలయ్యం కాస్త తర్వాత జగత్ సింహుడా ఉత్తరాన్ని మొదటి నుంచి వివరణగా చదివాడు. అది విమల రాసిన ఉత్తరం. సొంతం చదివి అత నా ఉత్తరాన్ని తగలబట్టి బూడిద చేశాడు. ఉత్తర మైతే తగలబడి బూడిద అయిందిగానీ, అతని మనస్సులో ప్రవ్వరించే అలోచనలు మూతం బూడిద అయినాగా కనబడలేదు.

బిప్పిన ప్రకారం చూడుతామని వేళ ఉప్పాన్ జగత్ సింహుడి వద్దకు వెచ్చాడు.

"ఉత్తరానికి జవా దేమన్నా పంపుతా?" అని అడిగాడు.

అది వరకే రాసి ఉంచిన బూరుగు జగత్ సింహుడు ఉప్పాన్ చేతి కచ్చాడు.

ఉప్పాన్ ఉత్తరం విప్పి చూస్తే అందులో రెండేండు ముక్కలన్నాయి. "జలాగ్నిరాలా, నీవు దేనిన మేటు మీర వను. నీవు నిజంగా పరివ్రతచే అయితే, నీ ఉత్తర వెళ్ళిన చూస్తూ నై శ్రమిం అనునరించు—జగత్ సింహుడు."

ఉప్పాన్ ఈ రెండు ముక్కలూ చూసి, "యవరాజా, నీ హృదయం చాలా కర్మక మైనది," అన్నాడు.

యవరాజా నిరసంగా, "పరామం కంటేనా?" అన్నాడు.

ఉప్పాన్ కక్కలంగా, "అందుకేనేమి పరామం నీ యోగ శిష్యాలో లేవం చెసింది?" అన్నాడు.

జగత్ సింహుడు స్వేచ్ఛకుతూ, "లేదు నాబా, నేను నా విషయం చెప్పలేదు. మీరు ఎంత వియోగా నాకు క్షమించి కలిగింబోయి. బైబిలైనప్పటికీ నాకు ప్రాణ దానం చేశాను. గవ్వకట్రుపుకు ఎంతో వహియవచ్చాడు. నేను బైబిలే అయితే నాకు మీ వహి శృంఖలాయి వద్దు. నిజమైన సంకల్ప

చందమామ

చెయ్యండి. నేను బ్రాహ్మణ కాకపోతే నన్ను బంగారు పంజరంలో ఎందుకు బంధించి అంచారం చెప్పండి," అన్నాడు.

"యమరాజా, కష్టాలను విరిచి అస్సా నస్తా వెందుకు? వాటంతట అవి వస్తాయి," అన్నాడు అస్సావే.

"హంసకూచికాకల్పం పైన కాకుండా రాళ్ళ పైన వదుకోవటం కష్టాలలో అను అని రాజపుత్రుడు భావించాడు. కకలా బావకు తగిన కీల ఇవ్వజాలని పక్షంలో మరణం కూడా నాకు కష్టమనిపించదు," అన్నాడు జగతసింహుడు.

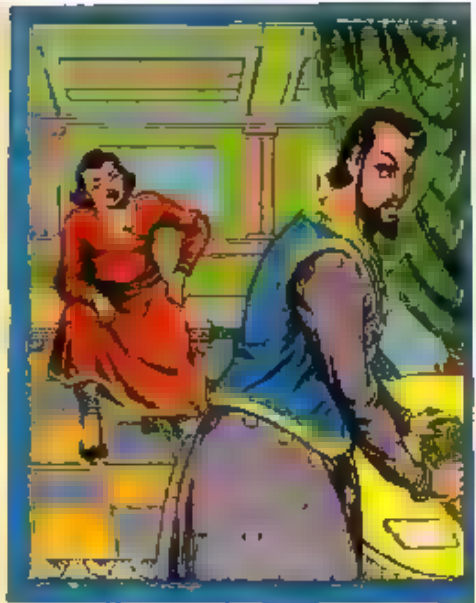
"యమరాజా, వాగ్రత్త! వకానులు అవ్వంకా చేస్తారు!"

జగతసింహుడు నవ్వి, "పిదావీతి, నన్ను భయపెట్టటం మీ తరం కాదు," అన్నాడు. ఉస్సావేకు అసలు సంగతి మృత్యుకు వచ్చింది. అతను జగతసింహుడితో, "నేను మరొక ముఖ్యమైన పని మీద అక్కడికి వచ్చాను," అన్నాడు.

జగతసింహు బాళ్ళర్యపడి, "ఏమిటది? చెప్పండి!" అన్నాడు.

"నేను చెప్పటామే విషయం నరాలు తరపునే పని గుర్తుంచుకో!"

"మంచిది."

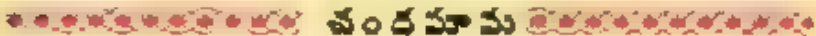
"విను, యుద్ధం మూలంగా రాజ పుత్రులూ, వకానులూ కూడా నాశనమై పోతున్నారు."

"వకానులను వాతనం చెయ్యాలనే మా ఉద్దేశ్యం."

"అది నిజమే. కాని ఇంకా వకానా వాతనం కావటమే గాని ఏదో ఒక పక్షం మటుకే నాశనమయే అవకాశం కనిపించదు. మందారణ దుర్గాన్ని అయిదవిన రాళ్ళ బొత్తిగా బలహీనులని నీకు తోస్తున్నా!"

"లేదు. రాళ్ళు నమస్కరిస్తే."

"ఏమైనా, మా గొప్ప చెవ్రకోపలం నా ఉద్దేశం కాదు. ముగలు పాదుషాతో

కాళ్ళక వైరం పెట్టుకుని పరాసులు ఒరిస్సాలో ఒదిగి అందటంలో నుతి మేమి లేదు అయితే పాదుషా పరాసులను తన అధీనంలో ఉంచుకో గొంగడం కూడా పాద్యమయ్యేది కాదు; ఇల్లికి ఒరిస్సాకూ ఎంత దూరమో ఏకు తెలుసు. అంత దూరం నుంచి పాదుషా ఒరిస్సా వెళ్తా అనిపిస్తున్నా? అదేతే అయినా దోచుకొనే సేన వస్తేం కాదుమీ తన్ను ఒరిస్సా పాదుషా అధీనంలో ఉండదు. అలా ఉభయ పక్షాలూ నాశనం అవుతూ పోవటం వల్ల తాళే మేమిలో ఏదే అలోచించు," అన్నాడు ఉస్మాన్.

అయితే ఏం చేస్తామంటారు?" అని అగతవింతు దడిగాడు.

"నేను స్వయంగా ఏమీ అనలేదు. నింది చేసుకుంటామని మా నవాబు అంటున్నాడు "

"ఎలాటి సందర్భం?"

"ఉభయ పక్షాలూ కొంత త్యాగ బుద్ధి చూపాలి. గతబూతావే బెంగాల్లో కాసు గెలుచుకున్న ప్రాంతాలన్నిటినీ విడిచిపెట్టి బానికీ నిర్ణయం పాదుషా మా ప్రతి సంవత్సరం సేన బన్నిటని ఉపసంహరించుకుని, ముందు కూడా మా పెళ్లి కళంకా ఉండాలి. ఇందువల్ల వస్త్రం చూడాలిగాని, పాదుషాకు కాదు. ఏమంటే, మేము ఎంతో ప్రాముఖ్యత గెలుచుకున్న దింకా పదుచకుంటున్నాం. అక్కడ పాదుషా తాను గెలిచిన దాన్ని మూతమే పోగొట్టుకుంటారు."

"సరే, ఇదంతా వాటి ఏందుకు చెబుతున్నాడు? కంటి నిగ్రహాలు పెట్టి నేమిట్టా మనానింపా మహారాజా అయితే వద్దలే సంది రాయబారం వంపంది."

"దూతమి వంపాం. అయితే అయన కెవరో నిన్ను పరాసులు హత్య చేసింట్టా వార్త చెప్పారట. అయిన పుత్ర కోరికే

చందమామ

కుమిలిపోతున్నాడు; సంది సస్థాపన విని
పించుకునేటట్లులేదు. రాయలారి చెప్పినా
అయినకు సమ్మతం కలగలేదు. నిజే వెళ్ళి
మా పక్షం మాట్లాడితే పని జరిగిపోయ్వు."

జగత్పంపాడు ఉస్మాన్ కిని చూసి
"నా దస్తూరి యానివా మహారాజాకు
సమ్మతం కలుగుతుంది గదా, సన్న
స్వయంగా నియకు పొమ్మంటే చురు?
అనకు సంగతి చెప్తుంది," అన్నాడు.

"మహారాజాకు జక్కడి నాస్తవ పరిస్థితి
జెరియేదు. అదిగాక, అయినకు సన్న
మానే కలిగే తప్పి నీ ఉత్తరం మానే
కలగదు. ముందు నీకు బంధ విముక్తి
లభి కలుగుతుంది. అయితే, అలోచించి
పదా నీ అలోచన చేశారు."

"నాన్నగారి దగ్గరికి వెళ్ళాలికి నా కేమీ
అభ్యంతరం లేదు."

"దాదా సంగతి, మరొక్క మనవి.
సంది కుదరని పక్షంలో నీ ఎక్కడికి తిరిగి
వచ్చియుంటిని అంటుంది. అదా నీకు
మాట అర్థమి."

"మాట అప్పు నిలబట్టుకుంటానని
వమ్మక మేమిది?"

ఉస్మాన్ నవ్వి, "రాజప్రభులు అది
తప్పరని అందరికీ తెలుసు," అన్నాడు.

"నాన్నగారిని కలుసుకుని సాధ్యమి
సంగత్యరగా తిరిగి వస్తానని మాట అన్న
న్నాను," అన్నాడు జగత్పంపాడు.

"మేము చెప్పే సంది నిబంధనలకు
మహారాజు ఒప్పుకునే లాగా సాధ్యమైనంత
క్రమ చేసినవి కూడా మాట అప్పు."

"అలా మాట అవ్వలేదు. వేతానులను
కొరింపి విడుదల పొందజేయు. వారు
మమ్మల్ని పంపారు. మేం విజయం పొంద
గలం. వేతానులతో సంది చేసుకోవాలికి
పాదుసా మమ్మల్ని పంపలేదు సంది
చేసుకోవాలికిగాని, మానవాలిగాని మాకు
హక్కు లేదు."

చందమామ

ఉన్నానె ముఖాని సంజోష విపిదాలు
రెండూ జూడవెందాయి. అతను బగత
సంహరితో, "యవరాజా, రాజపుత్రుడ
వనిపించేలాగా మార్చబోయి, కాని కన్య
అలాచెంచుతో, నీ విముక్తికింతకన్న మంచి
ఉపాయం దెరకదు," అన్నారు.

"నేను విముక్తుణ్ణి కాకపోతే పొరుపాకు
దిగుదా? అంశెందో దా లాని రాజపుత్రుడు
బున్నారు!"

ఉన్నానె బాధపడుతున్నట్లుగా బగత
సంహరిణ్ణి మరి మరి బతిమాలాడు. కాని
బగతసంహరుడు అతను కోరినట్లు మూట
జవ్వలేడు.

"నేను చెప్పిన దానికీ ఒప్పుకోకపోతే
దవాలు పెం చేసేదీ చెప్పలేం," అన్నాడు
ఉన్నానె.

"నన్ను బైదులో పెట్టించమని నేను
ముందే అన్నాను," అన్నాడు బగత
సంహరుడు.

"అంతటితో దవాలు తృప్తదశాని
పెయిటి?"

"నీ కేంద్రసంహరిణ్ణి వంపించినట్లు
సమ్మా వంపించవచ్చు. అంతకంటే పె
చెయ్యగలరు?" అన్నాడు యవరాజు.

ఉన్నానె విచారంగా, "అయితే కా
నిను వెంటి వుచ్చుకుంటాను," అని చెప్పి
వెళ్ళిపోయాడు.

మరిగొర్రె సేవలకి బగతసంహరి పడ్డ
ఒక నైకాధికారి వచ్చాడు. అతని వెంట
మరి నలుగురు భిక్షకులుకైన నైకు
ఉన్నారు. వారిని చూసి బగతసంహరి,
"మీకంతా పం వని మీద విచ్చారు?" అని
అడిగాడు.

"మిమ్మల్ని మరొక చేలకి తీసుకు
పోవాలికి," అని వాడు అవాలు చెప్పాడు.

"నేను విధ్వంగానే అన్నాను. వేదంకి,"
అంటూ బగతసంహరుడు వారి వెంట
బయటదేరాడు...

చంద్రమామ

ఆ రోజు నవాబు జన్మదినోత్సవం. ఉదయం నుంచి ఎక్కడ చూసినా ఒకటి రెండు రోజులు, ఒక చోట వృత్తం, మరొక చోట తాగుడు, అంజోదోల దోపదర్శాలు, వరాహహరి భోజనసంకల్పాలు. అలాగే రోజంతా గడిచి రాత్రి అయింది.

పమర భవన మంతా కలయిపోయి, ఎలా గైతెనేం తిలోత్తమ పడుకుని ఉన్న గదికి చేరుకున్నది. అయి, "నేను వచ్చాను," అనిగానే తిలోత్తమ లేచి కూర్చున్నది తిలోత్తమ మాట, ఎటుకూ చెకుండా అయి తీసి తీసిపోత చూసింది.

"వస్తావన్నాను, వచ్చాను. మీ మాట్లాడవు?" అన్నది విమల.

"ఏం మాట్లాడను? మాట్లాడే దంతా జయిపోయింది," అన్నది తిలోత్తమ. అయి కంఠ ద్వారా చూస్తే అంతకుముందుదాకా అయి ఏడుస్తూ ఉన్నట్లున్నది.

"అలా ఆహారాశ్రయాలు ఏడుస్తూ ఏంత కాలం బతుకుతావు?" అన్నది విమల.

"ఒకరకంగానే ఏడుగు వస్తుంటే అంత కాలం ఎందుకు బతికనా అనే నా విచారం," అన్నది తిలోత్తమ.

విమల కుక్కలా కబ్బిల పట్టింది. అయి కళ్ళు తుడుడుకుని, ఏవ్తంగా పెట్టార్యి,

"పిరిక రోజు, మన విచారం కొంత తగ్గ గలండులకూ కతచూటాన్ అంతవరకూ మన శిషి చూడలేదు. అనాళ సనం కనబడకపోతే ఏం చేస్తారో తెలియదు," అన్నది. తిలోత్తమ పనిపోతూ, "పరో మార్గం లేకపోతే చచ్చిపోగలను," అన్నది.

"అలా నిరాశపడి చాళంలేదు తిలోత్తమా. కాస్త ప్రయత్నం విచారించు. ఇక్కడ నుంచి తప్పించుకు పారిపోయే ఉపాయం నా చేతిలో ఉన్నది." అంటూ విమల కన దుస్తులలో నుంచి జోగిలన మెరిసే కత్తిని, ఉస్మానే ఇచ్చిన పుంగరన్న పై తీసి తిలోత్తమకు చూపింది.

చందమామ

"ఈ కత్త ఎక్కడ నుంచి వచ్చింది?"

'నన్ను అమ్మని వచ్చింది చూశావా?"

అల్లరామస్వామి దాని ద్వారా ఈ కత్త పంపారు."

"ఈ ఉంగరం?"

"నేను తప్పించుకు పొగలందులకు అమ్మిన ఈ ఉంగరం వున్నాయి."

తిలక్త్రమ ప్రవించి పోయింది. ఆమె గుండె దడదడలాడుతున్నది.

"ఈ మానెన గుడ్డలు విడిచి నుంచి బట్టలు వేసుకుని, స్వల్ప గానాలు బదిగే తోటికి బయలుదేరు," అన్నది విమల.

"అమ్మ!" అన్నది తిలక్త్రమ

"అయితే నువ్వు బయటపడలేవు."

తిలక్త్రమ ఏడవసాగింది.

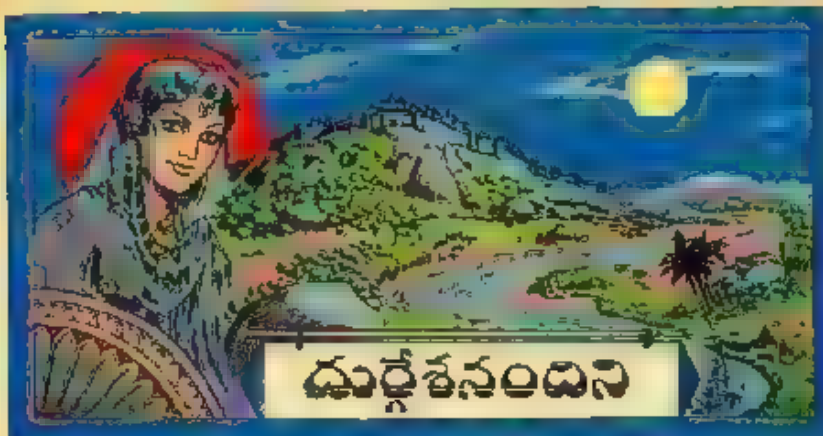
"అలా చూశాంబకు! మనసు విజ్ఞురం చేసుకుని నేను చెప్పినట్లు చెయ్యి నిన్ను కాపాడడానికి నేనాకే ఉపాయం చేశాను," అన్నది విమల.

ఆ మాట వింటూనే తిలక్త్రమ విమల కేసి జోషంగా చూసింది.

"ఈ ఉంగరంను తీసుకుని నీ పిల్ల ఉంచుకో. నువ్వు ఎవరని ప్రధానిని ఎక్కడ వదిలివేసింది. అక్కడనే దాని నందరం పొగుతూనే ఉంటుంది అక్కడనే పడు యాన ఉంగరంతో అంతఃపుర ద్వారాని వెళ్ళు. అక్కడ నీ కోక నిపాటు కని పస్తాకు. వాడు నీ తిలక్త్రమ ఉంగరమే చూపించినట్లయితే దీన్ని వాడికి చూపించు. అప్పుడు వాడు నన్ను అపరాధినిగా చూసి తీసుకుపోతాడు. అలా నువ్వెక్కడికి పోవాలంటే అక్కడికి తీసుకుపోతాడు. నువ్వు నిర్భయంగా వాడి వెంట వెళ్ళవచ్చు. మధ్య వారిలో ఇతర విషయావాళ్ళు నిన్ను విడిచిపెట్టి, ఈ ఉంగరం చూపిస్తే నిన్ను అడ్డగించు. తెలిసందా?" అన్నది విమల. ఈ మాట విన్న విమల వెళ్ళిపోయింది

—(కలకా ఫులి)

12

ఏమీలే వెళ్ళిపోయాక తిలో ఆమె ఏమేమో ఆలోచిస్తూ ఉంటున్నా కనుగొనితూ ఉన్నాంది. జగత్తునుమీదకు ఈ కోటలోనే ఉన్నాడని, ప్రేమగానే ఉన్నాడని విమల ద్వారా ఆమె తెలుసుకుని ఉన్నది. మరలమరల ఆమె ద్వారా ఆకలి పైకే పోతున్నది.

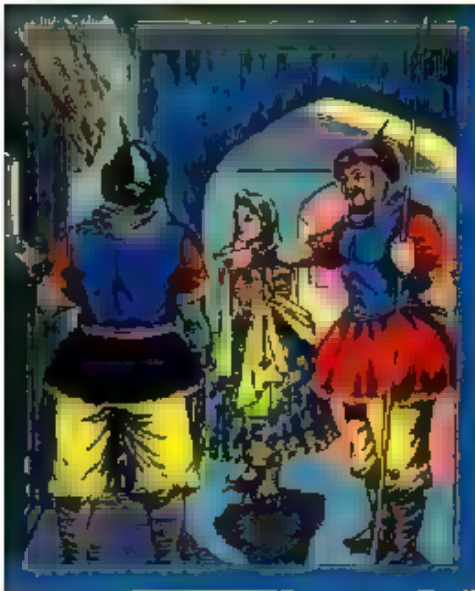
ఆమె ఇలా ఆలోచిస్తూ ఉండగానే జగత్తుగాని అయింది. తిలోత్తమ చుట్టూ బాగ్గుతూ నడిచుకుంటూ ఉంటున్న ద్వారాన్న నమిపించింది అక్కడ నీచాయి దున్నాయి భరించని ఉన్న ఒక పుక్కి. "మీ పద్ధతి అంగరం ఉన్నదా?" అని అడిగాడు. ఆమె తన పద్ధతి ఉన్న అంగరం అంది చేతి నిచ్చింది. అతను దాన్ని వదిలి

మీది, తన పద్ధతి ఉన్న మరొక అంగరం అమెకు చూపి, "వదండి" అన్నది. అంతా పూరితి ఉన్న మహా పద్ధతి దరూ తాగి మట్టులో ఉన్నాయి. ఆ పద్ధతి తిలోత్తమను కోల్ వెలవలకి ఉన్నది, "చెప్పండి, మీమ్మర్ని ఎక్కడ ఉన్నా లి?" అని అడిగాడు.

విమల చెప్పిన దేమిటో జగత్తును పూర్తిగా మరలెప్పించి దాలా న్న ఆలోచించి, గడ్డద కంతుతో, "జగత్తును దక్కడే అంటే అక్కడకి ఉన్నామీది," అనేసింది.

"జగత్తును మరదా? జగత్తును దివ్యులు కారాగృహంలో ఉన్నాడు, అక్క

జగత్తును దివ్యులు

దిశిచి పుటాకాను. నవంది." అన్నాడా పిల్లకి. అతను తిలోత్తమను వెంట వెళ్ళిపోతుంటే తిరిగి తోలుబొరి వేషంపొందాడు. అతను కాదాగృహం పద్మకు వచ్చి చూపేసరికి అక్కడి పరరా మెగిలిన బొట్ల ఉన్నట్లు లేదు. అక్కడ కాపలావాళ్ళు తమ విధిని సరిగ్గా పాటించారున్నారు.

తిలోత్తమకు వెంట బెట్టిపోయి వచ్చినా వారు ఒక కాపలావాడికి తన పద్మ ఉన్న ఉంగరం చూపి, "కాజుమారు బెక్కయో" అని అడిగాడు. కాపలావాడు బంగారంపొంది గది దాకా వెళ్ళి వచ్చి, "అక్కడే, మేలు కునే ఉన్నారు," అని చెప్పాడు.

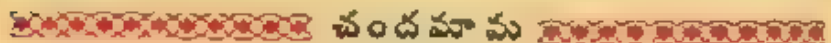
"అ గది తలుపు తెరు. ఈమె అక్కడ చూడగోరుతున్నది." అన్నాడు తిలోత్తమ వెంట వచ్చినవాడు.

బంగారంపొందే సామాన్యమైన మందం మీద నడుకుని ఉన్నాడు. తలుపు వచ్చింది విని అతను బయటకు చూశాడు. తిలోత్తమ ద్వారాబిల్లి ఈతగా పట్టుకుని వెళ్ళింది. అడుగు లో పలికి వెళ్ళులేకపోయింది అమె వెంట వచ్చిన వాడు, "ఏమి దిది? ఎందుకీ వృథా కాయా?" అన్నాడు. అప్పుడే అమె అడుగు లోపలి పెట్టలేదు.

"లోపలికి వెళ్ళుట కాదు లోపలికి తిరిగి వెళ్ళుట. అంతగానీ అలా వెంట వద్దు," అన్నాడు కాపలావాడు.

తిలోత్తమ తిరిగిపోవడానికైనా కల కదలే లేని పైతిలో ఉన్నది. ఒక పంక కాపలావాడు, లోపలికి వెళ్ళమని, ఇంకి అమెని నిశ్చయమై వదిలి వదిలి వెళ్ళుకున్నాడు. బంగారం గుండున్నాడు.

బంగారంపొందే మొదట్లో తిలోత్తమను గుర్తించనుకూడా లేదు. కాదాగృహం లోకి అదే అడుగు పెట్టటం చూసి నిర్భాంత పోయాడు కూడా. కాని దగ్గరగా పూస్తే తిలోత్తమ! ఒక్క నీలం బద్దం చూపులా

గదికొడు మరుక్షణం తిలోత్తమకు తక్కువ
వాటంజరివే మూముకుపోయాయి.

"నిరంశ్రుతనిం హండి రూతురా?"

అన్నాడు జగత్తమింహారు

ఈ మాట తిలోత్తమకు హృదయంలో
కూలం లాగా తగిలింది. అప్పుడు కామ
అశుభి ఏరేంప్రసంగమండి కుమార్తె మాత
మేనా? తిలోత్తమ అన్న పెండ్లి కూడా అతను
మరిదిపోయాడా?

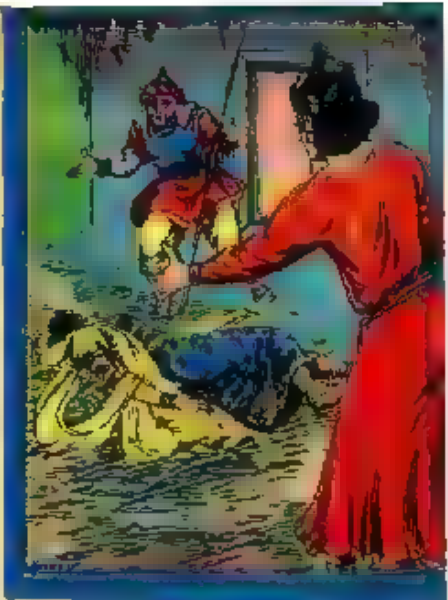
కోపం పెట్టండి అతను, "ఇక్కడి
కెండుకు వచ్చావు?" అని అడిగాడు.

ఆ ప్రశ్న కూడా అమెకు బాధే కలిగిం
చింది. అమెకు తం తనగ నారంభించింది.
అతను నమాధానం కోపం ఎదురు చూస్తు
న్నాడు. కాని ఆ ప్రశ్నకు నమాధాన
మేముంది?

"జనననరంగా హైరాన వదుకున్నావు.
చెప్పిపో, గతమంతా మరిచిపో," అన్నాడు
జగత్తమింహారు.

తిలోత్తమకు తన దొడ్డాగ్యం పూర్తిగా
అర్థమయింది. అమె మొదలు న రికిన
చెట్టా లాగా కూలిపోయింది.

అమెకు స్వేహ తప్పిపోయిందని
గ్రహించి జగత్తమింహారు దామెకు తన బట్టతో
విసిరాడు. అదా కూడా అమెకు చైతన్యం

రాకపోయే గదికి అతను జవబాగాల్లా పరి
చాడు. తిలోత్తమ వెంట వచ్చిన మిసి
లోపలికి వచ్చాడు

"ఈమె ఉన్నట్టయింది మూర్ఖపోయింది.
ఈమె వెంట వచ్చిన దెవడు? రాళ్ళను
విరిచి అమెకు చిత్రోపదాచాలు చెడ్డు
మమ," అన్నాడు జగత్తమింహారు.

"వేనే ఈమెను పీనుకు వచ్చాను,"
అన్నాడు రాకపోయాడు.

"నువ్వా? అయితే అప్పటిం చేసేట్టు?
ఎవరైనా దానీదాన్ని విలిపించు."

రాకపోయాడు తిరిగి వచ్చేటాగా జగత్
సింహుడు తిలోత్తమకు తనకు చాపిరి

చంద్రమామ

విధంగా అనుభవ్య చేసిన అమెరికా
కొరియ కొరియన్ స్పృహ పునరుద్ధరణ నక
బడింది. కలెరిలో నామి నమరై అయి
అయినా, మరొక స్త్రీ అక్కడికి వచ్చారు.

అయితే జగత్సంస్కారాల్లో, "ఏమిటిది? ఈ ఒక ముగ్గు?" అంటూ మార్పువది ఉన్న తెల్ల రేపునూ చూపించి.

“అనునది విన్నవించి దేవుని దయచే”
అ. ౨. ౧౦ అగ్రతపియనాడు

ఎలాటి సంగతి కంటి, తడిబాటు గాని,
మౌనమిక్కడై, గుంబాదన గాన బేసుండా
అయినా తిరిగివచ్చింది అనే ఒకటింటి తన
కన్న కూర్చున్నది. వస్తూ ఉన్న, వచ్చి

వినివిన మేడలు తిల్ త్రమడు ప్రమంగా
మూర్చి తెలియసాగింది. ఆమె కళ్ళు తెరిచి,
నా నిద్రుడే నున్నానీ ప్రాణంగానా, ఇం
దొకే వెళ్ళిపోవటానో లేవటాయనీ తా
ఆమె కదివంటో లేని చలన కత్తి
నూడా లేదు.

అప్పుడు ఆయన చెప్పుకున్నాడు, "పెళ్లి, ఎందుకు కలిగారు ఏదీతావు? ఏదీ కత్తి ఏ మాత్రమూ లేదు. నా గుడికి వచ్చి విశ్రాంతి తీసుకో. అప్పుడే ఏ ఏదాక నెన్ను ఎక్కడికి వెళ్తున్నావో అక్కడికి వెళ్తు తాను," అన్నాడు.

తలో తమ పేరు నానా ము వెళ్ళక
మౌనంగా ఉండిపోయారది.

"విమలమ్మ, వా మీద నమ్మకం లేదా? నేను మీ కిరువురూ ఒకరినై ఉన్నా, కానీ ఒకట మూలాన చిన్న అనుమానం నవనీలం లేదు. వా ఎల్లరి నీ కలాది కిదూ కాదు. తెల్లవారే తొవంటే చిన్న కేటె లోటెడి కంపెనీను," అన్నది అయ్యయ్య

అయితే ఈ మాటలు ఇప్పుడు వర్తక వింగి
తిలో ప్రముఖ అయిదు శంఖించడం పాఠ్యం
కాదని, తిలో ప్రముఖ ఇప్పుడు వెళ్ళిపోయి
కత్తె లేదు. అగతవనంకూడా నమీషలో
ఉండటం కూడా బాధాకరంగానే ఉన్నది.

చందమామ

అందుచేత ఆమె అయిపో మందిరానికి వెళ్ళటానికి ఉప్పవన్నది.

"నువ్వు నడవ లేవు. నా చాచి వెన్ను పట్టుకు" నా గదికి తిరుగుపోతుంది అక్కడ విశ్రాంతి తీసుకో. నే వెళ్ళడం వచ్చే వచ్చును." అన్నది ఆయనా తెలిస్తేమతో.

తెలిస్తేమ దాని భుజం మీద చెయ్యి వేసి వెంటాడిగా వరుస్తూ బయలుదేరింది. ఆయనా బంగారుమీసల దీపాన్ని చేపై తాను కూడా బయలుదేరినా నునుకున్నది. గాని అక్కడనుండి ముఖం చూస్తే అతను చూచి చెప్పడమవుతున్నట్లు కన బడ్డారు. అందుచేత ఆమె దానితో, "నువ్వుమనం నా గదికి చేర్చి మళ్ళీ రా." అన్నది.

తెలిస్తేమ కనబడకుండా పోయిన దాకా బగతసింహు తామినే చూస్తూ, "తెలిస్తేమా, అదే మన కుది నందర్భసం!" అనుకున్నాడు.

అప్పుడు మాండ్ల వారికి తెలిస్తేమ వెళ్ళిపోయేటప్పుడు అమెను వదిలియ. "అక నేను వెళ్ళవచ్చునా?" అని అడిగాడు. తెలిస్తేమ ఇలా తిన్నతెడు గాన, అమె వెంట ఉన్న దాని, "అ" అన్నది. అడు ఆమె అప్పుడు ఇంటే ఉండడం తనకుని వెళ్ళిపోయారు.

తన దాని వెంట తెలిస్తేమ వెళ్ళిపోగానే ఆయనా బగతసింహుడి ముందుం నైసి కూర్చుని, "యవరాజా, మీరు నా కేద చెప్పా అనుకుంటున్నట్లున్నది. అందుకే నేను ఉండిపోయాను. నా నుండి ఏమైనా కావాలంటే వెళ్ళుకోవాలిగా చెప్పిపట్టు. నీగ నేదైనా నడవగలం చెయ్యగలిగితే నేను వెళ్ళవచ్చును." అన్నది.

"వదలబోతాడి, అక నాకు ఏ సహాయమూ అందడం చెడు. నే వెళ్ళి ఉన్నది అందుకు దశ లాగా కనబడుతుంది. అందుచేత మనం కలుసు కోవలం అదే అభిమతి నీగ నన్ను. నేను మీ కింకనా రుణానికి

పండుమామ

అద్దానంటే బాబ్బి మాటలలో వివరించటం సాధ్యం కాదు. ఒక విధ వేసు స్వతంత్రుల్లు నాకు మంచి రోజులు వచ్చే మాట అంటే నా చేత మీకు కావలసిన ఏదాని పేరు అయినా సరే చెప్పండి. కోరుకున్నావా? అన్నాడు జగతసింహుడు.

అతని కంటిలో ఉన్న దెబ్బల మూల అయినా కంటి కన్నులు తెరిగింది. అయితే అతనితో, "మీరు అంత విస్తృతమైన స్థితిలో ఉన్నట్టు చెప్పిరి అనుకోవాలి? నిరాశ చెందటం బాధ్యం కాదు. బాధ ఉన్న వల్లనే రేపు ఉండగలగానీ, సుఖదుఃఖాలు కాస్తరం కాదు," అన్నది.

సెంట్రల్ జైలులో జైలు చందమామ

"నన్ను బాధిస్తున్నది ఒకటి కాదు. నాకు ఆత్మన వాంఛ వోయింది. ఈ జాబాగారి నుంచి విడుదలైతే కానాల్సిన కోరిక నాకు లేదు. ఈ అన్నకి నాకు సుఖములే లేదు. నా మనస్సులో ఉన్న దుఃఖాన్ని మీరు గ్రహించలేరు, నేను వివరించేమా లేదు," అద్దాడు జగతసింహుడు.

అతని మాటలకు ఆయన అబ్బురపోయి చెంది, "మీకు అంత దుర్బలమైన మీఖం ఏ శరణం చేత కలిగింది? పీడింప నింపాడి కూతురేమైనా?" అని వినోదపడ్డారు.

జగతసింహుడు దాని మాటలకు అడ్డవి, "అది ఈసెత్తటం వృథా. ఆ కల ఏదో కలిగిపోయింది," అన్నాడు.

ఆయన కొంచెం సెపు తల వంచుకుని ఉండి, "యవరాజా, మీ దీ విధంగా ఈ కారాగృహంలో ముందుగా ఉండటం నాకు దుస్సహం కాదు. నా వెంట బయటపడతాంది. నేను మిమ్మల్ని విడిచి పోను. ఈ రాత్రి మీ కిదిరానిది క్షేమంగా వెళ్ళిపోండి," అన్నది.

"అయినా, మీ దుర్మతి కలియకుండానే నన్ను విడుదలైతే చెప్తావా?" అన్నాడు జగతసింహుడు.

"అ విషయమై విచారించకు. నువ్వు మీ ఇంటికి చేరాకనే వాడునతో చెప్పి పోనులే." అన్నది అయిషా.

ఇద్దరూ అప్పుడున్నట్లుగా ఒకరి నెకను 'నువ్వు' అని సంబోధించుకున్నారు.

'అయిషాను తెలిసినాక నీకు చాలా రిక్కు వస్తుంది.'

"నీవే భయపడకు. నీం అయిగుడియిన నేనూ చూస్తాను."

"అయిషా, నేను రాను."

"ఏం?" అన్నది అయిషా తెల్లతోమా.

'నా ప్రాణబాళానై నీకు బాధ కలిగించే ముచ్చటలేదు. నువ్వు వెళ్ళు' "

అయిషా మాట్లాడలేదు. యాభం చేల్ల అమె కళ్ళ మీంచి టవటటా కన్నీటి బిందువులు రాలాయి.

ఎప్పుడో వారిద్దరికీ తెలియ కుండా మూలో మువవి వచ్చి గది వాటిల్లి చగ్గిర నిలబడి ఉన్నారు. అతను వారిద్దరినీ వేమిదింది. "భయ, మామోనాదీ! అలా బాగుంది!" అన్నాడు.

ఇద్దరూ అతని కేసి చూసి, ఆ వచ్చిన వాడు ఉన్నానోనా అని గ్రహించారు. ఉన్నానో నిలకారంగా అచ్చు మూట వెలిగి వదిలిపోయి, అయిషా తన కళ్ళు తప్పని

బగతసింహుడు భావించాడు. అయిషా కూడా ఉన్నానో భావాన్ని నదిగాచే గ్రహించింది కాని ఆ సంగతి ఏమాత్రమూ అయిషా కదలలేదు. "కలి వాగున్నా తెలిసి, ఉన్నానో?" అని అడిగింది.

"అర్థరాత్రి వెళి నీవెబి ముఖం ఒంటిగా కారాగృహం లోకి వచ్చి కైదో ప్రేమగల్గారా. ఇకపై నీ బాగుంది నీ చేస్తుంది?" అన్నారు ఉన్నానో.

అయిషా ఉన్నానో కేసి తన తనంగా చూస్తూ, "కారాగృహం లోకి వచ్చి కైదో ప్రేమగల్గారా. ఇకపై నీ బాగుంది నీ చేస్తుంది?" అన్నారు ఉన్నానో.

చందమామ

విజయం. అది విన్నవీ, లేదు లేదు
నో పోయి, అదేమీ "కేమలమూ
రమ్మ" అన్నది.

ఈ మాటలు విన్నవీ "దొంగ
దానం అయిన అన్నదాని నింక
కోపము అయ్యక కలిగింది. "అయ్యల
నాన్నదాని అదే తన్ను నామగారి నే నే
అందుకున్నాను." అన్నాడు.

"దానం చేసింది నీవు నీమీ
దానం చెయ్యకూడదు. దాన్ని గురించి నువ్వు
నొంకుక నవ్వకూడదు" అన్నాడు. నా
దృఢంగానూ, లేమీగానూ.

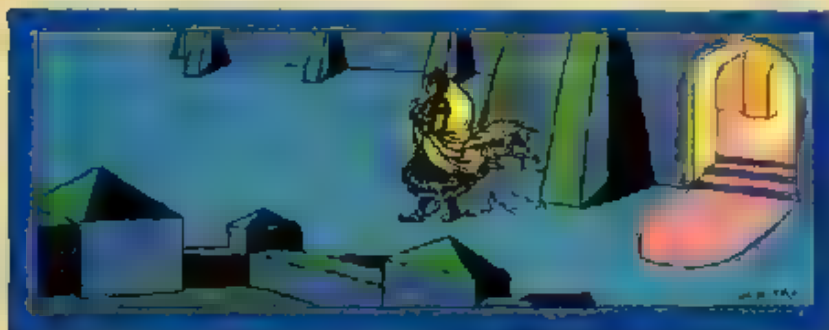
"అయ్యల నేనె అడిగితే?" అన్నాడు
అన్నదాని అన్నాడు.

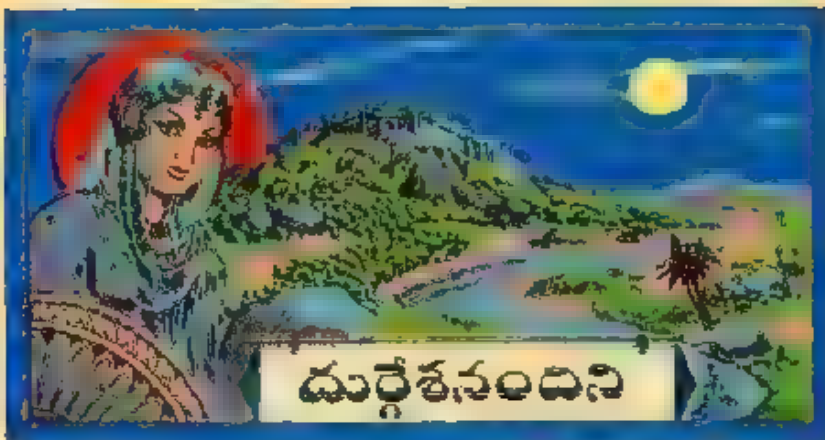
అయ్యల మరింత విచారంగా అబద్ధ
అరిగి అబద్ధం చేయకపోవు తెలియ
జూసి, స్వల్పమైన వ్యవహారం. "నువ్వదిగే
చికిందో, ఈ బుద్ధి నా ప్రాణేశ్వరుడు నా
నా సమాధానం. ఉన్నాను." అన్నది.

ఈ మాట విని ఉన్నానూ, జగద
నింహుడూ కూడా తమ మీద ఏడుగు
రన్నామయవారును. యుగదా కళ్ళు తె
పుడు వడ్డాము. అయ్యల యుగనిగిళము
అతను గ్రహించాడు.

అయ్యల అతని తేనె తిరిగి, "యమరాజా,
రన్ను క్షమించు. ఉన్నాను నన్ను ఇం
గురుతుడగే హాయిపెట్టుకో. నా స్వయం
నింహుడూ నీ ముందు అయ్యల పు
తానికపోయింది, నీ శిష్యునికే అది తెలియ
యినానే అంగీకరించాను! అన్నది అంగీ
నింహుడు మౌనంగా వెంటబడ్డాడు.

అక్కడ అక్కడ క్షణమైనా నిలబడ
కుండా, దాని రాకకు ఏమీయూ చూడకుండా
అయ్యల అక్కడి నుంచి అంతటాగానే
బయటబడి వెళ్ళిపోయింది. ఉన్నాను
కొంచెం సేపు స్తంభించి నిలబడిపోయి, తన
నాక నింహుడిగా తన గృహనిగిళ బయట
దేరిపోయాడు. —(ఇంతా పోయి)

13

కడలాభాన పిలాన భవనంలో ఇలా
సృష్ట గానానా జరుగుతూనే ఉన్నాయి.
ఏమిటో పాడుకున్నది, ఏమిటో నాట్యం చేస్తున్నది, చాలా మంది ప్రేమి కాళం వెళ్తున్నారు. అనందాత్మం పరాకాష్ఠ పండుకున్నది. కడలాభాన పూర్తిగా మైకంలో ఉంది. "పాశీ, పాశీ!" అంటున్నాయి ; అన్నప్పై తల్లా ఏమిటా అతనిని మధ్యం అందిస్తున్నది. కాగిన కొద్దీ నవాలు మైకం పొచ్చుకున్నది.

ఏమిటా సృష్టం చేయడానికి నవాలు ఆ సృష్టం చూసి అమెను దగ్గరికి పరిచాడు. అమె వచ్చి అతని సమీపంగా నిలబడింది. అత నామెను తన పక్కన కూర్చో

మన్నాడు. 'మస్తున్నాను,' అంటూ ఏమిటా చేస్తున్నా చెప్పడానికి ప్రయత్నించింది. అమె చేతిలో కత్తి జిగేలుకు మెరిసింది.

కడలాభాన పెద్దని దాపు కేక రాబోవని ముంకా ముచ్చటపడింది. అతనిని వెతుకుతూ దారిగా వెళ్లిపోతూ, అదే సమయంలో తాను కూడా పడిపోయాడు. అ సమయంలో ఏమిటా అతని పక్కన గుచ్చుకుంది. అమె భర్త దుర్బలవానిని ప్రతీకారం జరిగిపోయింది.

' సైకానో! హంతకీ!' అని కడలాభాన అరిచాడు. అక్కడి ఉప్పు ప్రేమ కొండల భయంతో మణిపాతూ కెత్తిన అరణ్యం వలన ఉంచారు. ఏమిటా కూడా కెత్తిన కేకలు

నానందం అందరినీ ఆనందించారు

పెడుతూ పరిగెత్తసాగింది. ద్వారం వద్ద ఉన్న కోట్లా కావలావాళ్ళు ఏమీలే కంగారు చూసి, "ఏం జరిగింది?" అని అడిగారు.

సగిరి బుద్ధి గల వాడు. "సర్వవ్యాపారం! అంతాపురంలో మోటులు జొరబడ్డాయి, త్వరగా వెళ్ళండి! వాళ్ళు నవాబు వేంచేస్తారే!" అన్నది. కోట్లా వాళ్ళంతా ఒక్కొక్కరిగా అంతాపురం లోకి ఒక వేగంగా పరిగెత్తారు. ఏమీలే అంతాపురం బహద్రావరం వద్దకు చేరినప్పుడు అక్కడి వహిరా వాళ్ళంతా తప్పకారి నిద్ర పోతున్నారు. అమె మనాయానంగా కోట ద్వారాన్ని తెరుస్తుంది.

అక్కడ ముఠాకు ఒక కావలావాడు వహిరా అవున్నాడు. వాడు ఏమింను చూసి, "ఏమీలే సువు? అక్కడికి పోవచ్చు?" అన్నాడు.

అప్పునికి అంతాపురంలో మహా పెద్ద కొలాహలంగా ఉంది. అన్ని ప్రాంతాల నుంచి జనం అటు శని పరిగెత్తుతున్నారు. ఏమీలే వహిరావాడితో, "అక్కడ ఉండి నువ్వే చేస్తున్నావు? ఆ గోం విరువడటం లేదా? ఏదీ, వెళ్ళి రక్షించు!" అన్నది.

"ఏమిటి? ఏమయింది?"

"కోటలో మొగయలు జొరబడ్డాయి.

ఏవాయి ప్రాంతాలు రక్షించు!"

కోటగుమ్మం వద్ద ఉన్నవారు కూడా లోపలికి పరిగెత్తారు. ఏమీలే నిర్భయంగా బయటికి వెళ్ళిపోయింది ముఖద్వారం దాటి కొంత దూరం వెళ్ళినదికి అమె కోక చెట్టు కింద ఒక మనిషి నిలిచి ఉండటం కనిపిసింది. అమె అతిరామస్వామిని గుర్తించింది.

అలాగే ఏమింను చూస్తూనే, "నేను వాటి కంగారు పడ్డాను కోటలో ఆ కోలాహలం మేమిటి?" అన్నాడు.

"ఏమిలేదు. నా వైద్యునికి ప్రతిక్షియ పోను. ఇక అక్కడ మనంరాదు, త్వరగా

***** చంద్రమామ *****

జగతసంహారు మన్మథుడగారే భావబా
 తుసా ఆసే ముగ్ధుడి ఆత్మ చొప్పు పట్టు
 కుని నవాలు నడిచి పరి వీలకు వెళ్ళి,
 గతిగా, "యమరాజు బగతసింహుడతాను!"
 అని చెప్పాడు.

కరటాఖానె హిస్సర్లంత, "నేను
 శక్తువును చూచుకున్నాను ఇప్పుడు నాను
 వెరోధ భావం లేదు," అన్నాడు.

"ఎలా లేదు?" అన్నాడు జగం
 నిలమాడు.

"పిల్లలు పనివాళ్ళు... ముఘల్లల పట్టు...
 అప్పుడు... ఇంకా అప్పుడు... నవాలు
 అంటే ముఘల్లల అప్పుడు... నవాలు

పాసింది. నవాలు బగతసింహుడి కేసి ఆగా
 చూసి, అది నీమి ఆనక పోయే పోలి,
 "దమ్మకం కాదా?" అన్నాడు.

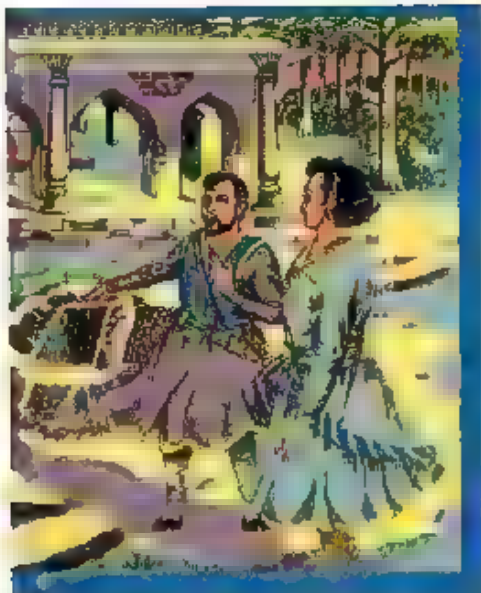
"వరానులు పాడుచే ఆధిపత్యానికి
 అమ్మకాని నేను నిరభయముల చెప్పు
 గలను," అన్నాడు బగతసింహుడు.

నవాలు కలాడిస్తూ, అప్పుడప్పుడు
 "ఒరిస్తా?" అన్నాడు.

"నా ప్రయత్నం పానుకూలమేలే
 మీ సంతకతి ఒరిస్తా దమ్మతుంది,"
 అన్నాడు జగతసింహుడు.

మహిమ మూతులలో నవాలు నవాలు
 మహిమ వెలుగుచుంది, "మీరు... నేర్చువు

మొదట పెళ్ళిని గురించా చిత్త పొచ్చాడు వెళ్ళిపోవటానికి నిర్ణయం ఉన్నాయి ఒక నాటి మధ్యాహ్నం జగత సంఘం వసరీవారంగా వరాహ భవనానికి వెళ్ళి, ఉప్పానీకూ, త్యాజాతుపాకూ వెళ్ళి పుష్పం తిప్పి అంజనం సేవ్చించి చెమ్మదామని అమె గది దగ్గరికి వెళ్ళి, అమె వర్సవం అర్పించాడు.

“యువరాజా, క్షమించాలి. నే నివ్వుడు నిన్ను కలుసుకోలేను,” అని అయినా అంటున్నట్లుగా కొట్టావాడు అతనితో చెప్పాడు. జగతసంఘం వాతాకుకై తన శివరానికి బయలుదేరాడు. కేట వ్యావరం

పక్ష అంగిరి ఉప్పానీ కనిపించి, అతనితో బాటు సతపసాగాడు.

“సేనాపతి, మీ రేమైనా గోచినట్లుంటే ఆహ్వానించండి,” అన్నాడు జగతసంఘం అంజా గోచితుగా

“మీ మరవాల్నా ముందు బయట చేరి వెళ్ళివచ్చండి. ఆ తరువాత మీలో ఏకాంతంగా ఒక విషయం ముచ్చటించాలి,” అన్నాడు ఉప్పానీ.

జగతసంఘం పిచ్చులతోమగా తన మర వాల్నా ముందు వెళ్ళివచ్చి తాను తన గుర్తుల మీద వెళ్ళి ఆ ఉంటిసాయాడు ఉప్పానీ సూర్య తాళానా వెళు ఆ గుర్తాన్న రేపిచ్చించి దాన్ని ఏక్కాక ఇట్టేదా కలిసి సతపసాగాడు.

ఉప్పానీ ఒక దట్టమైన మారుగు చెట్ల కేపు మధ్య అంతే పాడుబడిన కొంబ దాని దీకాడు బద్దేయ గుర్రాటు దీగి బోలి ప్రవేశించాడు. ఆ కేట మధ్య కేత్రా తవ్విస గోరి ఒకటి ఉన్నది, కాని అందులో పూడ్చే శవం ముటుకు లేదు. గోరి పక్కనే ఒక చితి సేర్పి ఉన్నది. వారి దగ్గర శవం లేదు.

“ఏమిటి భంజా? చిత్రంగా ఉండే!” అన్నాడు జగతసంఘం.

***** చంద్రమామ *****

"ఈ ఏళ్ళాడు నేను చెయ్యదాను. నేను చెప్పినాతి ఈ గదిలో పూడ్చియ్య. నువ్వు చచ్చిపోతే ఈ దిక్కి పై చూసం జరి పిస్తాను." అన్నాడు అన్నానె.

అన్నానె?

"మరిచి ఎవరో ఒకడు బాధా లి. అయినా ప్రేమను కోసినా రిద్దం ఈ ప్రేమ చంలో నీదింపి ఉండకానీతి పిల్లలు." అన్నాడు అన్నానె.

ఈ మాట అంటూనే అన్నానె కత్తియూని బగ్గెనులూది పై నదియూనిబాదు. ఏదితేక జగత్తులూదు అని బరి నుంచి కత్తి తనూ అన్నానె బెట్టులూను ఒత్తుకుంటూ అన్న రక్షణ చేసుకోసాగాడు. అద్దయూ నుంచి యోదులే. కానీ బెగ్గెనులూది నీరించి పైను చాలా గాయాలు తగిలి. రక్తం ప్రవహిస్తుంది. అదను ఈ స్నానీను గాయవరచకానితి చుట్టుపకరి పొట్టుల చెత అన్నానె కదివం పై ఒక్క గాయం కూడా లేదు.

కాదు అయ్యుం చెప్పి పోతే తింకు దాపు లిద్ద పనుకుని బాధించునూడు. 'అన్నానె, కాంక బారిండు. నేనే ఏదిపొయ్యిస్తే ఒక్క కుంకాను,' అన్నాడు.

అన్నానె పెద్దపెట్టును నీవెవ్వ, 'లయ పులిది కుంతి ప్రాణావయిం ఉంటుందయి.

తెలిదు. యుద్ధం చూస్తూ నమ్మి చంపిస్తాను. ఒకవేళ నేనే చచ్చినా నీకు మాత్రం అయినా దగ్గరు," అన్నాడు.

"నాకు అయినా అపనరం లేదు నే నామెను కోరటం లేదు," అన్నాడు ఒకతనులూడు.

"నువ్వు అయినాను కోరకపోయినా అయినా నిమ్మ ప్రేమిస్తున్నది. కాయకున్నది. యుద్ధం చెయ్యి," అంటూ ఈస్సానె కత్తి తిప్పాడు. జగత్తులూదు కత్తి అదనం పోలేసి, "అవత్యాలంలో కాపాడి కాని ప్రాణ బాంబు చేకావు. నేను నీతో యుద్ధం చెయ్యను," అన్నాడు.

ఉన్నానో కోపానికి అక్కడ కాలే
దు. "యెవరిం చెయ్యబానికి చెయ్యబడు
తున్నావా? ఎవరినో యోచించింది?"
అన్నాడు ఈనడినా.

జగతసింహుడికి మమ్మ నగుచు ఆవేశం
చచ్చింది. అతనిని తిలకించి నడిచి తన కిద్దరి
తనకును ఉన్నానో సరి చలించువాడు. అతని
చప్పులకు ఉన్నానో ఉక్కిరి చిక్కిరి అయి
గొడవ పడిపోయాడు. జగతసింహుడు తనది
రమ్ము మీద ఎక్కి కూర్చుని, అతని కత్తి
రాగని ఉన్నానో కంఠం మెదిలెక్కి పట్టి,
"ఏం? ఇప్పుడు కైనా యెవరిదానో
తలించా?" అన్నాడు.

"నా ఒంట్లో ప్రాణం ఉండగా తగ్గదు,"
అన్నాడు ఉన్నానో.

"నీ ప్రాణాలు తియ్యబానికి కిలుం
పట్టను, వెనుకా?"

"చంపయ్య. లేకపోతే నిన్ను చంపి
యత్నం మానను."

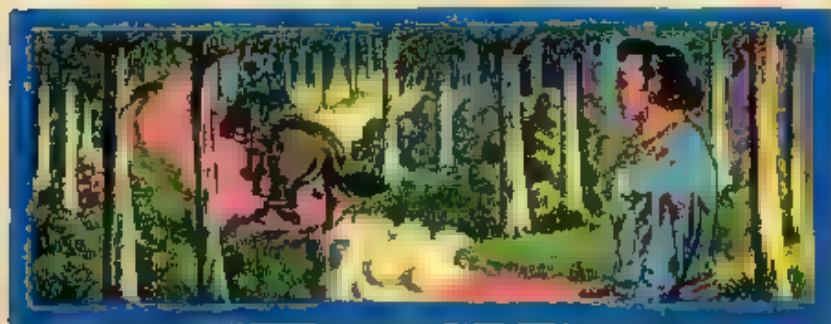
"బరికే చూడు. నాకు నీ భయం లేదు.
మన నాడు ప్రాణాలు కాపాడాలి. ఇప్పుడు
నీ ప్రాణాలు కాపాడుతాను."

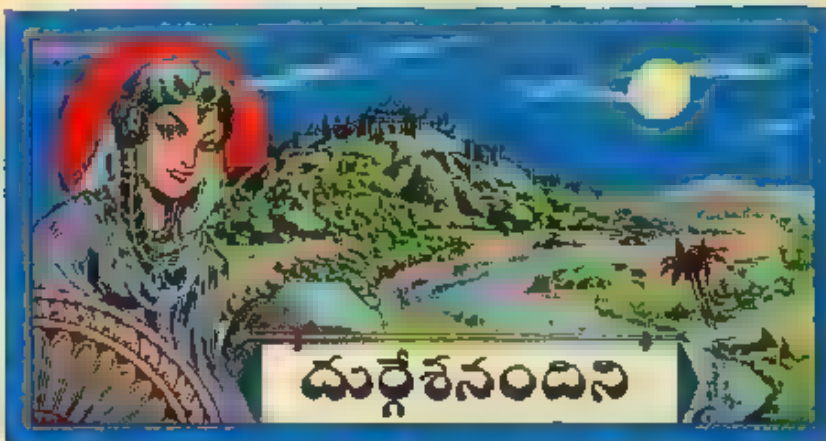
జగతసింహుడు ఉన్నానో రెండు చేతు
లనూ తన కాళ్ళతో తక్కిన ప్రతి ఒక్క
ఉన్నానో అయిదానినీ బాగోసుకుని అంబా
అతని పడినెత్తాడు. "హే, వెళ్ళిపో,
నిన్ను కాలే తన్నాడు. లేకపోతే నీ కంఠ
అడమనానా చెప్పి ఉంచును" అన్నాడు.

ఉన్నానో గుర్రం ఎక్కి తన కోట వద్ద
ఎళ్ళిపోయాడు.

జగతసింహుడు బావి దగ్గర తన కామా
అప్పు శత్రుకుని తన గుర్రం వద్దకి వచ్చి
నడిచి గుర్రం మెడకు ఒక ఉత్తరం కట్టి
ఉద్దడి. దాని పైను, "రెండు రోజుల రాక
చేదవ వట్టి," అని ఉండటం చేత అతని
ఉత్తరాన్ని తన కవచంలా వాడును" అని
ఇదిరాని వెళ్ళాడు.

—(వచ్చే సంచికలో ముగింపు)

దుర్గేశనందిని

14

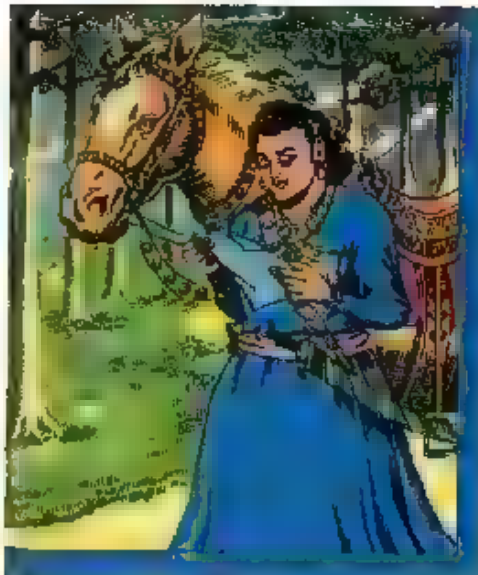
అది సుర్యుడు జగతను సూర్యుడు చూచి
దాగిన అయినా ఒక ఉత్తరం ముప్పింది.
ఆ ఉత్తరంలో ఇలా ఉన్నది:

"రాజకుమారి, విమ్మ కరుణకుని
మాట్లాడలేకపోయాను. అందుకు కారణం
ఉన్నానని దహించివేస్తున్న శ్రోతమా,
లాభా విన్ను వెనుక చూడనందుకు నీవు
అగ్రహించ పనుకుంటాను. అందుచేత నాకు
కలిగిన బాధను గుండా రాయ చేయమని
నవ్వుకున్నాను. నే నీవు తీ ఉత్తరం
రాస్తున్నది దేనికంటే, నేను నిన్ను ప్రేమి
స్తున్నా నీవు విషయం మరిచిపోయిన
చెప్పకానికి. నేను ఏ ప్రేమ కోర దగినంత
బాధా కాను. నేను నీకు అప్పించవలసిన

దేదో అవివరగా అర్పించాను. నీ మంచి
తే నేమీ కోరటం లేదు. నీకు ముని
లేబారు వచ్చినప్పుడు నాకు కలుగుతున్న
ఏ కష్టమైనా తీరవి యాఖం కలిగితే
అయినాను జ్ఞాపకం దేనుకుంటావుకదా?

"నీ ఏ దేశా వెడిచిపోతే సాక్షాత్తు
నకానంబు కాంత స్వభావులు కాదు. కాదు
చేత నీవు మళ్ళీ ఈ దేశానికి రావలసి
రావచ్చును. అప్పుడు నేను నీకు కనిపిం
చను—దిర్ఘంగా అలాంటిది ఈ నిర్ణయానికి
వచ్చాము. నీకు వివాహం జరిగే వరకు
నాకు ముందుగా కలుసు చేస్తే నేను దగ్గర
ఉండి నీ వివాహం జరిగిస్తాను. నీ కాలేదు
భార్య కోసం మంచి అభరణాలు పేర్చు

మరియు వస్త్రాలు

ఉండాడు. అవకాశం దొరికినప్పుడు వాడు
నేనే నీ పథువుకు స్వయంగా అదంత
కాను. అయినా చూపొయిందని తెలిసి
నప్పుడు నీ నీ వెళ్ళి రావాలని నా కోరిక.
నీ కోరిక నుడుగు పెట్టేటో దాని ఉంచిన
వాడు యుతో స్పెక్టరుల సార్వత్రిక అంశమి
రామను? అన్న బ్రాహ్మణ చేసుకున్నప్పుడు
నీకు బాధక అగతి ఉందా ఉండుగాక!
అయినా.

ఈ ఉత్తరానికి జగతసంహితా దిలా
జవాబు రాకారు.

"అయినా, నీవు స్త్రీలలో రత్నంలాంటి
దానివి. నీ ఉత్తరానికి నేనిప్పుడేమి

జవాబు రాయలేను. ఇందుకు నేను ఇలా
భావపడుతున్నాను. నన్ను మరచిపెట్టు
బరిక ఉంటే ఒక సంవత్సరం అనుకోకు
నీకు జవాబు రాస్తాను."

ఈ ఉత్తరం వచ్చి జగత సంహితా
అయినా దూతమి పంపింపారు.

మొగలులకూ పశ్చిమలకూ పేరితి అరిగి
నాకే వీరేశ్వరసంహిత భార్య, కుమార్తె,
వంటి బాలు అధిరామస్సామి, అప్పటి
విమలారో వివరికే తెలియరాలేదు. వారి
కెవరించూనికీ మానసింహ ముద్రాకాగక,
ఉస్మాన్, ఖాన్ ఈసాయి కూడా ఎంతో
ప్రయత్నించి విఫలమయ్యారు.

చివరకు మానసింహ ముద్రాకాగ మం
రణ యుద్ధంలో విశ్వాసపాక్షి ద్విగ భన
మదిపి వెళ్ళి ఉంది, విమలారో తీలోత్తమ
వాడ తెలియగానే వారికి మందారణ అప్ప
గింది రావలసిందని చెప్పి కన సైన్య ఇది
రాన్ని ఎత్తివేసి పరి ప్రారంభించాడు.

పేస రేఖ ప్రయాణమై పోతుండగా
జగతసంహితా మారుగువెట్ల తోపులో కన
గుర్ల మెడలో లభించిన ఉత్తరాన్ని కన
చదివాడు. అందులో ఇలా ఉంది:

"ధర్మం పాటించి అయినా పర,
బ్రాహ్మణ ఇవానికే పరిప అయినా పర

***** చందమామ *****

ఈ ఉత్తరాన్ని చూడగానే తెలిగి ఇక్కడికి వా!
నే నీకే బ్రాహ్మణ్యం"

ఈ ఉత్తరాన్ని చూసి జగత్సంహారు,
అశ్రుర్యపడ్డాడు. తరవాత శత్రువుల పన్నా
గమా అవిశరించి, చివరకు ఆ సామవదిన
కేటకు వెళ్ళాలనే నిశ్చయించుకున్నాడు.
అతను తన మనుమరితో, "నేను సమయా
నికి తెలిగి రాశిపోతే నా కొనిది అగకుండా
బయలుదేరి వడవండి. నేను మిమ్మర్ని
దారిలో కలుసుకుంటాను," అని చెప్పాడు.

అతను తెలిగి ఆ పొడవైన కొడిను
చేతివలె అక్కడ గెరి, చిట అలాగే
ఉన్నాయి. అయితే చిట పెను ఒక బ్రాహ్మ
ణుడు కూర్చుని దుఃఖిస్తున్నాడు.

"నమ్మ ఇక్కడికి రమ్మన్నది మీరేనా?"
అని జగత్సంహారు అడిగేసరికి ఆ బ్రాహ్మ
ణుడు తల ఎత్తి చూశాడు. జగత్సంహారు
అభిరామస్వామిని గుర్తించి, "మీ దేవుడు
అక్కడ కూర్చున్నారు? దుఃఖిస్తున్నా
రెండును?" అని అడిగాడు.

"వెన్నందుకు రమ్మన్నావ్ అందుకే
దుఃఖిస్తున్నాను. తెల్లో త్రమ చచ్చిపో
తున్నది," అన్నాడు అభిరామస్వామి.

జగత్సంహారు కళ్ళ ముందు ఒక్క
సారిగా అనేక దృశ్యాలు మెదిలాయి. కానీ

అమెను మెట్టమెట్ట నీలైక్వరాల్లో
చూసినది మొదలుకొని, కాను కారాగారంలో
అమెతో స్వారంగా మాట్లాడి "దాకా జరిగి
సంఘటన లన్నీ బ్రాహ్మణ వద్ద అతిపెద్ద
యంత్ర ప్రేమ పొంగి పొర్లసాగింది

"విమల కనాబునో చంకినాక కేళ
నా కూతురినీ, మనమేదానినీ వెంటబట్టు
కుని తెలుగుకూ, చూడవేసాంతో అజ్ఞానంగా
మరులుకూ నానా అన్యాయ పడ్డాయి. అది
తెల్లో త్రమ వ్యాధికి అరంభం కూడా అమె
రేగానకి కారణం నీకు తెలిసే ఉంటుంది.
నాకు చాలా దేవుదాలు తెలుసు, కానీ
ఈ వ్యాధి మందులతో పోయేవీకాదు.

చందమామ

అయ్యో రోజులుగా అక్కడే ఉంటున్నాను. ఒక రాత్రి సుప్రక్కదీకి కలవర తలచుకొని రావటం చేసి, నీ గుర్రం మెడలో చీలి కట్టాను. తిలోత్తమిని చూచాకానీ కలిగి పక్షంలో నిమ్మ అమెనూ చివరి పొలి సమావేశ పరచాన. అప్పుడు అమెనూ కలిగి అమె పరిస్థితి సరళాకరంగా లేదు. అందుకని నీకు రెండు రోజులు గడుపు నిల్చాను. అక తిలోత్తమి జీవించేటక లేదు. అమె జీవన దీపం అరణానికే నిద్రిగా ఉంది." అంటూ అభిరామస్వామి నిద్ర పోగాడు. అయినా తాము జగతసింహుడు కూడా దుఃఖించాడు.

అభిరామస్వామి అతనితో, "అక్క పారిగా నువ్వామె ఎదట పతటం మురిక ప్రమాదం. ముత్త నీల్చానని అమె ముందుగా చెప్పి నీకు కలుసు చెప్తాను. అప్పుడు ముత్త రా." అన్నాడు. అయిన బాధపడిన కల లోపలకి వెళ్ళి గంజు సిపట్టి తిరిగి వచ్చి, అతన్ని రమ్మన్నాడు.

దోపం ఒక గదిలో మంచం మీద తిలోత్తమి కళ్ళు మూసుకుని పడుకుని ఉంది. పంపల వికంతువు వేమంలో పక్క పూర్పుని అమె కరిచాన్ని రావ్తుంది.

జగతసింహుడు తిలోత్తమి మంచం దగ్గరికి వెళ్ళి నిలబడ్డాడు.

"తిలోత్తమా, జగతసింహుడు వచ్చాడు. అని గట్టిగా నేకపెట్టాడు అభిరామస్వామి. తిలోత్తమి కళ్ళుపెట్టి జగతసింహుడు కలిగి సెపు చూసి దృష్టి మరల్చేసుకున్నది. అమె కళ్ళువెరకు అక్రమారలు వెలువడ్డాయి. చాటిని చూస్తూ ఉద్రేకం చెంది జగత సింహుడు తిలోత్తమి కాళ్ళ దగ్గర కూర్చుని తన కన్నులుతో అమెను తడవసాగాడు...

రెండు గడి చెసాయాయి. అసా వాళ్ళు జగతసింహుడు తిలోత్తమి మంచం దగ్గరే ఉంది అమెకు సమస్తాపచారాలు చేస్తున్నాడు. సేన ఏమయిందో, కిరం

***** చంద్రమామ *****

ఎత్తైన అందరూ పొట్టూ చెరారా, తన కోసం
 ఎవరన్నా ఎదురు చూస్తున్నారా, ఇదేమి
 ఒకటికీ ప్రతిచేతు, ఎంతోమంది ఒక
 సుఖమారమైన లతను అతను తన అశ్రు
 వారలతో తరిచి తిరిగి చిగిల్చేలాగా చేత్తో
 న్నాడు. తిలోత్తమకు కలిగిన వ్యాధికి
 ఈ స్రేమి తప్ప మరొక ఔషధం లేదు.
 అమె క్రమంగా తన ఆరోగ్యాన్ని తిరిగి
 పొందసాగింది.

తిలోత్తమ మంచం మీద లేచి కూర్చో
 గలుగుతున్నది. చిమం లేని సమయంలో
 స్రేమికు తిద్దరూ ఆస్వాదముగా చూస్తూ
 న్నది, ఒకరి సంగతు లొకరి చెప్పుకు

న్నారే. కిమావణలూ పళ్ళాల్నివ ప్రకట
 నలూ అరిగాయి.

ఒక రోజు సాయంత్రం అతివాడు
 ప్సామి ఒక గదిలో కూర్చుని పుస్తకం
 చదువుకుంటుండగా అగతసింహు డక్కడికి
 వచ్చాడు. "మహారాయా, తిలోత్తమ కిప్పుడు
 ప్రయోజనం చేసే శక్తి ఉన్నది. ఇంకా
 ఈ సాధువడిన చోట ఉండటం చేదికొ"
 అన్నా డతను. అధిరామప్సామి పుస్తకం
 మూసి అవతలి సారేసి, పరమావంతికి
 అగతసింహుణ్ణి కొగిలించుకున్నారు.

త్వరలోనే అధిరామప్సామి ముఖారణ
 దుర్గానికి వెళ్ళి తన మనసురాదిన అగత

నంపాది కిచ్చి అక్కంటే ప్రత్యేకంగానూ, అడంబరంగానూ పెళ్ళి చేయించాడు.

పెళ్ళికి అగతమింహుడు అహవాబాద్ నుండి తన ఇంట్లో మిత్రుల నందరినీ పిలిపిండాడు. తిలోత్తమ పంథువులు కూడా అనేకమంది వచ్చి వివాహ మహోత్సవంలో పాల్గొన్నారు.

అయితే తనను పెళ్ళికి అహ్వానించమని బగతనంపాళ్ళ అధిపతికి తోచి ఉన్నది. అతను ఆ ప్రకారమే అమెకు కలుసు చేశాడు. అమె తన తమ్ముణ్ణి, మరి కొందరినీ వెంటబెట్టుకుని వచ్చి, అంతఃపురం లోనే అపరచింది. అమె ఈ వివాహం

మాని ఎంత బాధపడిందో తెలియదు, కాని పైకి చాలా ఆనందంగా ఉన్నట్టే కనబడింది. అందరికీ సుఖోపలక్ష చేశారట.

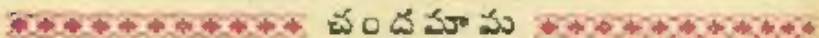
వివాహం పూర్తి అయ్యాక అయితా పెళ్ళి పాతా విశుల చక్ర పెంపు కలుగుచేటప్పుడు, "నవాబునందినీ, నీ పెళ్ళి నన్ను అహ్వానిస్తావా?" అని విచారించి గింది. అమెకు అయితా ప్రేమ సంగతి ఏమీ తెలియదు.

అయితా అమె కేమీ సమాధానం చెప్పక తిలోత్తమి వద్దకు వెళ్ళి, అని చేతులు వట్టసువి. "తల్లీ, వేను పెళ్ళిపా తున్నాను. మీరు అశ్రయమాలాలో రజలు గడపించి, నమస్త సాఖ్యాలూ అనుభవించాలని మేనల్పూర్తిగా ఆశ్చర్యపడ్డాను," అన్నది.

"అక్కా, తిరిగి నీ దర్శనం ఎప్పుడు?" అని తిలోత్తమ అడిగింది.

"మళ్ళీ మనం ఎప్పుడు కలుసుకుంటామో నమ్మకంగా చెప్పలేము. మనం తిరిగి కలుసుకున్నా, కలుసుకోక రాయనా నీవు మరుకు అయితాను మరిచిపోవద్దు," అన్నది అయితా.

"మరిచిపోతే యువరాజు నన్ను ఏమిస్తావా?" అన్నది తిలోత్తమ వప్పుకు.

చందమామ

"ఈమొదటి దాని కొంచెం తూడా పచ్చ
లేదు. రాజకుమారుడి దగ్గర నా ప్రస్తావన
ఎన్నడూ తేవట్టు. తేనెని మాట ఇయ్యి,"
అన్నది అయిపో. తనని గురించి అలోచించి
నన్నకు జాగరణించుకుంటే తప్పుక జాగ
రణగుతుంది దనుకునే ఆమె అలా అన్నది.

తిలోత్తమ ఆమె కోరిక దానికి సమ్మ
తించింది.

"జాబి నువ్వు నన్ను మరిచిపోగూడదు.
నా జ్ఞాపకార్థం నే నచ్చె పత్తపులను నీ వద్ద
ఎల్లప్పుడూ ఉంచుకో," అని అయిపో
దానిని పిలిచి, ఒక ధంకం పెట్టె తెప్పిం
చింది. దాని చింత రత్నాభరణం చూపుచు.
అయిపో స్వయంగా వాటిని తిలోత్తమకు
పెట్టింది. తిలోత్తమ కూడా ధనికుల ఇంటి
అడవియిచ్చే గాని అలా మెరిసే రత్నాలనూ,
అంత పనితనం గల నగకట్టినూ ఆమె
ఎన్నడూ చూసి ఉండకపోవటం చేత అత్యా
శ్చర్యం చెందింది. నిజానికి ఆ ఆభరణాలన్నీ
అయిపోకు ఆమె కింద్రీ అచ్చెనవి. ఆమె
వాణి నన్నులని మార్చింది చెయింది, తిలో
త్తమ కిచ్చే ఉద్దేశంతో దాని ఉంచించి.

తిలోత్తమ వాటిని మరి మరి పొగడు
కుండటం చూసి అయిపో, "చెల్లీ, పిలిచి
ఎందు కంతగా మెచ్చుకుంటావు? నీ హృద

యంతో ఉండే రత్నాభరణం చూచు
అని ధూళితో సమానం గద!" అన్నది.
అంటూనే ఆమె కళ్ళ వెంట అశ్రువులు
కార్చి కళ్ళు తుడుచుకున్నది.

ఆమె దుఃఖానికి కారణ మేమిటో
తిలోత్తమకు తెలియలేదు.

అలంకరణ పూర్తి చేసి అయిపో
తిలోత్తమ చేతులు దెందూ పట్టుకుని అది
ముఖాన్ని తిరికిస్తూ, "ఈ ముగ్ధ నుండి
ముఖం చూసి నా ప్రాణోత్క్రమిడికి మన
స్థకం ఎన్నటికీ కలగబోదు." అనుకున్నది.
అమె తిలోత్తమతో, "చెల్లీ ఇక నేను వెళ్ళి
వస్తాను. నీ తల్లకు చెప్పి అయిన పని

చందమామ

పొడుచుకొంటుంది నా కిష్టం లేదు. దేవుడి దయవల్ల మీరు చని జాలరావాలంటే సుఖంగా ఉండాలి! నే వెచ్చిన అలంకారాలను ఎల్లప్పుడూ ధరిస్తూ ఉండు. నన్ను మాత్రం మరిచిపోకు. నీ మృత్యురక్షాన్ని నిర్మంగా ఉంచుకో!" అన్నది.

అయి కంఠం గడ్గదల కావటమూ, అయి కళ్ళు వెంటా నిరు నిండటమూ తిలోత్తమ కనువించింది, "అక్కా నువ్వు ముఖద్వంద్వ వెంటామా?" అంటూ కాను కూడా ఏడుపు గొంతు పెట్టింది.

ఈ మాటలో అయిని కళ్ళనెంబ కన్నులు భారగా కారసాగింది. అయి అక్కడ ఒక్క కణం కూడా వుండలేక గుండబా వెళ్ళి తన పత్రికలో ఎక్కిసింది.

అయిని తన అంటికి చెరే నరికి రాత్రి అంకెంతో లేదు. అయి తన దుస్తులు విప్పిని మామూలు వస్త్రాలు ధరించి, చల్ల గారి కోసం తిబికి వద్దకు వెళ్ళి అక్కడ

నిలబడింది. అక్కాని అసంతృప్తిని సత్కారం ధగధగా ప్రకాశిస్తున్నాయి. దిగువన కొల చుట్టూ ఉన్న అగర్లలో అక్కాని ప్రతిబింబిస్తున్నది.

అయిని కిటికీలో కూర్చుని ఏమి అలోచిస్తున్నది అందాచటం కష్టం. అయి తన వేలి నుంచి ఒక అంగరం తీసింది. ఆ అంగరంలో విషం ఉన్నది. అది హతాహంబం తాటి విషం.

"ఈ విష రసాన్ని కాగితం కాళ్ళపై యావత్తు ఒక్క క్షణం లో నేమిటా ఉంది," అనుకున్న వామె, కాని పడు క్షణమే, "అందుకేనా భగవంతుడు నన్ను వృష్టించి ఈ ప్రపంచం లోని మనం? ఈ కాస్త బాధనే నీవించే లేకపోతే నాస్తి అన్న ఎంత నిరర్థకం? అదిగా? ఇంత నింపండికి తెలిస్తే అత నేమిటాకుంటాడు," అనుకుని అయిని ఆ అంగరాన్ని అగర్ల లోకి గిరాటు వేసింది. —(అయిపోయింది)

